

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Архівні зібрання України

Спеціальні довідники

ОСОБОВІ ФОНДИ
ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Д О В І Д Н И К

КІРОВОГРАД
2002

У Довіднику містяться дані про склад і зміст документів особових архівних фондів, що зберігаються в Державному архіві Кіровоградської області, та короткі біографічні відомості про фондоутворювачів.

Укладачі не ставили за мету оцінити їхню наукову, творчу й громадську діяльність, розкрити їхню роль і місце в житті суспільства, дати вичерпну характеристику документам. У довіднику репрезентовано загальні відомості про особові архівні фонди діячів науки, освіти, культури, землевласників, краєзнавців та інших визначних осіб Кіровоградщини.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, краєзнавців.

Автори-упорядники

*Антоніна СЛАПОВА, Олена ЖУК, Людмила ПРЯДКО,
Тамара ЧВАНЬ.*

Редакційна колегія

*Геннадій БОРЯК, Любов ДУБРОВІНА, Тетяна ЗАХАРЧЕНКО,
Костянтин НОВОХАТСЬКИЙ, Ірина МАТЯШ, Георгій ПАПАКІН,
Руслан ПИРІГ.*

Технічний редактор

Майя ПРИТИКІНА.

ЗМІСТ

<i>ВСТУП</i>	5
<i>ОСОБОВІ ФОНДИ:</i>	
Бабенко (Ігіна) Тетяна Федорівна	7
Балицький Григорій Васильович	7
Басистий Микола Єфремович	9
Бобришев Микола Кіндратович	10
Божор Дмитро Давидович	10
Бойко Іван Кіндратович	10
Бурдзинкевич Михайло Михайлович	13
Бурковський Анатолій Трохимович	14
Гетьманець Феодосій Діомидович	16
Гіталов Олександр Васильович	17
Горький-Бабич Дмитро Якович	18
Глібко Юрій Кіпріянович	19
Гуляницький Трифон Маркович	20
Демченко Ілля Данилович	21
Дмитрієв Олександр Володимирович	22
Добров Афанасій Микитович	23
Ерістов Олександр Костянтинівич	24
Журавський Андрій Володимирович	26
Журлива Олена Костівна (Котова)	28
Ігнатєва Надія Семенівна	29
Кобзар Володимир Федорович	30
Кобильський Іван Денисович	33
Козуль Павло Федосійович	34
Косяченко Анатолій Олексійович	35
Кохан Анатолій Ілліч	35
Кочерещенко Григорій Іванович	36
Крамаренко Володимир Сергійович	37
Красицька Катерина Максимівна, Красицька Антоніна Вереміївна	38
Лівдан Петро Донатович	39
Лутковський Олександр Олександрович	40
Любарський Роман Рафаїлович	41
Моторний Олександр Давидович	43
Носов Григорій Романович	44
Овчинников Григорій Михайлович	45
Поляновський Георгій Олександрович	46
Проценко Іван Сергійович	49
Рябков Павло Захарович	50
Савутін Захарій Іванович	52

Семенов Георгій Гнатович	53
Ситник Михайло Семенович	54
Скульський Костянтин Архипович	56
Сливко Деомид Семенович	56
Смоленчук Микола Кузьмович	57
Соловйов Максим Терентійович	60
Сухомлинський Василь Олександрович	61
Тадеуш Яків Павлович	62
Тамм Ігор Євгенович	64
Терентьев Іван Васильович	65
Ткаченко Іван Гурович	67
Уманський Лейба Зейлікович	68
Урусова Ганна Олександрівна	69
Фортус Марія Олександрівна	70
Чирва Михайло Тимофійович	71
Чмига Ганна Федорівна	71
Шаповалов Олексій Трохимович	72
Шканд Ян Григорович	74
Шкода Вячеслав Євгенович,	
Шкода Євген Євгенович	76
Щерба Авраам Іванович	76
Список умовних скорочень	80
Іменний покажчик	81
Географічний покажчик	89

ВСТУП

Пропонований Довідник є результатом реалізації програми “Еліта України ХХ ст.: Національний реєстр особових архівних фондів”.

Подібний довідник “Особові фонди і архівні колекції, які зберігаються в Державному архіві Чернігівської області та його відділах м. Ніжині та Прилуках” був підготовлений архівістами Держархіву Чернігівської області й вийшов 1999 року.

Довідник “Особові фонди Державного архіву Кіровоградської області” – це повне видання, що розкриває зміст 58 особових архівних фондів, документи яких надійшли на зберігання за 75 років існування Держархіву області.

Довідник репрезентує особові фонди землевласників, громадських діячів, учасників революційних подій в Україні початку ХХ ст., комсомольців 20-х років, ветеранів Другої світової війни, Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, літераторів, краєзнавців, діячів освіти, науки, культури – уродженців Кіровоградської області або тих, життєвий і творчий шлях яких пов’язаний з нашим краєм.

Основним елементом Довідника є анотації фондів. Обсяг анотації залежить від кількості одиниць зберігання у фондах. Матеріали в окремих рубриках та підрубриках анотацій розміщено за хронологічним принципом. Назви установ, у діяльності яких фондоутворювачі брали участь, подано відповідно до їхньої офіційної назви того часу, коли особа в ній працювала. Дати документів після 1917 року подано за новим стилем. У разі відсутності дати й неможливості її встановити в дужках указано, що документ без дати (б.д.); в квадратних дужках подано приблизну дату. У структурі описової статті наявні стали рубрики та підбірки, в яких матеріал подано за уніфікованою схемою опису.

Анотації фондів мають описовий характер у формі короткого архівного огляду й складаються з назви фонду, біографічної довідки, з довідкових даних про фонд, з документів службової, творчої, наукової, педагогічної та громадської діяльності, біографічних документів, листування, господарчо-майнових документів, документів інших осіб, фотодокументів, колекційних матеріалів.

При складанні анотацій використовувались науково-довідковий апарат фондів, історичні довідки, довідкова література про фондоутворювачів.

Структура описової статті архівних фондів включає такі елементи:

1. Назва фонду особового походження відповідає назві в облікових документах і складається з прізвища, імені та по батькові, дат народження і смерті. У довіднику подаються старі назви фондів, не змінені згідно із сучасним розумінням історичних реалій. Робота з уточнення та упорядкування старих назв фондів уже розпочата.

2. Біографічна довідка містить стислі відомості про місце народження, освіту, службову, творчу та громадську діяльність, що розписуються за хронологією. Подається перелік основних урядових нагород і почесних звань.

3. Обсяг і крайні дати документів. Ця рубрика містить відомості про номер фонду, кількість одиниць зберігання та хронологічні межі документів.

4. Документи службової, творчої, наукової, педагогічної та громадської діяльності подаються за принципом значущості в хронологічному порядку. Документи службової і громадської діяльності розкривають діяльність фондоутворювача в різних установах, громадських, наукових і творчих об'єднаннях. Якщо творча спадщина збереглася у великій кількості матеріалів, вона розподіляється на види документів, у дужках указується рік її написання.

5. Біографічні документи містять переліки свідоцтв, автобіографій, квитків про членство в різних товариствах, радах, посвідчень, грамот, вітальних адрес тощо.

6. Листування поділяється на дві підрубрики: “Листи фондоутворювача” та “Листи до фондоутворювача”. Всі прізвища розміщені в алфавітному порядку (спочатку приватні листи, потім — офіційні). Для приватних адресатів-кореспондентів указуються прізвища, ініціали й дати листів. Офіційні адресати – установи, товариства, громадські організації – подаються за офіційною назвою, вказаною на бланку листа.

7. Господарчо-майнові документи наводяться за хронологічним принципом.

8. Документи інших осіб. Подаються прізвища, ініціали авторів, види та назви матеріалів, дати їх написання.

9. Фотодокументи. При описі фотографій по можливості зазначаються прізвища та ініціали зображених осіб, місце подій тощо. Наводяться дати.

10. Колекційні матеріали. Дається перелік документів, які були зібрані фондоутворювачем за період його життя і діяльності.

11. Література про фондоутворювача. Наводяться літературні матеріали: книги, довідники, статті про життя і діяльність фондоутворювача.

В кінці довідника розташовані список скорочень та іменний і географічний покажчики.

ОСОБОВІ ФОНДИ

1. **Бабенко (Гіна) Тетяна Федорівна (27.12.1923 -)** – телефоністка Кіровоградської міської телефонної станції, учасниця німецько-радянської війни 1941-1945 рр.

2. Народилася в с. Шахове Фатезького району Курської області, закінчила 9 класів середньої школи, з 16 років почала працювати, з 1942 по 1945 роки служила в 26-й роті зв'язку при 5 ГАП Військово-повітряних сил Чорноморського флоту. У лютому 1945 р. працювала в обслуговуванні Ялтинської конференції.

У листопаді 1945 р. демобілізувалася. З 1954 р. живе в м. Кіровограді, до виходу на пенсію працювала телефоністкою міської телефонної станції.

3. Ф. № Р-7146, 5 од.зб., 1942, 1944-1946, 1966, 1968.

4. Спогади про обслуговування Ялтинської конференції трьох союзних держав – СРСР, Англії, Сполучених Штатів Америки, 02.02.1945 (рукопис, б.д.).

5. Автобіографія, характеристика, копії грамот за участь у німецько-радянській війні (1944, 1945), за високі показники в соцзмаганні (1968), копії посвідчень про нагородження медалями “За оборону Кавказу”, “За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні”, ювілейною медаллю “Двадцять років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.” (1966).

9. Т.Ф.Бабенко із товаришами по службі (1942, 1945).

1. **Балицький Григорій Васильович (12.03.1906 - 06.12.1989)** – Герой Радянського Союзу, колишній партизан диверсійної групи Чернігівського партизанського з'єднання.

2. Народився в с. Берестяги Гайворонського району Кіровоградської області. Навчався в школі. 1937 року закінчив Всеукраїнський інститут комуністичної освіти в м. Харкові. Працював заступником директора обласної бібліотеки ім. Короленка в м. Чернігові (1937), завідуючим відділом обласної газети “Більшовик” (до 1940 р.), заступником завідуючого загальним сектором Чернігівського обкому Компартії України (1941). У липні 1941 р. рішенням бюро Чернігівського

обкому Компартії України Г.В.Балицький був залишений у тилу ворога для організації боротьби з нацистськими загарбниками як помічник секретаря підпільного обкому Компартії України.

У роки війни займався диверсійною діяльністю, у 1942-1944 рр. – командир партизанського загону ім. Сталіна Чернігівського партизанського з'єднання. 7 березня 1943 р. йому було присвоєно звання Герой Радянського Союзу. 3 липня 1944 р. Г.В.Балицький працював секретарем Бориславського міського комітету Компартії України Дрогобицької області, а в 1945 р. виходить у запас.

1947 р. закінчив Вищу партійну школу при ЦК КПРС, працював секретарем Кіровоградського міського комітету Компартії України, з 1948 по 1962 рр. – завідувачим відділом адміністративних і торговельно-фінансових органів обкому партії, з 1962 по 1964 рр. – головою парткомісії при Кіровоградському обкомі партії.

3. Ф. № Р-7714, 66 од.зб., 1939-1988.

4. “Війна вночі” (повість, рукопис, 1960-1969), “Вибухи гримлять на Волині” (повість, рукопис, 1976-1979), “Біля радіоприймача” (оповідання, рукопис, 1979), “Короткі спогади. Автобіографічна розповідь” (1987).

Копії наказів Українського штабу партизанського руху про переміщення партизанських загонів, про реформування партизанського з'єднання (1943-1944), запрошення на участь в урочистому засіданні ЦК КП України й Верховної Ради, присвяченому 25-річчю визволення України від нацистських загарбників (1976).

5. Копії довідок про військову службу, бойові характеристики (1941-1944), копії Указу Президії Верховної Ради СРСР і нагороджувального листа про присвоєння звання Героя Радянського Союзу (1943), посвідчення особи (1954), депутатський квиток (1956), пенсійна книжка (1944-1958), дозвіл на право зберігання і носіння зброї (1964), почесні грамоти (1957-1986), вітальні адреси з 60-річчям, 80-річчям з дня народження (1966, 1986).

6. Листи Г.В.Балицького.

Адресати: А.С.Буковський, Б.М.Волинський (1977), С.М.Новиков (1975), В.В.Щербицький (1980). Міністерство соціального забезпечення України (1975), комісія у справах колишніх партизан Великої Вітчизняної війни при Президії Верховної Ради УРСР (1979).

8. Почесні грамоти дружини Г.В.Балицького М.К.Балицької (1964-1965).

9. Г.В.Балицький (портрети, 1943-1946, 1959, 1980, 1983), М.К.Балицька (Товстенко) (портрети, 1939, 1944, 1945, 1970, 1982), Г.В.Балицький з партизанами О.О.Лукіним, Д.М.Медведевим,

О.Ф.Федоровим, Ф.Ф.Тараненком, М.М.Миколаєнком, Л.М.Кузькіним та іншими (12, 1942-1944, 1974, 1978), Г.В.Балицький з ветеранами війни міста Кіровограда (1981).

10. Примірники газет, вирізки з газет із публікаціями деяких розділів книги “Війна вночі” (1979), зі статтями про зустрічі колишніх партизан (1975-1978) і партизанську медсестру М.К.Товстенко (дружину Балицького).

11. Адаменко В. Людина з легенди // Честь хлібороба. — 1973. — 27 грудня; Артазеев П.С. Партизанская быль. — М., 1954. — 272 с.; Братченко І. Партизанська сім'я // Правда України. — 1976. — 21 квітня; Ганоцький В. Шумів ліс партизанський // Кіровоградська правда. — 1976. — 12 березня; Ганоцький В. І знову бій // Кіровоградська правда. — 1986. — 12 березня; Гресь І. Партизан Григорій Балицький // Прославлені у віках. — Д., 1969. — С. 25-30; Легкий А. Про відважного партизана // Кіровоградська правда. — 1978. — 2 березня; Павлов В. Запам'ятай це синок // Люди легенд.— М., 1965. — С. 615-630; Плачинда С. Про що шумлять тополи // Люди легенд.—М., 1965.—С. 59-70; Федоров О.Ф. Підпільний обком діє. — К., 1971. — С. 709; Федоров О.Ф. Остання зима. — К., 1972. — 338 с.; Федоров О.Ф. Партизани Чернігівщини. — М., 1949. — 112 с.

1. Басистий Микола Єфремович (10.05.1898 - 20.10.1971) — військовий діяч, адмірал (1949).

2. Народився в с. Юр'івці Добровеличківського району Кіровоградської області. 1914 року після закінчення Севастопольської школи юнг розпочав військову службу на Чорноморському флоті. У роки громадянської війни воював у Волзько-Каспійській військовій флотилії. Закінчив Військово-морську академію ім. Ворошилова в м. Ленінграді (1931) та академію Генштабу (1938). Під час Другої світової війни командував крейсером, ескадрою Чорноморського флоту. У післявоєнний час командував Чорноморським флотом (1948), був першим заступником міністра й Головнокомандуючого Військово-Морських Сил СРСР (1951-1958). З 1960 р. — у відставці. Був депутатом Верховної Ради СРСР 3-4 скликання. Нагороджений двома орденами Леніна, чотирма орденами Червоного Прапора і багатьма медалями.

3. Ф. № Р-7182, 3 од.зб., 1931, 1938, 1952, 1970, 1971.

4. “Море і берег” — військові мемуари (уривки з книги, фотокопії, 1970).

5. Копії свідоцтв про навчання (1931), про нагородження (1938, 1967, 1969), посвідчень (1971).

9. М.Є.Басистий (портрет, 1970).

11. Большая советская энциклопедия (Под ред. Прохорова А.М.). - М.: Советская Энциклопедия, 1970. – С. 68.

1. Бобришев Микола Кіндратович (1890 - 1970) – член КПРС з 1917 року, учасник революційних подій 1917 р. і громадянської війни на Єлисаветградщині.

3. Ф. № Р-7028, 10 од.зб., 1917-1919, 1921, 1967.

4. Спогади про революційні події 1917 року й про встановлення радянської влади на Єлисаветградщині (1967).

1. Божор Дмитро Давидович (26.10.1891 - 1937) – член КПРС з 1917 року, учасник революційних подій 1917 року і громадянської війни на Єлисаветградщині.

2. Народився в Єлисаветградському повіті Херсонської губернії. Член комуністичної партії більшовиків з 1917 року. 1920 р. був військовим комендантом м. Єлисаветграда. У роки громадянської війни воював у складі 1-ої кінної армії. 1922 року був помічником командира з політчастини. Працював на партійній роботі: 1927 р. – член окружної контрольної комісії, 1930 р. – член бюро Рівнянського райкому КП(б)У Зінов'євського округу. Репресований 1937 року.

3. Ф. № Р-7027, 3 од.зб., 1967-1968.

8. Спогади А.С.Божор (дружини) про свого чоловіка (1967). Спогади учасника революційних подій 1905 р. Н.І.Шулики про Д.Д.Божора (1968).

11. Корешкова Н. Пам'ятна зустріч // Кіровоградська правда. – 1964. –20 вересня; Нагорний О., Петренко В. Богунець //Кіровоградська правда. – 1988. –23 лютого; Нагорний О. Ленінського гарту // Кіровоградська правда. –1987. –17 жовтня.

1. Бойко Іван Кіндратович (16.11.1922 - 29.01.1987) – краєзнавець, громадський діяч.

2. Народився в с. Андріївці Златопільського району Кіровоградської області. 1940 р. закінчив середню школу. У 1940-1941 рр. навчався у Ровенському спеціальному артилерійському училищі. Учасник Другої світової війни. З червня 1941 р. по травень 1945 р. перебував у концтаборах. Після звільнення деякий час працював перекладачем у військовій місії при посольстві СРСР у Норвегії. У грудні 1945 р.

повернувся на батьківщину й почав працювати вчителем німецької мови в Липнязькій середній школі Кіровоградської області. З 1947 по 1951 роки вчився в Ленінградському державному бібліотечному інституті ім. Н.К.Крупської й одночасно працював вчителем у вечірній школі. З 1951 р. по 1956 р. працював на посаді інспектора Златопільського районного відділу народної освіти й викладачем англійської мови в середній школі. З 1956 р. працював завідуючим Новомиргородською районною бібліотекою ім. Т.Г.Шевченка. Займався краєзнавчою роботою з історії рідного краю і громадською діяльністю.

3. Ф. № Р-7026, 547 од.зб., 1772-1774, 1890-1987.

4. Переклади віршів норвезьких і шведських поетів російською мовою, зроблені в період перебування у штрафному концтаборі Фальстад (Екне) (1944-1945).

Краєзнавчі нариси: “Персоналії” (видатні люди Новомиргородщини в 2-х томах) (1966-1986), “Наші земляки – Герої Радянського Союзу”, “Герої Радянського Союзу – визволителі Новомиргородського району в роки Великої Вітчизняної війни” (1966-1985), “Історія Новомиргорода (з найдавніших часів до середини 1964)” (1968), “Історія сіл Новомиргородського району” (1968), “Короткі відомості про бальнеологічні властивості води і грязі в озерах Лонго та Петрострівське” (1969).

“Бойовий шлях шостої Орловсько-Хинчанської Червонопрапорної орденів Червоного Прапора і Суворова стрілецької дивізії” (1977-1978), “3 історії комсомольського руху” (1979), “Люби і знай свій рідний край” (1980-1985). “До путівника по Новомиргородському історико-краєзнавчому музею” (1982-1983), “Пам’ятні знаки, встановлені на території м. Новомиргорода й Новомиргородського району” (1982), “Новомиргородщина в роки Великої Вітчизняної війни” (б.д.). Статті краєзнавчого характеру (158, 1965-1987), а також матеріали (робочі зошити із замітками, виписами з довідкової літератури, з книг, газет, журналів, архівних документів) для їх написання. Буклет “Ентузіаста краєзнавчої роботи” (1969).

5. Подяка від урядового Шевченківського ювілейного комітету УРСР (1964), почесна грамота (1980).

6. Листи І.К.Бойка.

Адресати: В.І.Білоус (1980), О.Я.Бунцельман (1965), М.М.Височин (1967), В.Владимирова (1969), І.О.Глашпун (1986), Є.М.Горбатюк (1964), М.О.Григор’єв (1985), О.Є.Гуревич (1965), М.О.Зетюков (1967), Б.В.Казимиров (1969), Л.І.Каменська (1967), Г.Я.Кобець (1967), Т.Ф.Людвинська (1964, 1965, 1968), Ю.Мокрієв (1983), В.Нечуйвітер (1981-1986), І.К.Отамановський (1968), Г.М.Позняк (1964), Є.Д.Петряєв (1968), Є.Н.Рачковський (1967), І.К.Семашко (1977), П.П.Тарасенко (1981), А.М.Тарасов(1968), А.М.Цуркан (1985), М.Є.Чесленко (1965),

О.О.Шапорєва (1965), Г.М.Шарова (1970), Швець (1966), Л.Щукіна (1982), М.Ф.Януш (1968). Кіровоградський обласний державний архів (1968), комісія з написання нарису з історії міста Новомиргорода (1964).

Листи до І.К.Бойка.

Кореспонденти: М.С.Білобабченко (1969), В.І.Білоус (1980), О.І.Буряк (1967), О.Василенко (1958), Л.Галліні (італ., 1968), І.О.Глашпун (1986), І.Глодошук (1966), Б.Гончаренко (1975, 1976), М.Григор'єв (1983), І.П.Громадський (1971), П.Дерюгін (1968), М.А.Зетюков (1967), Н.Іванчук (1985), В.О.Ісаєва (1965), Казимирова (1961-1970), Л.І.Каменська (1966-1968), А.П.Кібаленко (1973), О.С.Ковтун (1967), Г.П.Кобець (1967-1969), О.І.Кохан (1971), В.Лутковський (1959), Ю.Мокрієв (1965), Т.Масенко (1964), Л.Мусіяка (1960), О.Назаревський (1961-1968), Ф.Немченко (1959), О.Нестеренко (1970, 1974), І.Ф.Обушенко (1967), Л.Ф.Окрайченко (1974), І.Падалка (1964, 1965), В.Півторадні (1962, 1968, 1969), І.Ф.Половко (1969), С.С.Постевий (1966), Г.Т.Правиленко (1978), Л.Прокопенко (1977, 1980), М.Рильський (1962), М.Ф.Ритова (1967), Б.І.Сабитін (1968), Ф.Сарана (1965-1982), О.П.Совенко (1967), Л.Студицький (1971), О.Цуркан (1985), В.В.Чабаненко (1965, 1967, 1973), М.Я.Чорнозуб (1967), А.Шолохова (б.д.), Є.Т.Швець (1966), Л.Щукіна (1980).

Редакція журналу “Український історичний журнал” (1958), Державна історична бібліотека УРСР (1958), відділ нумізматики Ленінградського державного Ермітажу (б.д.), Черкаська обласна бібліотека ім. В.Маяковського (б.д.), бібліотека Академії наук УРСР у Львові (1960, 1970), Вільнюський державний університет ім. В.Капсукаса (1960), Державний літературно-меморіальний музей О.С.Пушкіна та П.І.Чайковського в м. Кам'янці Черкаської області (1961), Центральний архів Міністерства оборони СРСР (1962, 1973, 1976), редакція Української радянської енциклопедії (1962), редакція журналу “Все-світ” (1962), Державна публічна історична бібліотека ім. М.Горького (1963), Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка (1964), Калінінградська обласна бібліотека (1966), Державний музей Л.М.Толстого (1967), Головне управління кадрів Міністерства оборони СРСР (1968), Центральна наукова сільськогосподарська бібліотека (1970), Московський інститут народного господарства ім. Плеханова (1972), музей Ю.В.Кондратюка на ст. Жовтнева (1975).

8. Копія бойової характеристики Н.О.Свистуна (1945), відгук І.О.Гуржія на нарис М.С.Брайченка “Історія Вільхівця Звенигородського району” (1959), спогади Бородіна (1958), Ю.І.Жидкової (1966), А.Є.Половкіної (1966), В.М.Давидова (б.д.), Соловійова (б.д.), М.Стояна (б.д.), М.О.Суржка (1969), Т.К.Береста (б.д.), В.П.Богушевського (1967), Сандула (1967), Є.Н.Рачковського (1967), І.Ф.Обушенка (1968), учасників і свідків Канізького повстання 1918 р. (1963-1968), учасників бойових

дій визволення Новомиргородського району від нацистських загарбників (1962, 1970, 1972, 1981, 1984). Нарис Г.М.Шарової “Єсть вистояти” (1970). Автобіографії П.П.Тарасенка (1980), Л.М.Гольберга (б.д.).

9. І.К.Бойко (портрети, 2, 1964), І.К.Бойко в школі серед учнів (б.д.), в піонерському таборі (1968), на зустрічі з читачами дитячої бібліотеки (б.д.), І.К.Бойко із Ф.Сараною (б.д.).

К.Є.Кубанський (портрет, 1900), Я.І.Бровар (портрет, 1900), Ф.Предтога (портрет, 1906), І.С.Колбасенко-Дудченко (портрет, 1906), О.Т.Лимар (портрет, 1908), С.М.Храмченко (6, в образах з оперних вистав, б.д.), І.О.Демінський (портрет, 1910), Д.Ф.Захарова (5, портрети, разом з братом, 1916, 1930, 1955), Є.М.Ленський (портрети, з колегами по роботі, 1915, 1945, 1952), Н.В.Давидов (портрет, 1925), Ю.В.Кондратюк (портрети, його пам'ятник, титульна сторінка книги “Завоевание межпланетных пространств”, 1938, б.д.), М.Януш (портрет, 1968), в образах з театральних вистав (24, 1933-1977), з О.М.Грибовичем (2, 1956); І.М.Гончар (портрет, 1950), Ф.Сарана (портрет, 1962), О.І.Сучак (портрет, 1963), І.М.Воропай (портрет, б.д.), І.Ф.Обушенко (портрет, 1967); Г.Білінська-Богданович (портрет, 1969), фотокопії її картин; Я.П.Калашник (портрет, за роботою, 1966), фотокопії його картин; Л.Щукіна (портрет, фотокопії її картин, б.д.), Компанієць (портрет, 1975), А.Цуркан (портрети, 1985, 1986); О.Л.Анджейовський, А.П.Кібаленко, О.І.Шевченко, А.О.Назаревський, В.Півторадні, члени родини О.В.Семашко (портрети, б.д.).

Портрети комуністів, які брали участь у встановленні радянської влади на Новомиргородщині (44, 1916, 1924, 1926, 1928, 1939, 1967, 1968), визволителів Новомиргородського району в німецько-радянській війні (15, 1949, 1962-1974); Героїв Радянського Союзу та кавалерів орденів Слави – уродженців Новомиргородщини (8, 1957, 1965, 1967); Героїв Соціалістичної Праці Новомиргородщини (6).

Фотокопії карти Єлисаветградської провінції 1772-1774 рр., карти м. Новомиргорода кінця 19-го століття, вид однієї з вулиць м. Златополя кінця 19-го століття, зовнішній вигляд будівель Златопільського косяулу, жіночої та чоловічої гімназій, гімназичної метеорологічної станції, Миколаївського собору в Новомиргороді кінця 19-го – початку 20-го століття (б.д.).

1. **Бурдзинкевич Михайло Михайлович (? - ?)** – землевласник.

3. Ф. № 310, 4 од.зб., 1915, 1917-1918.

5. Дозвіл на право зберігання зброї (1918).

6. Листи до М.М.Бурдзинкевича.

Кореспонденти: М.Бердник (1918), П.Блоха (1918), Ф.І.Крохогевич (1918), М.Соколов (1918), М.О.Стукалова (1918), Г.Л.Чорнолус

(1918), П.Щотинський (1918), Єлисаветградська міська управа (1917), Олександрійський повітовий комітет Тимчасового Уряду (1918), Спілка земельних власників Олександрійського повіту (1918), Олександрійська повітова продовольча управа (1918), Державне хлібне бюро (1918), Полтавський Земельний банк (1918), Олександрійська повітова Земська управа (1918), Предводитель Дворянства (1918), Херсонська Казенна Палата (1918), Єлисаветградська заводська конюшня (1918).

7. Описи домашнього нерухомого й рухомого майна Веселокутської економії (1917), Закурдаївської економії (1917), Миколаєво-Василівської економії (1917), Никоринської економії (1917), Хорватовської економії (1917), фінансові звіти економій, маєтків (1918), списки рухомого й пограбованого майна Миколаєво-Василівської економії (1918).

8. Посвідчення О.М.Бурдзинкевич (сестри) на право зберігання зброї (1918).

1. Бурковський Анатолій Трохимович (10.03.1916 - 17.10.1985) – Герой Радянського Союзу, учасник німецько-радянської війни, майор, колишній командир стрілецького батальйону, директор Кіровоградського кооперативного професійно-технічного училища.

2. Народився у м. Новоград-Волинському Житомирської області. 1932 року після закінчення Новоград-Волинської семирічної школи працював робітником на будівництві вузькоколіїної залізниці Новоград-Волинського міськпромгоспу. З 1933 по 1934 роки навчався в Київському газетно-журналістському технікумі, з 1934 по 1938 роки – в Харківському державному педінституті. Після закінчення інституту працював у селищі Кам'яний Брід директором вечірньої школи (1938-1939 рр.), директором середньої школи с. Дубровка Барановського району Житомирської області (1939-1941).

У роки німецько-радянської війни А.Т.Бурковський воював на Південно-Західному, Калінінському фронтах. З 1942 року – він командир стрілецького батальйону.

За героїзм і мужність, виявлені при визволенні Латвії від нацистських загарбників у жовтні-листопаді 1944 р., А.Т.Бурковському було присвоєно звання Герой Радянського Союзу (1945). У жовтні 1945 р. демобілізувався і почав працювати спочатку заступником начальника Новоград-Волинського відділу військторгу, а з 1947 року – начальником Дрогобицького облвійськторгу. З 1949 по 1951 рік – завідуючим облторгвідділом Дрогобицького облвиконкому, з 1951 по 1953 роки — завідуючим планово-фінансовим відділом Дрогобицького обкому Компартії України, з 1953 р. – начальником міжобласного управління Головвторчермет, з квітня 1954 року — головою правління Дрогобицької облспоживспілки.

З березня 1959 по липень 1975 року А.Т.Бурковський працював головою правління Кіровоградської облспоживспілки. В липні 1975 року А.Т.Бурковський став персональним пенсіонером союзного значення, але при цьому з вересня 1975 р. по жовтень 1985 року працював директором Кіровоградського кооперативного професійно-технічного училища. Похований у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-7486, 26 од.зб., 1939-1985.

4. Копії витягів із протоколів IV і VII з'їздів Кіровоградської облспоживспілки про вибори А.Т.Бурковського головою (1962, 1974, 1975). Листівка про А.Т.Бурковського як визволителя Латвії (латвійська мова). А.Т.Бурковський "Селу – прогресивні форми торгівлі" (стаття, 1971). Плакат про А.Т.Бурковського – кандидата в депутати Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих (1973).

5. Диплом про закінчення Харківського державного педагогічного інституту (1939), копія наказу Львівського військового округу про звільнення в запас (1945), копія свідоцтва про присвоєння звання Героя Радянського Союзу (1945), грамоти, вітальні адреси у зв'язку із 60-річчям від дня народження (1964-1981), депутатський квиток (1969), службове посвідчення (1969), членський квиток (1971), пенсійна книжка (1972), запрошення (1974, 1979-1982, 1985), автобіографія (1976), характеристика (1978), особовий листок з обліку кадрів (1979), атестаційний листок (1982), некролог (1985).

6. Листи до А.Т.Бурковського.

Кореспонденти: піонери Бауського району Латвійської РСР (1985).

9. А.Т.Бурковський (портрет, 1942), серед однополчан (2, 1942, 1944), А.Т.Бурковський на батареї (1944), після поранення (1944). Пам'ятний камінь, встановлений на честь бійців Радянської Армії 3-го батальйону 935-го полку 306-ї стрілецької дивізії (1960).

10. Журнал "Радянська споживча кооперація" № 2 –1985.

11. Берзинь В. Це було в Брускасі // Комуніст. –1984. – 13 вересня; Голубєв В. Зірка вчителя // Радянська торгівля. – 1985. – 16 березня; Гриб В. Данина шани і любові // Молодий комунар. – 1984. – 13 жовтня; Гронда Ф. Вічне полум'я подвигу // Молодий комунар. – 1984. – 14 жовтня; Коваленко В. Подвиг житиме у віках // Молодий комунар. – 1985. – 7 травня; Коханов Ю. Привіт делегатам з'їзду // Радянська торгівля. – 1984. – 11 грудня; Кривохижин В. Золоті зірки Полісся. – К., 1985; Малиновський В. Медаль, яка врятувала життя // Молодь України. – 1981. – 25 червня; Назарова Н. Життя подвиг, життя приклад // Радянська торгівля.– 1985.– 16 березня; Пашук В. Герої Радянського Союзу –

працівники споживчої кооперації // Технічний інформаційно-рекламний бюлетень Укоопспілки. – 1975. — № 2; Сметанюк Г. Від кулі берегло чекання // Вперед. – 1984. – 13 вересня; Смирнов Ю. Жить, чтобы служить людям // Витебский рабочий. – 1984. – 24 апреля.

1. Гетьманець Феодосій Діомидович (27.01.1902 - 30.09.1988) – головний лікар Добрянської лікарні Вільшанського району Кіровоградської області, заслужений лікар УРСР.

2. Народився в с. Іванівці Новоархангельського району Кіровоградської області. У 1918-1921 рр. навчався в Кіровоградській сільсько-господарській школі, потім працював агрономом Мокро-Калигирського райземвідділу Київської губернії. З 1924 р. навчався в Одеському медичному інституті. Після закінчення інституту працював головним лікарем Урлейської лікарні Пензенської області, одночасно був головою військово-експертної комісії. 1946 року повернувся у Вільшанський район, де очолював Добрянську дільничну лікарню. Неодноразово обирався депутатом сільської, районної та обласної рад депутатів трудящих. Був делегатом I Всесоюзної конференції прихильників миру та X з'їзду профспілок СРСР. 1948 року за багаторічну працю було присвоєно звання заслуженого лікаря УРСР. Нагороджений орденом Леніна, двома орденами “Знак Пошани”, п'ятьма медалями.

3. Ф. № Р-7151, 16 од.зб., 1941-1973.

4. Копії документів про передачу 250 тис. карбованців на допомогу Радянській Армії колективом Урлейської сільської лікарні (1943), заява щодо організації Фонду миру (копія, 1952), “Ода землі” (стаття, 1970), плакат Ф.Д.Гетьманця, кандидата в депутати Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих (1971), “Висловлюю обурення” (стаття, 1972), “Наша підтримка” (стаття, 1972), “Пишаюся своєю Батьківщиною” (стаття, 1973).

5. Копії грамот (28, 1944-1972), характеристик, подяк (1944), копія листа Президії Верховної Ради УРСР від 28.05.1948 р. № 78 “Про присвоєння звання заслуженого лікаря УРСР” (1948), рішення виконкому Вільшанської районної ради депутатів трудящих про присвоєння звання Почесний громадянин с. Добрянки (1962), перепустка делегата X Всесоюзного з'їзду профспілок (б.д.), диплом про нагородження почесним знаком Червоного Хреста (1970).

6. Листи до Ф.Д.Гетьманця.

Кореспонденти: М.Войнич, М.Гершун, В.Комісаренко (1971), М.І.Остапенко (б.д.), Т.Пасько (б.д.), М.А.Семашко (3, 1941), А.Третяков (1966), І.О.Щирський (1971); листи членів піонерських організації (2, 1972).

9. Ф.Д.Гетьманець (портрет, 1962), разом з генерал-полковником запасу М.С.Шимановим і Героєм Радянського Союзу генерал-майором запасу І.А.Лакеєвим (3,1971), серед учнів Добрянської середньої школи (2, 1971).

10. Копії титульних листів друкованих видань з дарчими надписами авторів Ф.Д.Гетьманцю (1970-1971).

11. Армівський В. Палкий патріот // Ленінське слово. – 1970. – 4 червня; Братвенко М. Завидна доля // Лікарняна газета. – 1972. – 1 січня; Васильченко В. Віддає себе людям // Ленінська зоря. – 1971. – 23 січня; Вовченко В. Шлях, що вказав Ілліч // Ленінська зоря. – 1969. – 7 жовтня; Вовченко В. Спокій і не сниться // Ленінська зоря. – 1971. – 15 червня; Доліна К. Сказання про заслуженого // Ленінська зоря. – 1968. – 15 червня; Карташов В. Добротвор // Вісті з України. – 1970. – 17 вересня; Котовський І. Подвиг лікаря // Ленінець. – 1971. – 6 червня; Шевчук М. Друзья газеты // Правда Украины. – 1982. – 24 февраля; Шмыгановский В. Грани добра // Известия. – 1970. – 21 сентября; Шмыгановский В. Живет такой врач // Известия. – 1971. – 26 августа; У ночі позичаючи години // Трибуна лектора. – 1971. – № 12, С. 19-28; Кавалери ордена Леніна // Ленінська зоря. – 1972. – 22 квітня.

1. Гіталов Олександр Васильович (27.05.1915 - 17.03.1994) – бригадир тракторної бригади колгоспу ім. XX з'їзду КПРС с. Комишуватого Новоукраїнського району Кіровоградської області, двічі Герой Соціалістичної Праці, знатний механізатор.

2. Народився у с. Комишуватому Новоукраїнського району Кіровоградської області. 1934 року після закінчення курсів механізаторів став працювати трактористом, згодом очолив тракторну бригаду Малопоміччанської МТС. Учасник Другої світової війни (1941-1945). Після демобілізації 1945 р. працював бригадиром тракторної бригади Малопоміччанської МТС Новоукраїнського району, потім – колгоспу ім. XX з'їзду КПРС Новоукраїнського району. З 1948 р. – член КПРС. За видатні досягнення у роботі двічі було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці (1948, 1958).

Нагороджений орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, багатьма медалями. Був депутатом Верховної Ради СРСР III-VII скликань.

3. Ф. № Р-6709, 19 од.зб., 1946-1973.

4. “Широко впроваджувати комплексну механізацію вирощування просапних культур” (брошура, 1958), “Дума про хліб” (брошура, 1972).

5. Копії Указів Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння звання Героя Соціалістичної Праці (1948, 1958), мандати депутата (1948, 1954, 1956), копія депутатського квитка (1950) та посвідчення (1955, 1957), свідоцтво про нагородження медаллю учасника ВДНГ (1956).

6. Листи до О.В.Гіталова.

Кореспонденти: П.Колев (Болгарія, 1961).

8. М.К.Смоленчук “Бібліографія друкованих видань і газетних статей про двічі Героя Соціалістичної Праці бригадира тракторної бригади колгоспу ім. ХХ з’їзду КПРС Новоукраїнського району О.В.Гіталова (1946-1973)”.

9. О.В.Гіталов (портрет, 1965).

11. Братченко І. Академік своєї справи // Хлібороб України. – 1981. – № 6. – С. 2-4; Братченко І. Хазяїн землі // Правда України. – 1975. – 27 мая; Братченко І. Багатство Олександра Гіталова // Механізація сільського господарства. – 1975. – № 5. – С. 25; Братченко І. Какое сердце биться перестало // Правда України. – 1994. – 27 марта; Волок Н. Дали господарству ім’я героя // Голос України. – 1994. – 27 травня; Гарас Н. Зерна високої проби // Молодий комунар. – 1985. – 23 травня; Горлач Л. Джерела Бубиревої балки // Наставники. – К., 1975. – С. 92-208; Інгульський Ю. Комишувате // Честь хлібороба. – 1985. – 12 грудня; Калініченко Н. Слово про хлібороба // Кіровоградська правда. – 1995. – 27 травня; Калініченко Н. Не жив він одним днем // Правда. – 1985. – 17 липня; Литвинов М. Як живе, Олександр Васильовичу // Кіровоградська правда. – 1992. – 17 жовтня; Лісовенко В. Гіркі душі Олександра Гіталова // Демократична Україна. – 1993. – 15 червня; Нікітчкін М. Тут був Гіталов // Кіровоградська правда. – 1962. – 1 квітня; Осадча Є. Турбота кожного // Молодий комунар. – 1972. – 15 серпня; Плачинда С.П. Де лани широкополі. – К., 1963. – 146 с.; Плачинда С.П. Диво степів // Український мільярд. – К., 1973. – С. 84-92; Плачинда С.П. Дума про людину. – К., 1974. – 12 с.; Плачинда С.П. Золоте слово степів // Літературна Україна. – 1973. – 10 серпня; Смоленчук М.К. Велика рідня // Кіровоградська правда. – 1972. – 10 березня; Смоленчук М.К. Вирішальна сила // Радянське село. – 1972. – 6 квітня; Ружинський Т.Й. Олександр Гіталов. – К., 1959. – 250 с.; Ягольник О. Думи Гіталова // Радянська Україна. – 1985. – 26 травня; Ягольник О. Перша весна без Гіталова // Демократична Україна. – 1994. – 24 березня.

1. **Горький – Бабич Дмитро Якович (21.05.1905 - ?)** – комсомолец 20-х років м. Бобринця Бобринецького району Кіровоградської області.

2. Народився у м. Бобринці Кіровоградської області. 1921 року закінчив 7-річну школу. 3 червня 1921 р. – член комсомольської органі-

зації. Працював у житлокомунгоспі Бобринецького райвиконкому (1921), слюсарем у кустарно-механічній майстерні (1922), молотобойцем у радгоспі “Червона зоря” (1923-1924), головою Кетрисанівського комітету насаможних селян (1924-1925). 1925 року переїздить у м. Баку, де працює робітником на заводах “Великий Жовтень” (1925-1926), ім.Ілліча (1926-1927), “Червоний пролетарій” (1928-1929).

З 1929 по 1931 рр. навчався в Азербайджанській центральній радянській партійній школі II ступеня ім. Шаумяна. У 1931-1933 роки – відповідальний виконавець з виробничо-масової роботи Управління Ленінського промислу Баку-Сабунчі. У 1938-1941 роках навчався в Бакинському технікумі нафтового машинобудування. Починаючи з 1933 до 1965 року працював токарем, лаборантом, майстром, інженером на заводі ім. Ю.Касимова.

3. Ф. № Р-6970, 15 од.зб., 1921-1970.

4. Спогади з комсомольського життя 1921-1927 рр., про зустрічі ветеранів комсомолу Кіровоградської області в 1966-1968 рр.

5. Посвідчення, довідки (копії, 1921-1925), почесні грамоти (копії, 1968, 1969), автобіографія (1969), копії посвідчень про нагородження пам’ятними знаками та медалями (б.д.).

6. Листи Д.Я.Горького-Бабича.

Адресати: Кіровоградський обком Компартії України (1966), Кіровоградський обласний державний архів (5, 1969).

9. Д.Я.Горький-Бабич (портрет, 1961).

10. Примірники газет “Бакинский рабочий”, “Молодёжь Азербайджана” з публікаціями на комсомольську тематику (11, 1968-1970).

11. Кухтін Т. Роки нашої молодості // Честь хлібороба. – 1988. –18 жовтня; Кухтін Т. Сини комунарів // Честь хлібороба. –1983. –29 жовтня; Суботников Г. Неспокійні серця // Честь хлібороба. –1969. –17 червня.

1. Глібко Юрій Кіпріянович (січень 1914 - 31.12.1943) – Герой Радянського Союзу, учасник Другої світової війни й визволення Кіровоградщини від нацистських загарбників.

2. Народився в м. Житомирі. Закінчив семирічну трудову школу. 1930 року закінчив садово-городній технікум у м. Полонному Шепетівського округу. Після закінчення технікуму працював агрономом на Малинській дослідній станції картопляного господарства на Київщині. У вересні 1932 р. вступив до Уманського сільськогосподарського інституту, в якому провчився чотири роки. 1937 року навчався у військовій академії механізації і моторизації Червоної Армії (ВАММ).

У роки німецько-радянської війни був командиром окремого автомобільного батальйону (1941), начальником штабу стрілецького полку (1942), заступником командира й командиром полку (1943). Брав участь у боях під Сталінградом, на Курсько-Орловській дузі, у форсуванні Дніпра. 1943 року було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Загинув у боях за визволення м. Знам'янки Кіровоградської області. Був похований у м. Знам'янці, а 1945 року його останки перепоховано в м. Кіровограді на військово-меморіальному кладовищі.

3. Ф. № Р-6960, 10 од.зб., 1937-1969.

5. Копія повідомлення та копія Указу Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння звання Героя Радянського Союзу (2, 1944), копія нагороджувального листа (1944).

6. Листи Ю.К.Глібко.

Адресати: К.Ф.Глібко (батько) (12, 1937-1943).

9. Ю.К.Глібко (портрет, 1943).

10. Копія листа П.А.Власюка зі спогадами про Ю.К.Глібко (1965), лист-звернення К.Ф.Глібко до головної редакційної колегії Української Радянської енциклопедії (1965), лист-запрошення Г.І.Ліратова К.Ф.Глібку на відкриття пам'ятника його сина.

11. Головін М. Мужність, відвага // Кіровоградська правда. –1959. – 9 травня; Редько П. Шлях героя // Кіровоградська правда. –1964. –11 жовтня; Редько П. Майор Глібко // Кіровоградська правда. –1990. –6 лютого; Редько П. Не забудемо тебе, Юрію // Прославлені у віках.– Д., 1969; Краткий биографический словарь. –М., 1987. –Т.1. С. 328.

1. Гуляницький Трифон Маркович (1875 - 31.07.1959) – старий більшовик, учасник революційних подій 1917-1918 рр. на півдні України.

2. Народився в м. Єлисаветграді. Два роки навчався в церковно-приходській школі. У 13 років пішов працювати учнем на завод Ельворті в ливарний цех. 1883 року разом із сім'єю переїхав до Одеси. З 1897 по 1901 роки служив у царській армії. 1903 р. був обраний членом страйкового комітету на заводі Беріта. Став членом Комуністичної партії 1917 р. Був організатором одного з перших червоногвардійських загонів у Єлисаветграді. З 1919 по 1920 роки був командиром загону Червоної Армії. З 1921 по 1944 роки працював на відповідальних посадах у містах Первомайську і Кіровограді. Не раз обирався до складу обласного і міського комітетів Компартії України, був депутатом Кіровоградської міської ради депутатів трудящих. Нагороджений орденом Червоного Прапора, медалями за бойові заслуги.

3. Ф. № Р-6678, 12 од.зб., 1929-1958.

4. Спогади про події 1905-1907 рр. та 1917-1920 рр. (1956-1958).
Статті: “Славний ювілей” (1958), “Дорожити довір’ям виборців” (б.д.).

5. Автобіографія (б.д.), запрошення в м. Київ на святкування 10-річчя 45-ї Волинської стрілецької дивізії (копія, 1929), посвідчення (10, 1929-1958), членський квиток (1941), розписка про отримання зброї (1941), перепустка (1952), депутатський квиток (2, 1953, 1955), вітання і подяки (5, 1956-1958), довідка про участь у подіях 1917 р. в складі 45-ї стрілецької дивізії (б.д.), виписка з облікової картки члена ВКП(б) про трудову діяльність за 1917-1946 рр. (б.д.), некролог (1959).

6. Листи Т.М.Гуляницького.

Адресати: Н.Кузнєцов (2, 1957), Ф.І.Мартинов (1957), А.І.Федосєєв (1958); Кіровоградська міська рада депутатів трудящих (1954), Інститут історії партії (1956); редакції газет: “Известия Первомайского совета рабочих депутатов” (1929), “Правда Украины” (1957), “Південна правда” (1957).

Листи до Т.М.Гуляницького.

Кореспонденти: А.Авраменко (1957), П.Кривенко (1954), Н.Кузнєцов (1957-1958), В.Ленецький (1957), Ф.Н.Степаненко (1950), Я.Щерба (1957), Інститут історії партії (6, 1956), музей Радянської Армії (2, 1956, 1958), Первомайський міський комітет КПУ (2, 1957), Миколаївський обком КП України (1958).

8. *Спогади:* Г.Г.Федорова (1956), М.І.Горбоносова (1957), Ф.С.Полозова (1958), Л.І.Савицького (1958).

11. Білаш Л. Відданий до кінця // Кіровоградська правда. –1987. – 18 серпня; Дейнега О. Іван Клименко. –С., 1968; Калініченко В. Учасник трьох революцій // Кіровоградська правда.–1970. – 23 серпня; Мушинський П.Д. Трифон Маркович Гуляницький. –С., 1970; Нечитайло А. Борцем – назавжди // Молодий комунар. –1976.– 10 лютого; Пшеничний М. Мужній боєць партії // Кіровоградська правда. – 1958. – 25 червня; Шевченко С. Посланець елисаветградських більшовиків // Молодий комунар. – 1987. – 24 жовтня.

1. **Демченко Ілля Данилович (1891 - 1967)** – член КПРС з 1917 року, учасник революційних подій 1917-1920 років на півдні України.

3. Ф. № Р-7025, 6 од.зб., 1919-1920, 1930-1967.

4. Спогади про учасників революційних подій і встановлення радянської влади в с. Новоукраїнці в 1917-1920 рр. (1967).

5. Мандати про доставку картоплі в Москву на ім'я В.І.Леніна

для дітей Півночі, про дозвіл на відпустку через хворобу (копії, 1920), довідка про об'єднання загону Червоної Гвардії з групою військ Червоної Гвардії Південного фронту (1930).

9. І.Д.Демченко (портрет, 1967).

1. **Дмитрієв Олександр Володимирович (26.07.1868 - ?)** – колезький радник, мировий суддя, землевласник.

2. Народився в родині поручика Володимира Миколайовича Дмитрієва у м. Грозному Терської області. Народження було зареєстровано в церкві 150-го піхотного Таманського полку. У 1885-1887 роки навчався у Миколаївському кавалерійському училищі. 1886 року став унтер-офіцером, а 1887 р. – корнетом 22-го драгунського офіцерського полку. 1888 р. був відряджений у 5-ту саперну бригаду для вивчення телеграфної і географічної справи. З 1889 р. зарахований до запасної армійської кавалерії, а 1893 р. вийшов у відставку.

18 травня 1898 р. Єлисаветградськими повітовими земельними зборами був обраний і наказом Урядового Сенату затверджений Почесним мировим суддею Єлисаветградського повіту. На цю посаду він обирався декілька разів підряд і працював на ній до 1909 року.

20.11.1909 р. був переведений у колезькі секретарі й призначений молодшим ревизором Державного контролю при С.-Петербурзьких заводах морського відомства. У квітні 1910 року стає титулярним радником, а в травні – надвірним радником. 1913 року після обрання на посаду мирового судді по Єлисаветградському повіту Херсонської губернії пішов зі служби. 23.12.1913 р. був призначений колезьким радником.

1889 року одружився з Наталією Михайлівною – донькою відставного ротмістра М.П.Парізо де ла Валет.

Мав дітей: синів – Григорія (12.06.1890), Володимира (05.02.1894), доньок – Марію (11.09.1895), Кіру (07.02.1903).

Володів землею в Тираспільському повіті в кількості 1193 десятин і в Єлисаветградському повіті – 271 десятиною. Його дружина в Єлисаветградському повіті мала 371 десятину землі.

3. Ф. № 306, 3 од.зб., 1868-1918.

4. Список юнкерів старшого класу Миколаївського I кавалерійського училища з балами річних іспитів курсу 1886-1887 рр. Атестат (1914) та формулярний список служб (1916).

5. Свідоцтво про народження (1968), свідоцтво про шлюб (1889), посвідчення про віднесення до дворянського стану (1900, 1908), духовний заповіт (1906).

6. Листи до О.В.Дмитрієва.

Кореспонденти: О.В.Вальтер (1916), С.І.Грек (1915), В.М.Драцький (1916-1917), С.Лешенко (1914-1915), В.Я.Уманський (1911), Хандаков (1907), С.П.Хандакова (1908). Єлисаветградська дворянська опіка (1914, 1918), Петроградське міське з військової повинності присутствіє (1915).

7. Дарча на нерухоме майно маєтку с. Катеринівки Єлисаветградського повіту Херсонської губернії на ім'я своєї дружини Н.М.Дмитрієвої.

8. Атестат про службу поручика В.М.Дмитрієва (батька, 1873).

Документи дружини:

Свідоцтво про народження (1867), свідоцтво про дворянство (1880), атестат і свідоцтво про закінчення Одеського інституту благородних дівиць (1886), заповіт (1906), доручення на ведення справ (1913), документи (розрахунки, рахунок, листування, купча) на купівлю землі в дачному місті Ольгино при ст. Лахта С.-Петербурзького повіту (1913-1915).

Опис рухомого майна в економії "Катеринівка" (1917), план дачі Н.М.Дмитрієвої в Кислаківській волості Херсонського повіту Херсонської губернії (б.д.).

Документи дітей:

Григорія: свідоцтво про народження 12.06.1890 і про закінчення підготовчого (1900) і 1-го класу (1901) Єлисаветградського земського реального училища, атестат і свідоцтво про навчання у Одеському реальному училищі (1906-1907).

Володимира: свідоцтво про народження 05.02.1894 (1900), свідоцтво про закінчення 2-го, 3-го класів Одеського реального училища (1907, 1909), списки оцінок вихованця Імператорського Олександрівського ліцею (1911-1915).

Марії: свідоцтво про народження 09.09.1895 (1900).

Кіри: свідоцтво про народження 07.02.1903 (1911).

9. Г.В.Дмитрієв (портрет,1900), В.В.Дмитрієв (портрети 1907, 1909).

1. **Добров Афанасій Микитович (1913 - 22.07.1980)** – педагог, краєзнавець, громадський діяч.

2. Народився в с. Мала Мазниця Вільшанського району Одеської області. 1932 року закінчив Преславський педагогічний технікум, потім навчався в Одеському педінституті (закінчив три курси). З 1932 по 1941 роки працював учителем, директором школи, інспектором райвно. Учасник Другої світової війни. З 1943 р. працював директором школи робітничої молоді в м. Осинники Кемеровської області. Після звільнення Одеської області від нацистських загарбників повернувся у Вільшанський район. З вересня 1944 р. працював редактором районної газети

“Колгоспна праця”. З квітня 1945 р. по 1956 р. працював завідуючим Вільшанським районним відділом народної освіти, а з 1956 р. – директором Вільшанської середньої школи. А.М.Добров займався краєзнавчою роботою.

3. Ф. № Р-7177, 15 од.зб., 1919-1980.

4. “Історія села Вільшанки Кіровоградської області з 1855 по 1979 рр.” (історичний нарис, машинопис, 1979).

5. Евакуаційне посвідчення (1941), трудова книжка (1942), червоноармійська книжка (1942), запрошення (4, 1949-1951, 1973), посвідчення депутата та депутатський квиток (11, 1950-1969), мандати (25, 1948-1979), почесні грамоти (1957, 1963-1967, 1976-1979), характеристики (3, 1952), ювілейна грамота до 60-річчя з дня народження (1973).

6. Листи А.М.Доброва.

Адресати: Л.П.Доброва (1943), А.П.Просвіряков (1943).

Листи до А.М.Доброва.

Кореспонденти: А.П.Просвіряков (1943).

9. А.М.Добров з педколективом школи (1963), “Перший дзвінок” у школі (1963), на уроці фізики (1975).

Портрети: А.С.Карамольок (1919), І.Г.Калєв (1921), П.Т.Боев (1921), І.С.Сарданов (1925), М.Миколаєв (1930), А.С.Сарданов (1938), П.К.Драгонов (1945).

Вид будинку сільради в с. Чорний Ташлик (1920), вид Вільшанського водяного млина (1957), відкриття Червонохутірської ГЕС (1957), вид будинку колишньої земської школи с. Вільшанки (1958), види будинків, споруд с. Вільшанки (25, 1920-1965), святкування в школі дня народження піонерської організації та святкування жителями Вільшанки першотравневих свят (13, 1974-1975), види пам’ятників, обелісків, меморіальних знаків с. Вільшанки (12, 1974-1975).

10. Карти-схеми с. Вільшанки (1920-1975). Список споруджених у с. Вільшанці пам’ятників, обелісків, пам’ятних знаків (1938-1980).

1. Ерістов Олександр Костянтинович (30.07.1875 - ?) – князь, осавул Кубанського Козачого війська, нотаріус, учасник Першої світової війни.

2. Походив із князів Кутаїської губернії військового стану по станції Беломечетській Кубанського Козачого війська. Навчався у Кутаїській класичній гімназії. 1889 року був зарахований козаком на службу до 1-го Хоперського козачого полку. Після закінчення 1893 р. полкової навчальної команди стає урядником і направляється на навчання до

Ставропольського козачого юнкерського училища, яке закінчує 1895 р. Служив хорунжим у 1-му Хоперському її Високості Анастасії Михайлівни полку (1895-1897), у 3-ій сотні государя спадкоємця цесаревича Георгія Олександровича (1897), у Кубанському полку (1897).

З 1900 р. О.К.Ерістов – корнет Бакинської бригади окремого корпусу Прикордонної варти, був командиром Геок-Тапінського летючого Тир-Шах-Вердинського та Диманського загонів. З 1902 р. – поручик Карської бригади. З 1904 р. – обер-офіцер для доручень при командирові окремого корпусу Прикордонної варти. 1905 року стає штабс-ротмістром.

З 1908 р. служив командиром Лівадійського загону в Кримській бригаді (охороняв царський маєток “Лівадія”). 1909 року О.К.Ерістов став ротмістром, а 1911 р. – осавулом. 1912 року зарахований до запасу Кубанського козачого війська.

З листопада 1912 р. він працює нотаріусом у м. Літині Вінницького округу, а з червня 1913 р. – у м. Єлисаветграді Єлисаветградського округу.

У липні 1914 р. О.К.Ерістов був мобілізований. Під час Першої світової війни служив помічником коменданта залізничної дільниці станції Заболотце (1914), комендантом станції Серехов, Сокіл, Тарнов (1914); Стрийського залізничного вузла Галицької залізниці, дільниці Волочиск, станції Львів-Підзамче, Мосушка, Садова Вишня, Перемишль, Тернопіль, Чертково, Владова, Жгобін (1915), станції Смоленськ, Синявка, а також станції Браїлов румунських залізниць. 1917 року він стає комендантом 1-го розряду залізничної дільниці станції Яси.

О.К.Ерістов – кавалер ордену Св. Володимира IV ступеня з мечами і бантом (1902), Французького кавалерійського хреста Чорної Зірки (1903), ордену Св. Анни III ступеня (1904), Бухарського ордену Золотої Зірки III ступеня (1910), Турецького ордену Меджидіє IV ступеня (1910), медалі на честь 300-річчя Царського дому Романових (1913), ордену Св. Станіслава II ступеня (двічі – червень, вересень 1915), ордену Св. Анни II ступеня (серпень 1915). Мав подарунки, премії, подяки від царської родини.

Був одружений з донькою статського радника К.М.Шимановською. Мав сина Миколу (26.08.1905) та доньку Ольгу (08.09.1909).

3. Ф. № 308, 4 од.зб., 1891-1917.

4. Медичне свідоцтво (1891), прохання про прийняття на військову службу (1892), свідоцтво Кутаїської гімназії (1892), посвідчення Кутаїського міського поліцейського управління про благонадійність (1892), рапорт-повідомлення про відбиття військового нападу персидських бандитів на прикордонному посту (1901), подання до нагородження орденем Св. Станіслава III ступеня з мечами і бантом (1901), медичні висновки лікарів про поранення (1901), копії указів про наго-

родження орденом Святого Рівноапостольного Князя Володимира IV ступеня з мечами і бантом (1902), орденом Св. Анни III ступеня (1905), Бухарським орденом Золотої Зірки III ступеня (1910), копія листа-рекомендації з характеристикою О.К.Ерістова, який написано командиром окремого корпусу Прикордонної варти О.Свіньїним (1909), запасно-відпускний квиток (1912), свідоцтво про складання іспитів в Одеському окружному суді (1912). Копії наказів, що стосуються служби О.К.Ерістова: по Бакинській бригаді 6-го округу Окремого корпусу Прикордонної варти (1901), керуючого Міністерством фінансів (1903), по прикордонній Кримській бригаді (1911), по Ялтинському гарнізону маєтку “Лівадія”, по Галицькому відділу Управління завідуючого рухом військ Київського району (1915). Формулярний список про службу (1914), послужні списки (1916, 1917), посвідчення про перебування у фортеці Перемишль під час її облоги (1915), про відрядження до Румунії і призначення комендантом ст. Браїлов (1916), про перебування в районі бойових дій (1917).

5. Посвідчення на право володіння зброєю (1907), про нагородження запонками з діамантами та трояндами (1910), посвідчення про право носіння бронзової медалі на честь 300-річчя царювання дому Романових (1913) і нагрудного знаку Кавказького військового товариства допомоги інвалідам (1916).

6. Листи до О.К.Ерістова.

Кореспонденти: С.-Петербурзька бригада 1-го округу (б.д.), Олександрівський комітет поранених (1914).

8. Послужний список генерал-лейтенанта А.П.Грамотіна (діда з боку матері) (копія, 1904), доручення А.П.Грамотіна на ім'я своєї дружини на ведення усіх справ (1871). Лист К.С.Ерістова (батька) про згоду на відправку сина на військову службу (1892).

1. Журавський Андрій Володимирович (22.09.1882 - 15.08.1914) – зоолог, ботанік, етнограф.

Псевдоніми: Герань Є., Раванті, Полярний Лун, Всполох, Совік, Туземець, Бурундук, Печорець, К. Б. ...

2. Народився у вересні 1882 р. 22 вересня у двотижневому віці його було знайдено біля Єлисаветградського притулку. Виховувався в родині військового інженера В.І.Журавського в Петербурзі. 1901 року закінчив Петербурзький університет. Протягом 1903-1909 рр. був начальником близько 17 експедицій з вивчення геології, флори, фауни та етнографії Печорського краю. 1905 року отримує від Російського географічного товариства Велику золоту медаль ім. Пржевальського, організовує і стає завідуючим Усть-Цілемською зоологічною станцією. 1908 року був обраний завідуючим роботами з вивчення Півночі.

Удостоєний звання Дійсного члена імператорського Російського географічного товариства і Дійсного члена імператорського етнографічного товариства.

Був членом особливої наради при вченому комітеті Головного управління землеустрою і землеробства з питань організації досліджень у Росії і секретарем комісії із встановлення принципів наукового розподілу Росії на географічно-ботанічні райони. 1909 року від Російської Академії наук за етнографічні дослідження отримав найвищу нагороду – медаль “Лучший учёный-собираатель России”. 1911 року в околицях Усть-Цільми (Печорський край) відкрив першу в Приполяр’ї Печорську сільськогосподарську станцію. Автор близько 500 наукових і публіцистичних праць і статей.

Загинув від руки найманого вбивці.

3. Ф. № Р-7185, 27 од.зб., 1911, 1939, 1953-1982.

4. Копія свідоцтва про нагородження Малою золотою медаллю Печорської сільськогосподарської станції (1911).

5. Біографічна довідка, документи (програма, запрошення, буклети, виступи гостей про відзначення 100-річчя з дня народження А.В.Журавського в Усть-Цільмі).

8. Краєзнавча колекція документів Я.М.Носова, що стосується питань вивчення історії Печорського краю, життя і діяльності А.В.Журавського та заснованої ним Печорської дослідної сільськогосподарської станції (копії, 1911-1982).

Рішення, постанови, розпорядження Ради Міністрів Комі АРСР, Усть-Цілемського райвиконкому, республіканського відділення ВТОПК про увічнення пам’яті А.В.Журавського, про перепоховання його останків, про відзначення 100-річчя з дня народження (копії, 1970-1982). Протоколи, рішення, плани роботи, звіти Усть-Цілемського районного відділення союзного товариства охорони пам’яток історії та культури з питань охорони, використання і пропаганди пам’яток Печорського краю (копії, 1973-1982).

Зібрані документи про А.В.Журавського:

Виписки з архівних документів з Центрального Державного архіву Комі АРСР, Архіву геологічного товариства СРСР м. Ленінграда, Центрального державного історичного архіву СРСР, різних книжкових видань Росії початку ХХ століття з публіцистичних і наукових праць, листування з різними установами та приватними особами (копії, 1904-1914). Описи документів А.В.Журавського, які були передані до Центрального державного архіву Комі АРСР, експонатів музею А.В.Журавського в Усть-Цільмі (копії, 1973, 1976). Переліки назв бібліотек, архівів, музеїв, де знаходяться праці й документи А.В.Журавського, експонати та література про нього, а також місця, пов’язані

з його ім'ям (копії, 1976). Листи до Я.М.Носова від рідних, близьких та друзів А.В.Журавського (копії, 1964). Спогади старожилів краю (копії, 1975-1976). Примірники газет та вирізки з газет “Красная Печора”, “Красное знамя” (1981, 1982).

11.* Антонов В. Пусть встанет обелиск // Красное знамя.–1972. – сентябрь; Вавилов П.П. Научное наследие А.В.Журавского // Советская агрономия. –1971. — № 4; Герценштейн Р. Там, где жил Журавский // Красная Печора. –1961. – август; Горбунова А. Первые исследователи Коми края // Красная Печора. –1971. – октябрь; Гунн Г.П. Печора – золотые берега. – М., 1972 – С. 84-85; Доронин П. Мыльное и действительное // Красное знамя. – 1961. – февраль; Журавлев – Печерский В. Земля моя – Коми. –М., 1974. – С. 54-61; Журавлев – Печерский В. О прошлом забывать нельзя // Красная Печора. – 1960. – февраль; Лобовцев В., Симченко Ю. Тундра не любит слабых. –М., 1968; Макаров Н.И. На берегах Печоры. –М., 1959. – С. 89; Михайлов О. Археологические исследования в бассейне Печоры // Новый мир. – 1965. № 9. –С. 3, 13; Носов Я. Из прошлого Печорского края // Новая Печора. – 1961. –июль; Носов Я. Подвиг ученого // Красная Печора. – 1975. –июль; Осташов В. Здесь жил и работал А.В.Журавский // Красная Печора. – 1975. – август; Расин Б.И. Тюрма без решёток.–Сыктывкар, 1966. –С. 84-93; Федосеев Б. Музей Журавского // Красная Печора. – 1973. – август; Чернов Г.А. Полвека в Печорском крае. – М.,1974. –С. 32, 66; Чупров И. Замечательный исследователь Печорского края // Красное знамя. – 1958. –май; Чупров В. Правда о Журавском // Красная Печора. – 1973. – август.

1. Журлива Олена Костівна (Котова) (24.06.1898 - 10.06.1971) – вчителька української мови й літератури, поетеса, член Спілки письменників України.

2. Народилась у м. Сміла Черкаської області в родині вчителя. В 11-річному віці в “Рідному слові” (1909) було надруковано її перші вірші “Чогось нема – чого не знаю”. Її поезія друкувалась у дореволюційних часописах “Дзвін”, “Літературно-науковий вісник”. 1922 року закінчила Київський інститут народної освіти. У 1926 році працювала літературним редактором Державного видавництва України, займалась перекладами творів українських письменників на російську мову, писала літературно-критичні статті. Вірші друкувалися в журналах “Глобус”, “Червоні квіти”, “Червоний шлях”, “Дзвін”, “Знання”, “Більшовик”. 1926 року побачила світ перша збірка поезії “Металом горно” з напутнім словом Майка Йогансена. 1930 року виходить друга збірка віршів “Багряний світ”. Працювала вчителем, викладала українську і російську мови та літератури в школах міст Києва, Харкова,

* Література взята з колекції документів Я.М.Носова.

Москви, Дніпропетровська, Кіровограда. У 50-ті роки, після тривалої перерви, повертається до творчої роботи. 1958 року виходить збірка “Поезія”, 1964 р. – “Земля в цвіту”, 1966 р. – “Червоне листя”. Була автором багатьох збірок для дітей: “Хто знає, як рік минає” (1959), “Голуби” (1962), “Ой літечко, літо” (1964), “Хазяєчка” (1966). Похована в м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-7168, 28 од.зб., 1913-1971.

4. Вірші (7, 1913-1964) (рукописи, копії).

5. Біографічна довідка до збірки поезії “Земля в цвіту”.

8. В.Й.Чалий. Рецензія на дитячу збірку віршів О.Журливої (копія, б.д.).

10. Журнали “Червоні квіти” (1, 1928), “Вітчизна” (1, 1957), “Жовтень” (4, 1959-1963), “Дніпро” (1, 1958), “Радянська жінка” (3, 1959, 1963, 1964), “Піонерія” (1, 1961), “Малятко” (1, 1960), “Дошкільне виховання” (1, 1966), “Україна” (1, 1970); примірники газет “Радянська Україна”, “Літературна Україна”, “Робітничка газета”, “Ленінська молодь”, “Вперед”, “Ленінська правда”, “Кіровоградська правда” (1958-1971). Збірки “День поезії” (1958), “Вінок кобзаря” (1961), в яких були опубліковані твори О.Журливої.

11. Бойко Л. Третє цвітіння // Літературна Україна. – 1966. – 14 червня; Бойко Л. Огнецвіт поезії // Літературна Україна. – 1968. – 21 червня; Давиденко О. Свято на Фонтанній // Кіровоградська правда. – 1968. – 15 червня; Журавський В. Мужня Олена // Наддніпрянська правда. – 1968. – 15 червня; Зозуля Я. Мужній щирий голос // Кіровоградська правда. – 1958. – 11 липня; Ігнатенко І. В ногу з життям // Дніпро. – 1958. — № 11. – С. 4; Кохан О. Естафета мужності // Ленінський прапор. – 1970. – 12 грудня; Моторний О. Поетичний подарунок // Кіровоградська правда. – 1964 р. – 1 червня; Моторний О. Незгасне цвітіння // Кіровоградська правда. – 1968. – 14 червня; Петровський О. З глибини серця // Літературна газета. – 1958. – 13 червня; Письменна Л. Моя вчителька // Піонерія. – 1961. – № 12. – С. 8; Савченко В. Поезія вічної весни // Літературна Україна. – 1967. – 31 жовтня; Францева (Конончук) Н. Сказати правду і тільки правду // Степ. – 1995. – № 1. – С. 55-63.

1. **Ігнатська Надія Семенівна (10.10.1924 -)** – актриса, заслужена артистка УРСР.

2. Народилася у м. Кіровограді. З 1932 по 1941 рік навчалась у школі, закінчила 9 класів. З 1944 р. працювала спочатку секретарем Будинку народної творчості, потім – у балетній групі Кіровоградського обласного музично-драматичного театру ім. М.Л.Кропивницького.

кого; невдовзі була переведена до акторського складу. З 1952 по 1959 роки працювала в Кіровоградському обласному театрі російської драми ім. С.М.Кірова. 1959 р. в зв'язку з переведенням театру до м. Жданова перейшла до Кіровоградського державного українського музично-драматичного театру ім. М.Л.Кропивницького. 1971 року було присвоєно звання заслуженої артистки УРСР.

3. Ф. № Р-7754, 77 од.зб., 1947-1995.

4. Рукописний текст ролі бабусі у виставі М.Фермо “Двері грюкають”(б.д.).

5. Автобіографія (1967), грамоти (2, 1967 - 1982).

9. Н.С.Ігнат'єва, портрети (4, 1947, 1949, 1964, 1976). Разом з акторами театру в сценах з вистав: у ролі Славки з вистави “Доктор філософії” (1955), в ролі Галі з вистави В.Розова “В добру годину” (1956), в ролі Василиці з вистави І.Друце “Каса Маре” (3, 1965), в ролі бабусі з вистави Г.Лорке “Дом Бернарда Альди” (1977), в ролі матері з вистави І.Драча “Дума про Сухомлинського” (1977), в ролі матері з вистави М.Кропивницького “Титарівна” (1981), в ролі Палажки з вистави І.Карпенка-Карого “Мартин Боруля” (1981). Артисти театру в сценах з вистав (69, 1964-1985).

10. Рекламні плакати, буклети Кіровоградського обласного українського музично-драматичного театру ім. М.Л.Кропивницького (6, 1981-1985), програми вистав (90, 1950-1995). Вирізки з газет “Керченський робочий”, “Радянське слово”, “Кіровоградська правда” з публікаціями рецензій на вистави театру та про гастрольні виступи (11, 1962, 1981, 1984, 1985, 1995).

11. Барський М. Безталанна // Кіровоградська правда. – 1995. – 4 квітня; Кальчинська Т. Кожна роль – частка життя // Кіровоградська правда. – 1974. – 3 лютого; Литвиненко В. Любов помножена на працю // Кіровоградська правда. – 1985. – 21 квітня.

1. Кобзар Володимир Федорович (27.04.1947 -) – письменник, журналіст, член Спілки письменників України.

2. Народився в с. Восток Макарівського району Башкирської АРСР. 1995 р. з родиною переїздить в с. Матвіївку Чигиринського району Черкаської області, а 1956 року – до смт. Олександрівки Олександрівського району Кіровоградської області. 1962 року закінчив восьмирічну школу в смт. Олександрівці. Працював робітником промкомбінату, друкарем, коректором (1962-1965), служив у лавах Радянської Армії (1966-1968), працював літпрацівником Олександрівської районної газети “Вперед” (1969). З 1969 р. по 1974 р. вчився у Київському

державному університеті ім. Т.Г.Шевченка на факультеті журналістики.

У 1975-1979 роках працював у Сімферопольському видавництві “Таврія” редактором, старшим редактором, виконуючим обов’язки завідуючого редакції художньої літератури. З грудня 1979 р. по березень 1980 р. вчився в аспірантурі Київського інституту культури ім. О.Корнійчука. У 1980-1981 рр. працював касиром-інкасатором у Центральному райпродторзі в м. Сімферополі. 1981 р. переїхав до м. Кіровограда і до 1982 р. працював кореспондентом Кіровоградського обласного комітету з телебачення та радіомовлення. З 1983 р. – кореспондент обласної газети “Кіровоградська правда”. Автор збірки прози. Його твори друкуються в журналі “Дніпро”, газетах “Літературна Україна”, “Кіровоградська правда”, “Молодий комунар”. У 90-х роках В.Ф.Кобзар відійшов від літературної діяльності, розпочав активно займатися політичною діяльністю в Народному русі України. З 12 квітня 1995 року по 30 червня 1997 року працював у Кіровоградському районному центрі сертифікатних аукціонів провідним спеціалістом, керівником інформаційної служби, заступником директора. З 1 липня 1997 р. працює на посаді помічника президента Національного університету Києво-Могилянська академія.

3. Ф. № Р-7698, 88 од.зб., 1953-1993.

4. “Товариш лейтенант” (оповідання, 1977), “Пересадка” (оповідання, 1977), “А ніч як море” (1979), “Провулок гвардійський” (оповідання, 1979), “Доля хірурга” (нарис, 1981), “У вольєрі” (оповідання, 1981), “Високі поверхи” (нарис, 1982), “Земляки” (оповідання, 1982), “Зцілення” (нарис, 1982), “Зміна” (оповідання, 1982), “Дівчинка і грім” (оповідання, 1982), “Гніздо” (оповідання, 1982), “Мамайка” (стаття, 1983), “Далеке село, зима” (стаття, 1983), “Зятьок” (оповідання, 1983), “Довго-предовго” (оповідання, 1983). “Двоюрідні” (оповідання, 1983), “Спроба контакту” (оповідання, 1983), “Дідова балка”(стаття, 1983), “Северинка” (стаття, 1983), “Созонівка” (стаття, 1983), “Море співає” (оповідання, 1984), “Телеграма” (оповідання, 1984), “Кітопс” (оповідання, 1985), “Шабля” (оповідання, 1986), “Сіль чумацького шляху” (повість, 1987), “Талісман” (оповідання, 1988), “На отчому порозі” (збірка оповідань, 1988), “Нестор Махно” (стаття, 1988), “Етюд для драмгуртка” (проза, машинопис, 1989), “Буваличі” (повість, 1993).

Тези науково-теоретичної конференції, присвяченої 80-річчю з дня народження Ю.І.Яновського (1982); відкритий лист студентам, викладачам, комсомольській, партійній організаціям Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування (1988); текст інтерв’ю для Всесоюзного радіо у зв’язку з висуненням В.Є.Панченка кандидатом у народні депутати СРСР (1989); текст виступів на мітингах Народного руху України в м. Кіровограді (1989-1990).

5. Копія свідоцтва про народження (1953), особовий листок з обліку кадрів, автобіографія (1983), атестат про середню освіту, посвідчення (1984-1988), характеристика (1988).

6. Листи В.Ф.Кобзаря.

Адресати: М.М.Костецька (1976), В.Д.Яворівський (1981), Центральний Комітет Комуністичної партії СРСР (1988).

Листи до В.Ф.Кобзаря.

Кореспонденти: В.О.Базилевський (1991), В.Я.Бровченко (1991), В.С.Брюховецький (1981-1988), В.Д.Василевський (1990-1991), В.Ганоцький (1982), В.Голобородько (1989), В.Давидов (1990), Ю.Дмитренко (1988), М.М.Залізник (1992, 1993), А.Карімова (1987), О.Климчук (1978), Д.С.Коваленко (1988-1989), М.Коваленко (1981), Н.Д.Колісник (1990), О.І.Кравченко (1979), А.Красицька (1989), О.О.Кримський (1988-1989), А.П.Короленко (1982), Корокевич (1989), Л.В.Костенко (1979), В.Д.Ляшенко (1989), О.Мужицька (1978), А.Нальотов (1990), Ю.Г.Негін (1990), М.С.Палонтай (1979), І.С.Проценко (1987, 1991), М.К.Смоленчук (1989), Г.І.Таран (1982), О.Тесленко (1979), В.І.Уманський (1987), Є.В.Ходун (1990), С.Чирков (1991), Чубач (1976), В.Ф.Шаповал (1989), Шкляр (1981), В.О.Яворівський (1980), листи читачів газети “Думка” (10, 1991).

8. Рецензії на твори В.Ф.Кобзаря: О.Килимник – рукопис збірки творів “Товариш лейтенант” (1978-1979), оповідання “Провулок гвардійський” (1990), Б.О.Тимошенко, С.Гречанюк – роман “Третій семестр” (1982), Л.Федоровська – збірку оповідань “На отчому порозі” (1987).

9. В.Ф.Кобзар, портрети (3, 1962, 1979, 1981), служба в лавах Радянської Армії (1966), весільне фото (1971), з дружиною і сином (1976), з Г.Сивоконем та В.Дончиком (1975), з З.Л.Брюховецькою та В.Дончиком (1987), з В.Брюховецьким та М.Ільницьким (1988); мати В.Кобзаря з онукою (1980), родина В.Ф.Кобзаря у с. Трепівці на відпочинку (1980), В.Ф.Кобзар на мітингу Народного руху України (1990, 1991), на зустрічі зі студентами Кіровоградського державного педагогічного інституту (1990), серед учасників конференції НРУ (1990), з молодими літераторами області (1993).

10. Матеріали (листи, фотографії) про долю репресованого Ф.Г.Соколова (1957-1988), “Комітет Української католицької молоді” (бюлетень, 1990), Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки “Про мови в Українській РСР” (1989), “1-й Міжнародний фестиваль української та єврейської культури” (програма, 1991), “Матеріали Організації українських націоналістів” (провід, 1991), матеріали (протоколи засідань) громадсько-політичного клубу “Перевесло” (1990).

11. Бондар В. І письменникові, і політикові треба мати мужність //

Думка. – 1997. –8 травня; Бондар В. Володимир Кобзарю – 50 // Літературна Україна. – 1997. –5 червня; Гончаренко В. У дзеркалі слова // Вечірня газета. – 1993. – 20 серпня; Корінь А. На стадії оновлення // Кіровоградська правда. – 1981. –13 червня; Проценко І. Дослідницьке порозуміння // Кіровоградська правда. – 1989. –27 квітня; Тимошенко Б.О. Мандрівка в учорашній день // Літературна Україна. – 1989. –28 грудня; Тимошенко Б.О. Перша книга поета-земляка // Молодий комунар. – 1992. –23 травня.

1. Кобильський Іван Денисович (1904 - ?) – кавалер ордена Леніна, громадський діяч, депутат місцевих рад депутатів трудящих, викладач Кіровоградського технікуму підготовки керівних кадрів колгоспів і радгоспів.

2. Народився в с. Лебехівці Градизького району Полтавської області. 1916 р. почав свою трудову діяльність техпрацівником сільської лікарні. 1927 р. закінчив Полтавський сільськогосподарський інститут. 14 років працював на педагогічній роботі: викладачем і директором Дарнадеженської школи сільської молоді Сохновчанського району Харківської області та в ряді сільськогосподарських середніх навчальних закладів.

Учасник Другої світової війни. Після війни працював директором Олександрійського сільськогосподарського технікуму, а з 1946 по 1949 роки – першим секретарем Новгородківського райкому КП України, з 1949 р. – начальником Кіровоградського обласного управління сільського господарства. 1950 р. обирається депутатом обласної ради депутатів трудящих (1950-1962). З 1962 року працював директором Кіровоградського сільськогосподарського технікуму з підготовки керівних кадрів колгоспів і радгоспів. У 1963, 1967 роках обирався депутатом Кіровоградської міської ради депутатів трудящих. Був нагороджений орденами Червоного Прапора (2, 1944, 1945), Червоної Зірки (2, 1943), Вітчизняної війни II ст. (1944), орденом Леніна (1958) та багатьма медалями.

3. Ф. № Р-7127, 5 од.зб., 1957-1960.

4. Плакат про І.Д.Кобильського – кандидата в депутати Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих (1957), “Перспективи розвитку сільського господарства Кіровоградської області в шостій п’ятирічці” (брошура, 1957), “Шляхи підвищення продуктивності праці і зниження собівартості продукції” (стаття, 1960), “Вирощування гороху на Півдні України” (стаття, 1960).

5. Довідка про трудову, громадську діяльність, військову службу й нагороди (б.д.).

1. **Козуль Павло Федосійович (15.03.1918 - 13.09.1990)** – заслужений учитель Української РСР.

2. Народився в с. Малобурдзенківці Долинського району Кіровоградської області. 1938 р. закінчив ФЗУ в м. Миколасві і почав працювати токарем на Миколаївському заводі № 200. 1941 р. закінчив суднобудівний технікум. Учасник Другої світової війни. У червні 1942 р. потрапив у полон, перебував у концтаборах Німеччини до 1945 р. Після війни працював контролером райошадкаси в м. Долинська (1946). У 1948-1949 рр. навчався в Новобузькому педагогічному училищі. У серпні 1949 р. був призначений на посаду вчителя I – IV класів Новоандріївської семирічної школи Новгородківського району Кіровоградської області. З червня 1953 р. працював директором Новгородківської початкової школи, а в 1964 р. – директором Новгородківської восьмирічної школи № 2. 1970 р. закінчив Кіровоградський педагогічний інститут. У 1970-1979 рр. працював директором Новгородківської СШ. 1972р. йому було присвоєно почесне звання заслуженого вчителя Української РСР. З 1979р. на пенсії. У 1989 р. працював директором краєзнавчого музею смт. Новгородки, займався збиранням матеріалів та експонатів з історії краю.

3. Ф. № Р-7636, 38 од.зб., 1927, 1960-1989.

4. Плакат Кіровоградського обласного відділу народної освіти та інституту удосконалення вчителів з інформацією про П.Ф.Козуля (1962). “3 досвіду роботи школи подовженого дня” (стаття, 1973). Тексти виступів на теми: “Зміцнення навчально-матеріальної бази, як один із вирішальних заходів підвищення ефективності фізичного, військового, патріотичного виховання і початкової військової підготовки учнів”, “Організаторська роль директора у здійсненні всеобучу та завершенні переходу до загальної середньої освіти”, “Роль директора школи у запровадженні механічних засобів навчання, як складової частини наукової організації педагогічної праці”.

5. Особовий листок з обліку кадрів, автобіографія, біографія, написана О.Г.Козуль (дружиною П.Ф.Козуля) (1927), орденські книжки (1960, 1978, 1985), посвідчення: про присвоєння почесного звання Заслужений вчитель Української РСР (1972), про нагородження значками “Отличник просвещения СССР”, “Відмінник народної освіти УРСР” (1963, 1978). Посвідчення (1972, 1976), вітальні листи в зв'язку з 60-річчям з дня народження (1978-1989).

9. П.Ф.Козуль (портрет, б.д.) з родиною, з педколективом школи (17, 1978-1979).

10. Вирізки із журналів та газет “Правда”, “Радянська освіта”, “Маяк комунізму” з публікаціями про директора Новгородківської СШ № 2 П.Ф.Козуля та про роботу школи (1962-1984).

11. Базилевський В. Козульова школа // Обираю тривогу. –Д., 1982. – С. 103-115; Кайдаш А. Віддаючи серце дітям // Маяк комунізму.– 1975. – 4 жовтня; Моторний О. Дозрівають плоди //Радянська освіта. – 1963. –28 серпня; Перебийніс Г. Є чому повчитися // Маяк комунізму.–1984.– 18 грудня; Харенко В. Максимум віддачі від кабінету // Радянська освіта. – 1976. – 31 липня; Високі нагороди // Маяк комунізму. – 1978. –20 липня.

1. Косяченко Анатолій Олексійович (24.07.1952 -) – заслужений артист УРСР Кіровоградського обласного музично-драматичного театру ім. М.Л.Кропивницького.

2. Народився в с. Осиковатій Бобринецького району Кіровоградської області. 1969 р. закінчив Кіровоградську середню школу. 1972 р. закінчив Дніпропетровське театральне училище. Працював завідувачим Новописьським міським клубом Дніпропетровської області (1972-1973). З 1973 р. працює актором у Кіровоградському обласному українському музично-драматичному театрі ім. М.Л.Кропивницького. 1982 р. Указом Президії Верховної Ради УРСР актору присвоєно звання заслуженого артиста УРСР.

3. Ф. № Р-7304, 29 од.зб., 1970-1985.

4. “Ролі і долі” (стаття, 1983). Програма делегата 33-ї міської звітно-виборної комсомольської конференції (1984).

5. Копія диплома Дніпропетровського державного театального училища (1973), диплом I ступеня обласної премії ім. Микитенка за кращі акторські роботи в театральному сезоні (1980), грамоти (3, 1980-1981), посвідчення про присвоєння звання заслуженого артиста УРСР (копія, 1982), автобіографія (1985), особистий листок з обліку кадрів (1985).

9. А.О.Косяченко (портрет, 1985), з акторами театру в сценах з вистав (10, 1970, 1971, 1979-1984).

10. Рекламні плакати, буклети про Кіровоградський обласний український музично-драматичний театр (4, 1982, 1983). Програми вистав театру (10, 1982, 1983). Вирізки газет із рецензіями на гастрольні виступи колективу театру (5, 1981, 1982, 1984).

1. Кохан Анатолій Ілліч (14.02.1937 -) – лікар-педіатр Олександрійської міської лікарні № 3, краєзнавець.

2. Народився в м. Новоград-Волинському Житомирської області. Після закінчення середньої школи навчався у Харківському медичному інституті, який закінчив 1960 р. Трудову діяльність почав у Близнецівсь-

кій дільничній лікарні Харківської області. З 1963 р. працював в Олександрії: педіатром 3-ї міської лікарні; викладачем медучилища (1970-1972); заступником головного лікаря дитячої лікарні (1972-1981). З 1981 р. працює у центральній районній лікарні: спочатку районним педіатром, потім – заступником головного лікаря з охорони материнства та дитинства, лікарем-методистом. Кандидат медичних наук (1980).

3. Ф. № Р-7145, 13 од.зб., 1892-1970.

4. “Історія комсомольської організації м. Олександрії” (історичний нарис, 1968).

Статті: “Тривожна молодість” (1968), “Про бібліотеку О.З.Попільницького” (1967), “Полум’яні серця” (1968), “Пам’ятник Кобзареві” (1969), “Книга, яку читав В.І.Ленін” (1969), “Ленін і Дем’ян Бедний” (1969), “Наш земляк – почесний громадянин Херсона” (1969), “Розвиток охорони здоров’я в м. Олександрії за роки радянської влади” (1969), “Один з волонтерів свободи” (1970).

6. Листи до А.І.Кохана.

Кореспонденти: О.О.Гондельберг (2, 1968), А.І.Дамський (1968), Л.В.Міхельсон (1962), Г.С.Орлов (2, 1966), М.Г.Савченко (2, 1965), Г.Г.Ушаньєв (1966).

8. Документи перших комсомольців Олександрійського району: біографія Л.І.Дмитренка (б.д.), особовий листок з обліку кадрів та автобіографія А.І.Дамського (1968), автобіографія Л.П.Володимирова (б.д.), автобіографія С.А.Волотковського (1968). Документи про життя та діяльність М.М.Трегубова (біографія, список виданої ним літератури) (1897-1924), копія посвідчення З.Х.Трегубової – дружини М.М.Трегубова (1931). Спогади Боровикова про Петра Дігтяря – підпільника диверсійної групи партизанського загону ім. Ворошилова (1968), про Володю Грушу (1968), про комсомольця 20-х років м. Олександрії А.І.Дамського, спогади М.Г.Савченка про партизанській загін І.Д.Діброви (б.д.).

9. М.М.Трегубов (портрет, 1892), члени міської комсомольської організації м. Олександрії: І.М.Смілянський, Янов, Ф.І.Басина, Віщанський, Соломонов, Ф.Дар’ївська, Л.І.Дмитренко (1, 1920).

1. Кочерещенко Григорій Іванович (1880 - 04.04.1969) – старий більшовик, учасник революційних подій 1905-1907 рр, боротьби за встановлення радянської влади в м. Єлисаветграді.

2. Народився в с. Плетений Ташлик Маловисківського району Кіровоградської області. З 1890 по 1902 рр. жив і працював у землевласника. Наприкінці 1903 р. працював перукарем у м. Єлисаветграді. З 1904 р. займався революційною діяльністю. 1913 р. був заарештова-

ний. 1917 р. став членом партії більшовиків. У 1919-1920 рр. брав активну участь у громадянській війні, працював головою Єлисаветградської спілки “Харчовик” (1920-1925), директором хлібопекарень (1925-1929), директором пивзаводу (1929-1930), головою контрольної комісії у м. Єлисаветграді (1930-1931), директором заводу “15 років Жовтня” (1934-1940). У роки німецько-радянської війни був у евакуації, де працював експедитором пекарні, слюсарем автомайстерень. 1944 р. працював головою артілі інвалідів німецько-радянської війни. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора та багатьма грамотами.

3. Ф. № Р-6708, 16 од.зб., 1927-1969.

4. “П’ятдесят років тому” (стаття, 1955), “Наша рідна радянська влада” (стаття, 1956), спогади Г.І.Кочерещенка про В.І.Леніна та революційні події 1905-1907 і 1917-1920 рр. (1956), про Йосипа Добровольського – одного з активних учасників революційних подій 1905-1907 рр. на Єлисаветградщині (б.д.), текст виступу із спогадами про революційну діяльність (1958).

5. Довідки про участь у революційних подіях 1917-1920 рр. (2, 1927, 1934), членський квиток (б.д.), перепустка військової комендатури (3, 1942), партійна характеристика (1944), автобіографія (1956), Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження орденом Трудового Червоного Прапора (копія, 1956), грамоти (3, 1958-1960).

6. Листи Г.І.Кочерещенка.

Адресат: редакція газети “Кіровоградська правда” (1957).

Листи до Г.І.Кочерещенка.

Кореспонденти: виконком Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих (1946), Міністерство соціального забезпечення УРСР (3, 1951-1953).

9. Г.І.Кочерещенко (портрет, б.д.), вручення диплома Почесного громадянина м. Кіровограда (1969).

1. Крамаренко Володимир Сергійович (08.02.1928 - 19.08.1979) – краєзнавець, журналіст.

2. Народився в м. Знам’янці Кіровоградської області. 1946 р. закінчив семирічку. В 16 років розпочав трудову діяльність на Знам’янській залізниці. Навчався у вечірній школі. У 1946-1948 рр. служив у лавах Радянської Армії. Закінчив Київський державний університет (заочне відділення) (1961). Працював журналістом у Знам’янській районній газеті (1950-1955), в газетах “Кіровоградська правда” (1955-1957, 1968-1976), “Кремгес” (1957-1960), “Молодий комунар” (1960-1965). З 1965 по 1968 рр. працював у Кіровоградському облтелерадіокомітеті, в 1976-1978 рр. – в обласному

товаристві охорони пам'яток історії та культури. З 1978 р. по серпень 1979 р. займав посаду директора Кіровоградського обласного державного архіву. Похований у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-262, 244 од.зб., 1944-1979.

4. *Статті*: “Про Кременчуцьке море” (2, 1958, 1978), “Вугілля Олександрії” (1960), “Традиції минулого – крила сучасників” (рукопис, 1962), “Рідна природа і її збереження” (1963), “В музеї великого Кобзаря” (1967), “Дума про Вись” (1967), “Мелодии волшебных трубок” (1965), “Червонополянське хутро” (рукопис, 1965), “Горіхи не для потіхи” (1967), “Вогнища музичної освіти” (рукопис, 1968), “Музей на квартирі” (1968), “Етнографічний музей у Києві” (1969), “Над мальовничим красенем Тясмином” (1970), “Не такий страшний звір” (1971), “Цхалтубо в Україні” (1971), “На газетні теми” (1971), “Ятранські легенди і бувальщини” (1972), “Комбайнерський ужинок” (1972), “Три криниці у Суботові” (1972), “Світловодські сувеніри” (1974), “Дружба не знає кордонів” (рукопис, 1974).

Статті про природу, з питань охорони природи, з історії міст України (53, 1974-1979). До 25-річчя Українського товариства охорони природи (доповідь, машинопис, 1974). “Всеукраїнський староста і наш край” (лекція, рукопис, 1977). Довідка про перебування Г.І.Петровського на Кіровоградщині (1977). “Всеукраїнський староста в Компаніївці” (1978).

Видані твори: “Софіївка” (путівник, 1956, 1978), “Старовинні обряди, пісні, сучасні пісні” (1965, 1975), “Природні заповідні об'єкти Української РСР” (карта, 1967). “Державне мисливське господарство “Голоче” ” (путівник, 1975). “Заповідник “Чорний ліс” ” (путівник, 1979).

5. Комсомольський квиток (1944), свідоцтво про закінчення школи (1946), почесні грамоти (1946, 1948), мандати (1957-1959), запрошення (1959), диплом Київського Державного університету (1961), членський квиток Спілки журналістів СРСР (1962), грамоти (1967), вітальні адреси у зв'язку з 50-річчям з дня народження (1978), біографія.

10. Газетні матеріали, примірники газет та вирізки з місцевих газет з публікаціями на теми суспільно-політичного, культурного життя в країні, в області, з питань освіти, народної творчості, краєзнавства, а також охорони природи й навколишнього середовища (178 справ, 1953-1979).

1. **Красицька Катерина Максимівна (26.08.1873 - 22.03.1974)** – онука Т.Г.Шевченка.

Красицька Антоніна Вереміївна (? - ?) – правнука Т.Г.Шевченка.

2. Красицька Катерина Максимівна народилася в с. Зелена Діб-

рова Козачанської волості Звенигородського повіту на Київщині (нині Черкащині) в родині колишнього кріпака Максима Антоновича Красицького – сина старшої сестри Т.Г.Шевченка Катерини. З 1954 р. – персональний пенсіонер республіканського значення.

3. Ф. № Р-7179, 28 од.зб., 1914, 1958-1979.

4. Спогади К.М.Красицької про свій життєвий шлях (1965). Родовідне дерево по Катерині (старшій сестрі Т.Г.Шевченка), складене К.М.Красицькою (1979).

5. Паспорт К.М.Красицької (1914).

6. Листи до К.М.Красицької і А.В.Красицької.

Кореспонденти: С.Я.Батюк (25, 1959-1965), Б.П.Грабовський, Л.А.Грабовська (15, 1960, 1966), Р.М.Палецький (9, 1970-1971), І.П.Рябенко (15, 1964-1968), Т.Франко (5, 1965-1966), Г.Федорова, Є.Федорова (4, 1958-1960), Цись (12, 1959-1960), А.І.Щерба (20, 1964-1968).

8. А.І.Щерба “А.В.Красицька на могилі Т.Г.Шевченка” (стаття, 1959). Спогади А.І.Щерби – друга сім’ї Красицьких (1964). Некрологи про смерть С.Я.Батюка (3, 1965).

9. М.А.Красицький з родиною (б.д.), Я.М.Полякова (Красицька) (портрет, б.д.), К.М.Красицька з А.І.Щербою (б.д.), К.М.Красицька з донькою Антоніною (б.д.), фотокопія картини Є.М.Кузьмича “Онука і правнука Т.Г.Шевченка” (1960). Зовнішній вигляд будинку К.М.Красицької та музейної кімнати Т.Г.Шевченка в м. Знам’янці, А.В.Красицька з відвідувачами музею (4, 1961). К.М.Красицька з С.Я.Батюком у м. Знам’янці (1961). С.Я.Батюк (портрет, б.д.). Види стендів з експонатами музею Т.Г.Шевченка в м. Знам’янці (13, 1961-1975), фотокопії картин художника Б.М.Піаніди (11, 1961-1964). Члени родини Грабовського (5, б.д.).

10. Твори та статті, присвячені життю і творчості українського письменника Т.Г.Шевченка (6, 1963-1969), плакат про вечір, приурочений життю і творчості Т.Г.Шевченка (1969).

11. Кобзар В. Антоніна Красицька – наша землячка // Вперед. – 1989. – 24 січня.

1. **Лівдан Петро Донатович (1898 - 1974)** – старий більшовик з 1919 року.

2. Народився в с. Малі Берняни Капінської волості Двінського повіту (Латвія). З 14 років працював робітником-будівельником Мурманської залізниці. З лютого 1918 р. був учасником боротьби проти

білополяків та громадянської війни в Україні. З 1922 по 1929 рр. працював на партійній роботі в Олександрійському, Знам'янському районах Кіровоградської області. З 1929 по 1931 рр. навчався у партійній школі, після закінчення якої 3 роки очолював відділ у редакції газети "Більшовик Полтавщини". З 1934 по 1935 рр. навчався у школі марксизму-ленінізму в м. Харкові. Працював заступником голови, головою Лохвицького райвиконкому Полтавської області. Учасник німецько-радянської війни 1941-1945 рр. 1940 року переїхав у м. Даугавпілс (Латвія), де працював заступником голови райвиконкому (1940-1941, 1945-1950). З 1950 по 1956 рр. працював головою Ліванського райвиконкому (Латвія). З 1956 р. мешкав у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-142, 9 од.зб., 1923-1925, 1944-1973.

4. Плакат про висунення П.Д.Лівдана кандидатом у депутати Даугавпілської обласної ради депутатів трудящих (1952). Спогади про боротьбу за встановлення радянської влади на Єлисаветградщині в 1920-1925 рр. та про партійну й громадську роботи (1966, 1970, 1973).

5. Посвідчення (7, 1923-1925, 1944-1945), мандат (1946), запрошення (1965).

6. Листи до П.Д.Лівдана.
Кореспонденти: А.В.Донат.

10. Вирізки із місцевих газет з публікаціями про події на Єлисаветградщині в 1905-1907 рр. (1967).

1. Лутковський Олександр Олександрович (1870 - 04.12.1918) – землевласник.

2. Народився у с. Олексіївці (Олександрівка) Маловисківської волості Єлисаветградського повіту Херсонської губернії у родині дворянина відставного штабс-капітана О.В.Лутковського. Мешкав з родиною (батьком – Олександром Вікторовичем, матір'ю – Мотроною Якимівною, братами – Іваном, Віктором, сестрами – Оленою, Катериною, Марією, Ганною) у с. Олексіївці. Був одружений з донькою колезького радника А.О.Родкевича, мав дітей: доньку Раїсу (01.02.1901), сина Володимира (20.08.1902).

У 1897, 1901 рр. одержує в спадщину частину батьківського маєтку і 236 десятин 3125 кв. сажень орної землі. 1913 року в брата Віктора купує маєток у с. Петрівці, урочище Кругляк з прилеглими землями і 7 дес. 400 кв. сажень землі, засадженої лісом.

Був застрелений злодіями у своєму маєтку. Похований на кладовищі Іоанно-Богословської церкви в с. Олексіївка-Лутківка Маловисківської волості Єлисаветградського повіту Херсонської губернії.

3. Ф. № 269, 1 од.зб., 1889-1912.

5. Свідоцтво члена Новомиргородського товариства взаємного кредиту (1910), доручення на право керувати маєтком (1917), копія свідоцтва про смерть (1918).

6. Листи О.О.Лутковського.

Адресати: Херсонська губерньська земельна управа (1918).

Листи до О.О.Лутковського.

Кореспонденти: І.С.Пашкевич (1915), М.М.Сербін (1916), Єлисаветградське товариство взаємного кредиту (1914), Єлисаветградська повітова земська управа (1916), Херсонське губерньське земство (1917), Олексіївський сільський комітет (1918).

7. Угоди та договори О.О.Лутковського з Мерінвільде Сент Клер (1909), з О.О.Адабашем (1911), з Є.К.Матвієнком (1914) та із селянами с. Олексіївки (1916), квитанції про уплату за оренду землі (1913), купча на купівлю закладеного батьком маєтку (1913), попередження Мало-висківського земельного волосного комітету про зайняття землі (1918), план маєтку й прилеглих до нього земель (2, б.д.), банківські чеки (3, 1917, 1918).

8. Свідоцтво про належність до дворянського стану О.В.Лутковського (батька, 1889), заповіт Лутковської (матері, 1891), лист-рекомендація на М.О.Бракера (чоловіка сестри, 1901), розписки В.Г.Пасеки (чоловіка сестри, 1907), Г.О.Бракер (сестри, 1913) та К.О.Лутковської (сестри 2, 1913), заповіт І.О.Лутковського (брата, 1909).

Атестат, свідоцтво про закінчення Єлисаветградської жіночої гімназії А.О.Родкевич (дружини, 1890), ощадні книжки А.О.Лутковської (дружини, 2, 1906), заповіт О.Родкевича (батька дружини, б.д.), доручення А.О.Лутковської на право управління маєтком (1916), свідоцтво про смерть А.О.Лутковської (1918). Свідоцтво про народження дітей: доньки Раїси (1901), сина Володимира (1902), свідоцтво про підтвердження дворянства Р.О.Лутковської (доньки, 1911). Розписки селян Ф.Запорожця, В.Костяна (2, 1917).

1. Любарський Роман Рафаїлович (26.12.1957 -) – поет, журналіст, член Спілки журналістів України.

Псевдоніми: В.Башкиров, В.Башкирський, В.Брунька, М.Брунька, Г.Бузука, Е.Гудим, Й.Крайз, Р.Пекельний, Любомир Романов.

2. Народився в м. Кіровограді. Закінчив Кіровоградську СШ № 34 (1975), Кіровоградський педінститут ім. О.С.Пушкіна (1979). У 1979-1984 рр. працював учителем у сільських школах Новоукраїнського й Кіровоградського районів. У 1984-1987 рр. працював спочатку в

ливарному цеху виробничого об'єднання із сівалок "Червона зірка", потім – кореспондентом заводської багатотиражки, з 1987 по 1989 рр. – у Кіровоградській школі № 22. 1989 р. працював у міському молодіжному центрі "ТОМ" педагогом-організатором з охорони навколишнього середовища, 1990 р. – директором обласного Будинку природи. У 1990-1998 рр. займався журналістською діяльністю (спочатку "Вечірня газета", а потім газета "Україна-Центр"). У 1988-1989 рр. брав активну участь у створенні Асоціації Єврейської культури в м. Кіровограді (член ініціативної групи, потім - оргкомітету). У 1991-1997 рр. – член правління єврейської громади м. Кіровограда. У 1997-1998 рр. працював директором недільної єврейської школи. Член Спілки журналістів України. Автор багатьох статей і віршів.

3. Ф. № Р-7788, 59 од.зб., 1972-1998.

4. Вірші, надруковані в газетах "Молодий комунар", "Радянський студент", "За комунізм" (20, 1976-1985), у газеті "Радянське село" (23, 1989-1992). Збірник віршів "Время звёзд и дождей" (1985-1995). Нарис "Про що сурмлять георгіївські труби". Статті, нариси та інтерв'ю з питань культурного життя міста, з краєзнавчої тематики, з проблем навколишнього середовища, вміщені в газетах "Вечірня газета" (73, 1990-1998), "Україна-Центр" (66, 1994-1997), "Ведомости" (14, 1998).

5. Комсомольський квиток (1984), посвідчення (1990), Похвальна грамота (1975), особовий листок з обліку кадрів (1990), автобіографія (1998), список псевдонімів (1999).

6. Листи до Р.Р.Любарського.

Кореспонденти: Апальков (1997), Сакорников (1993), Фінденберг (б.д.), Френкель (б.д.), листи невстановлених осіб (2, 1995, 1998).

9. Р.Р.Любарський (11, 1971-1995), батьки, дружина, діти (64, б.д.), рідні й знайомі (16, 1979-1996), проведення уроку у Високобайрацькій СШ (б.д.), виступ на святі рідної мови в Кіровоградській СШ № 22 (б.д.), в музеї Осьмьоркіна на виставці робіт О.Шулешка (б.д.), з Гленом Сапатдіні (2, б.д.).

10. Буклет "Барви степу". Автограф члена Спілки художників України В.В.Кір'янова (19, 1996). Збірник віршів В.Стуса "Повернення" видавництва студії "Дзвін" (1990). І.Тальков "Монолог", фрагменти із книги, спецвипуск газети "Молодий комунар" (12, 1991). "Нескорена нація" – газета, присвячена 50-річчю УПА, м. Київ (4, 1992).

Колекція запрошень: І Всеукраїнського міжнаціонального конгресу (1991), посольства Ізраїля на участь у семінарі в м. Києві (1995), на відкриття виставки живопису Ю.Гончаренка (1996), на випускний вечір студентів Кіровоградського інституту комерції (1994), на ювілейну зустріч з нагоди 25-річчя творчої діяльності міського Палацу

культури ім. І.С.Компанійця (1996), Київ-концерту на виставку Київського театру “Візаві” (1997), на фотовиставку А.Гагаріна (1997), на виставку живопису О.Шулешка (1997). Газета “Світ чарівних звуків”, присвячена 60-річчю Кіровоградської музичної школи № 1 ім. Г.Нейгауза.

Вирізки із центральних та місцевих газет зі статтями на історичну і краєзнавчу тематики та про життя і творчість діячів мистецтва й культури.

11. Полевіна О. Шукаєм істину, лиш сумніви знаходим // Кіровоградська правда. – 1997. – 22 травня; Абажур для подбарки // Вечерняя газета. – 1991. – 20 декабря.

1. Моторний Олександр Давидович (22.08.1919 - 26.06.1977) – письменник, член Спілки письменників.

2. Народився у с. Спаському Хмельівського району Кіровоградської області в родині хлібороба. 1938 р. закінчив Хмельівську середню школу. Навчався на історичному факультеті Київського державного університету. З 1945 р. працював педагогом. Друкуватись почав ще в шкільні роки, перебуваючи в армії, друкувався у газетах “Патриот Родины”, “За честь Батьківщини”. Окремими виданнями вийшли вірші в альманасі “Літературна молодь”, п’єса “Свіжий вітер”, збірка гуморесок “Слизьке масло”, нариси “Степові світанки”, “Щедре серце”.

3. Ф. № Р-7188, 37 од.зб., 1946-1973.

4. Вірші (1946-1962), *повісті*: “Горлиця з яблуневого саду” (1950), “Звितяжці” (1963), “Золоте мариво” (1964), “Соколинний зліт” (1971), “Скарб” (б.д.), “Тернівські повісті” (б.д.), “Коли зійшла зоря” (б.д.).

П’єси: “Заручники Зорини” (б.д.), “На історичному полі” (б.д.), “Сватання у принцеси” (б.д.).

Нариси: “Агітатор із старої Балашівки” (б.д.), “Степові світанки” (1961), “Щедре серце” (1963), “Кремгес”(1969), “Цвіт щедрості людської” (1973), “З думкою про землю” (1973), “Знахідка” (б.д.), “Вогні Славути” (б.д.), “Робітнича совість” (б.д.), “Обраний серцем” (б.д.), нарис про історію села Рівне Новоукраїнського району Кіровоградської області (б.д.), про життя і працю жителів села (13, б.д.), про героїзм людей у Другій світовій війні (3, б.д.), про радянську школу (5, б.д.), про життя і діяльність В.І.Леніна (4, б.д.), гуморески (50, 1961), новели (31, б.д.), оповідання (22, б.д.), фельєтони (41, б.д.), брошура “Володимир Мельниченко” (1966).

11. Кириленко В. Дотепно, гостро, влучно // Радянська освіта. – 1962. – 28 лютого; Кравченко Е. Гостро і дотепно // Кіровоградська правда. – 1962. – 2 червня; Міллер Т. Сучасник – головний герой // Молодий комунар. – 1975. – 30 серпня; Позняк О. Багатогранний талант //

Маловисківські вісті. –1994. – 10, 13 серпня; Сандул В. Як жив, так і писав / / Будівник комунізму. –1990. –24 липня; Лауреатів визнано // Кіровоградська правда. –1970. –19 квітня; Письменники Радянської України. Біографічний довідник. –К., 1965. – С. 422.

1. Носов Григорій Романович (12.07.1932 - 14.05.1997) – академік, професор, доктор технічних наук, ректор Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування.

2. Народився в селищі Селечня Суземського району Брянської області. З 1949 р. по 1952 р. навчався в Камаричському педучилищі, з 1955 р. по 1960 р. – в Дніпропетровському гірничому інституті. 1962 р. закінчив аспірантуру. 1965 р. захистив кандидатську дисертацію й отримав вчене звання доцента (1966). З 1969 року працював ректором Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування. 1972 р. захистив докторську дисертацію. З 1973 р. – професор. 1979 р. був призначений завідуючим кафедрою автоматизації виробничих процесів Кіровоградського інституту сільгоспмашинобудування. Автор більш ніж 250 наукових праць, декількох десятків винаходів. Був нагороджений орденом “Знак Пошани”.

3. Ф. № Р-7816, 26 од.зб., 1955-1998.

4. Статті (збірник, ксерокопія, 1972).

Книги: “Високочастотний контроль у гірничій справі” (1978), “Автоматика та автоматизація мобільних сільськогосподарських машин” (1984), “Автоматизація процесів доїння на тваринницьких комплексах” (1985), “Дискретні пристрої автоматики” (1994), “Вступ до мікропроцесорної техніки” (1995), “Автоматизація ферм та спеціалізованих комплексів” (1995).

Перелік наукових праць (б.д.), довідки про науково-дослідну роботу за період з 1970 по 1978 рр., особисті наукові розробки (б.д.); авторські свідоцтва та патенти на винаходи (1964-1998).

Звіти про зарубіжні відрядження до Німецької Демократичної Республіки, про виконання плану стажування, про навчальну, навчально-методичну роботу (1976, 1981, 1984); відгук на дисертацію І.І.Павленка (б.д.); виписка з наказу по Кіровоградському інституту сільськогосподарського машинобудування про затвердження Г.Р.Носова завідуючим кафедрою “Автоматизація виробничих процесів” (1979).

5. Автобіографія (1981), особовий листок з обліку кадрів (1981), характеристики (2, 1978), дипломи (4, 1960, 1965, 1973, 1988), копії атестатів (1866, 1973), вітальна адреса (1992), подання на здобуття державної стипендії (1996), посвідчення (7, 1970, 1971, 1973, 1974, 1975, 1977), мандати (7, 1988).

8. Листи народного депутата України В.І.Желіби Президенту України Л.М.Кравчуку з проханням підтримати клопотання вченої ради Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування щодо присвоєння Г.Р.Носову почесного звання заслуженого діяча науки і техніки України (1992).

9. Г.Р.Носов (портрети, 7, 1955, 1956, 1960, 1995); з родиною (6, 1958, 1966, 1969, 1977, 1981); з колегами по роботі (8, 1959, 1960, 1969, 1971, 1973, 1975).

11. Академік Г.Р.Носов // Народне слово. – 1997. – 15 травня.

1. Овчинников Григорій Михайлович (28.09.1896 - 10.11.1961) – учасник революційних подій на півдні України (1917-1918 роки).

2. Народився в с. Кремленки Вятської губернії в родині селянина. Навчався в початковій школі (1908-1913). Трудову діяльність розпочав пастухом, а потім чорноробом. З 1914 по 1917 рр. служив у царській армії, воював на австрійському фронті. Був у лавах Червоної Гвардії Сімферопольської ради солдатських і матроських депутатів (1917). Член партії більшовиків з 1918 р. Під час громадянської війни (1918-1920 рр.) воював спочатку рядовим, потім політруком, начальником агентурної розвідки окремого батальйону, военкомом військ оборони залізничних доріг Туркфронту. В 1920-1921 рр. навчався на рабфаці при Ташкентському середньоазіатському університеті. Працював начальником військово-продовольчої наради Андижанського повіту Ферганської області. З осені 1921 р. навчався на сільськогосподарському факультеті Середньоазіатського держуніверситету й одночасно працював у Туркспілці. З 1923 по 1930 р. працював у Середньоазіатському комерційному банку, а після його ліквідації до 1932 р. – в Ірані керуючим Хоросанським відділенням Російсько-Персидського банку. З 1933 по 1953 рр. працював у системі Наркомату заготівлі СРСР в Кзилординській і Джамбульській областях Казахської РСР, а з 1944 р. працював у м. Кіровограді (1944-1946, 1948-1954), в м. Тернополі (1947).

3. Ф. № Р-6716, 7 од.зб., 1922-1961.

4. Доповідні записки (6, 1937, 1948), архівна довідка Центрального державного архіву Червоної Армії про військову службу в 1919-1920 рр. (1953).

5. Мандати (3, 1922, 1939, 1940), посвідчення (10, 1922, 1923, 1927, 1928, 1931, 1933, 1939, 1945, 1953, 1955), лекційні книжки студента (2, 1922, 1927), грамоти (5, 1926, 1940, 1957), профспілковий квиток (1927-1932), членські квитки (7, 1931, 1933, 1935, 1940, 1950, 1954, 1955), листок з обліку кадрів (3, 1933, 1946, 1953), автобіографія (2, 1933,

1948), депутатський квиток (1939), перепустки (2, 1945, 1957), військовий квиток (1950), залікова книжка слухача Вечірнього Університету марксизму-ленінізму (1951-1952), пенсійна книжка (1954), некролог (копія, 1961).

6. Листи Г.М.Овчинникова.

Адресати: Кіровоградський міський комітет Компартії України (б.д.).

Листи до Г.М.Овчинникова.

Кореспонденти: Кзилординський обласний військовий комісаріат (1939), Наркомат заготівлі СРСР (1943), Кіровоградський відділ соціального забезпечення (1953), Міністерство соціального забезпечення України (1954-1957).

9. Г.М.Овчинников (портрети, 1922, 1927, 1933, 1950, 1954).

1. Поляновський Георгій Олександрович (14.07.1894 - 13.01.1983) – музикознавець, музичний критик, заслужений діяч мистецтв РРФСР, член Спілки композиторів.

2. Народився в с. Любомирці Єлисаветградського повіту Херсонської губернії. З 11 років почав писати музику. 1913 р. закінчив Єлисаветградську гімназію і вступив до Московського університету на юридичний факультет, який закінчив 1917 року. Працював викладачем в Одеській Народній консерваторії (1917-1922), завідуючим музчастиною у драматичних театрах Одеси (1922-1923). Писав музику для театрів та пісні для Червоної Армії. У 1923-1930 рр. працював хормейстером Центрального робітничого хору швейників м. Москви (ЦРХШ). Був організатором Російського хорового товариства. Працював на радіо музичним керівником і лектором (1924-1930). Був одним із засновників, музичним керівником і лектором Московської філармонії (1931-1932). 1932 р. став членом Спілки композиторів СРСР. У 30-ті роки працював у музичному відділі Наркомосвіти РРФСР. У 1941-1945 рр. був консультантом і завідуючим репертуарною частиною музичного ансамблю НКВС, членом художньої ради Радіокомітету. У 1924-1975 рр. систематично співпрацював як музичний рецензент з газетами “Правда”, “Вечерняя Москва”, “Рабочая газета”, “Красная звезда”, “Комсомольская правда”, “Учительская газета” та з іншими. З 1962 р. – член Всеросійського театрального товариства. 1972 р. присвоєно звання заслуженого діяча мистецтв РРФСР. Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора (1974) та медалями. Похований у м. Москві.

3. Ф. № Р-7449, 108 од.зб., 1895-1984.

4. Перші пісні (партитура, рукопис, 1909), *Nachtlied Doloroso* (партитура, рукопис, 1910), “Серенада” (партитура, рукопис, 1910),

“Сын и мать” (романс, партитура, рукопис, 1911), “Нежность” (романс, партитура, рукопис, 1911). Вірші (рукописний щоденник, 1911).

Музичні твори: “Танцевальные мелодии” (партитура, рукопис, 1914), “Ноктюрн. Мелодия” (партитура, рукопис, 1914), “Былина” (партитура, рукопис, 1915), “Этюды и прелюдии” (партитура, рукопис, 1914-1918), “Музыкальный момент” (партитура, рукопис, 1917-1918), “Необыкновенный день” (музика до театральної вистави, партитура, рукопис, 1918).

Партитури пісень: “Песня швейников” (1920), “Бей молотом” (1920), “Мы не одни” (1920), “Наши знамёна” (1920), “Первомайская песня” (1920), “Колокол” (1920), “Не плачьте” (слова і музика Г.О.Поляновського, 1924).

“Радиоконцерт рабочего хора” (лекція, 1924).

“Удар за ударом” (1926), “Пой эту песню” (1926), “10 песен для детей-октябрят” (1926), “Партизан Железняк” (1927), “Песня про утиль” (1930). “Материалы музыкальных пояснений” (посібник для капельмейстерів РСЧА, 1933). “Как организовать железнодорожный ансамбль песни и пляски и джаз-оркестр” (брошура, 1939). “В.В.Барсова” (монографія, 1941). “Вокальный ансамбль Всесоюзного радиокомитета” (репертуар, ноти й слова пісень, 1935). “А.В.Александров” (монографія, 1945). “Москва” (партитура для хору, рукопис, 1945), “Мировое значение русской музыкальной классики” (лекція, стенограма, 1945). “Римский-Корсаков” (лекція, стенограма, 1945). “С.Н.Василенко” (монографія, 1947). “Записки лектора” (передмова до книги, рукопис, 1962). “А.В.Нежданова” (монографія, 1970). “Искренность” (стаття, 1976). “Анатолий Новиков” (монографія, 1976). “70 лет в мире музыки” (ненадрукована післямова до книги, рукопис, 1977). “А.В.Александров” (монографія, 1983). “Н.Обухова” (монографія, 1983). “Воспоминания о сыне” (уривок зі статті, 1982). “У истоков музыкального вещания” (стаття, 1984). “70 лет в мире музыки” (стаття, 1984).

5. Автобіографія, біографія, свідоцтва про народження та шлюб, посвідчення (копії, 1917-1949), грамоти (1942-1982), свідоцтво про нагородження дипломом II ст. (1952), характеристика правління Спілки композиторів (1955), членські квитки Спілки композиторів (1961), Почесного члена Хорового товариства (1962), театрального товариства (1970), мандат делегата I з'їзду композиторів (1966), копія Указу Президії Верховної Ради РРФСР про присвоєння почесного звання “Заслуженный деятель РСФСР” (1972), посвідчення про нагородження орденами й медалями, орденська книжка (1946-1974), копія пенсійної книжки, вітальні телеграми, листи відомих діячів мистецтв та грамоти з нагоди 70-річчя з дня народження та 50-річчя музичної і громадської діяльності (1974), подяки. Некролог (1983).

6. Листи до Г.О.Поляновського.

Кореспонденти: В.В.Барсова (1941), В.Білий (1981), О.Ворвіці (1971), Р.Мерцлін (1947), В.Мураделі (1964), Д.Шостакович (1943, 1945, 1961-1964).

8. В.В.Свешников “О деятельности хорового ансамбля МХАТа-2” (спогади, 1983). Особисті документи Т.С.Поляновської – дружини Г.О.Поляновського: свідоцтво про народження (1895), атестат про закінчення гімназії (1913), посвідчення особи (1913), почесна грамота (1945), свідоцтво про смерть (1981).

9. Г.О.Поляновський разом з батьком О.М.Поляновським (1895), Г.О.Поляновський (портрети, 1900, 1960), Г.О.Поляновський у дитинстві (1910-1913), з друзями (1913-1917), в колі музичних діячів (1920). О.Василенко (портрет, 1930). Г.О.Поляновський з дружиною і сином (1930, 1961, 1978), у колі військових капельмейстерів (1938), разом з С.М.Чемодановим, О.О.Богуславським (1939), у Берліні (1954), з дружиною (1956), на прийомі іспитів студентів у інституті ім. Гнесіних (1959), з родиною Гагаріна (1961), в Колонному залі (1963), на ювілеї О.Новикова (1966). Нагородження Г.О.Поляновського орденом Трудового Червоного Прапора (1974).

10. *Афіші:* открытие Московского театра трагикомедии, буффонады и старинного фарса (1922). Первая лекция-концерт в Московской государственной филармонии. Глинка “Иван Сусанин” (1945), “Римский-Корсаков” (публічна лекція, 9, 1945-1956), “Образ героя в советской музыке” (публічна лекція, 1946), вечер, посвященный 160-летию со дня рождения А.С.Пушкина (1959), “Хоры и песни советских композиторов” (лекція-концерт, 1965), “Говорит и показывает Москва” (музична афіша до 90-річчя з дня народження Г.О.Поляновського, 1984).

Програми: вечора, присвяченого 40-річчю творчості диригента Державного хору Міністерства кінематографії СРСР О.А.Попова (1948), опери Д.Шостаковича “Нос” за однойменною повістю М.В.Гоголя (1974). Запрошення на вечір пам’яті композитора О.Ф.Титова (1895-1967) (1975).

11. Живцов А. Журналіст, лектор, музикант // Радянська культура. – 1964. –1 серпня; Коляда Е. Свідок музичних доль // Кіровоградська правда. –1984. –13 липня; Коляда Е. 70 років у світі музики // Кіровоградська правда. – 1974. –28 липня; Наденский Е. Тогда в Колонном // Красная звезда. – 1985. –20 январа; Петрушанская Р.И. Дом творчества в “Иваново” // Музыкальная жизнь. –1984. №4. –С. 43-44; Сандул В. Пропагандист музичної культури // Зоря комунізму. –1974. –23 липня; Турбай Р., Коляда Е. Музикознавець, композитор, журналіст // Кіровоградська правда. –1969. –1 червня; Фере В. Музыка – его призвание // Вечерняя Москва. – 1964. –16 июля.

1. **Проценко Іван Сергійович (07.01.1912 - 15.10.1995)** – краєзнавець Кіровоградщини, учасник французького руху опору.

2. Народився в с. Березівці (нині Роздільне) Долинського району Кіровоградської області. 1929 р. закінчив Новогригорівську семирічну школу. 1930 р. після закінчення педагогічних курсів працював учителем початкової школи, з 1935 по 1937 рр. служив у лавах Червоної Армії. Після демобілізації закінчив вечірню школу, а потім – Олександрійську педшколу й Запорізький учительський інститут. З 1941 р. працював інспектором шкіл Долинського району. Брав участь у Другій світовій війні. 1942 р. потрапив у полон і перебував у концтаборі в Паде-Кале (Франція). Після закінчення німецько-радянської війни повертається в с. Долинське, де працює в школі завучем і вчителем української мови. З 60-х років займається краєзнавчою роботою. Був нагороджений орденом Червоного Прапора, значком “Відмінник народної освіти УРСР”, грамотами Міністерства освіти УРСР.

3. Ф. № Р-257, 60 од.зб., 1901-1990.

4. “Непокірна Долинщина” (повість, 1975).

Статті з історії Долинського району: про революційні події 1917-1918 рр., про боротьбу місцевих патріотів з нацистськими загартниками в 1942-1943 рр., про розвиток народної освіти (1975-1989); до 171-ї річниці з дня народження Т.Г.Шевченка (1985) та про українського письменника Архипа Тесленка (5, 1985-1987).

Матеріали, зібрані І.С.Проценком, про одного з учасників французького руху опору Г.В.Шибанова (1944-1965).

5. Трудова книжка (1949), автобіографія (2, 1980, 1988).

6. Листи І.С.Проценка.

Адресати: М.С.Грицюта (2, 1985, 1988), редакція “Українського історичного журналу” (1987).

Листи до І.С.Проценка.

Кореспонденти: Г.В.Шибанов (1, 1966), виконавчий комітет Дніпропетровської обласної ради народних депутатів (1978), Головне архівне управління при Раді Міністрів УРСР (1979), Херсонський обласний державний архів (1990), піонери Агеївської середньої школи (б.д.).

8. Атестат А.Ю.Тесленка (копія, 1901).

9. І.С.Проценко (портрет, 1980), М.А.Мірошниченко (портрет, 1917), члени бюро Долинського РК ЛКСМУ: І.Терпова, П.Стоян, В.Бондаренко (1927). Портрети підпільників Долинського району в роки німецько-радянської війни (7, 1937-1954). Розвідник І.М.Сичок із сином полку (1944). Зовнішній вигляд будинку в с. Долинському, де жив А.Ю.Тесленко (1953). Т.Г.Шибанов (портрет, 1966). С.М.Лепетен-

ко (портрет, 1970). О.П.Цупов (1970). А.Четвертак з І.Москульською (1970). М.С.Кулик з братом (1978). Відкриття меморіальної дошки А.Ю.Тесленку на честь його перебування в с. Долинському (2, 1981). Красвиди Долинщини (6, 1988). В.Ф.Єлісеєв і Н.Д.Довженко – керівники археологічного загону з розкопок скіфського могильника Мала Тернова (1989). Знахідки розкопок скіфського могильника (7, 1989).

10. Вирізки із газет з публікаціями статей краєзнавчого характеру (40, 1975-1989), буклет “Долинська” (1987). А.Ю.Тесленко (збірник творів, 1988).

11. Братченко І. Знайшли свою долю – Дніпропетровськ, 1980. – 56 с.; Яворський А. Мужність комуніста // Кіровоградська правда. – 1964. – 5 листопада.

1. Рябков Павло Захарович (29.06.1848 - 1927) – єлисаветградський міський землемір, історик, археолог і громадський діяч.

2. Народився у м. Херсоні. Навчався в гімназії, а потім – у землемірно-таксоторських класах (1865-1867), з 1901 р. по 1904 р. – у Вищій російській школі соціальних наук у Парижі. У 70-ті роки XIX століття був активним учасником народницького руху на півдні України (Херсон, Миколаїв, Одеса), працював разом з О.Желябовим, Заславським, Волховським та ін.

Через свою революційну діяльність залишає службу міського землеміра в м. Херсоні.

У 1874-1879 рр. мешкав у м. Херсоні, Одесі, Києві (1878), працював в Одеському управлінні залізниці.

У квітні 1879 р. в м. Києві був заарештований. З 1879 р. по 1884 р. перебував на засланні в Якутії.

1884 р. повертається до м. Херсона й починає працювати в земському статистичному бюро. 1892 р. отримує посаду земського землеміра в м. Єлисаветграді і вступає до місцевого товариства поширення писемності й ремесел, займається громадсько-просвітницькою діяльністю.

1904 року разом з професором Ф.К.Волковим і письменником І.Я.Франком бере участь в експедиції по Галичині й Буковині, збираючи та вивчаючи матеріали з етнографії, фольклору, антропології українського народу.

Після завершення експедиції він жив і працював у м. Тирасполі, а потім – у м. Єлисаветграді, де з 1911 р. служив міським землеміром в управі.

Був членом Єлисаветградського виконкому ради робітничих і солдатських депутатів, організатором краєзнавчого музею, картинної галереї, музею революції в м. Єлисаветграді, займався просвітницькою

роботою, опрацьовував матеріали етнографічної експедиції 1904 р. по Галичині й Буковині.

У квітні 1925 р. вийшов на пенсію.

3. Ф. № 304 , 620 од.зб., 1864-1917, 1920, 1923, 1925.

4. Звіти про роботу єлисаветградського земського землеміра (1893-1895, 1911-1914), документи про організацію і роботу землемірного відділу при Єлисаветградській міській управі (1912-1915), записки про складання карти Єлисаветградського повіту, про розподіл у повіті в 1895-1897 роках землеволодінь, нотатки, відомості, описи про губернські поштові й транзитні дороги та дорожні споруди Єлисаветградського повіту (1893), відомості про планування і про умови забудови м. Єлисаветграда (1912-1914), розрахунки площі міста, довжини його вулиць (1914). Рукописні реферати, програми, конспекти й тексти лекцій з питань релігії, історії, економіки, літератури, археології, етнографії (1902-1920), рукописи, нотатки, спогади про етнографічну експедицію по Галичині й Буковині (1904), рукопис з історії м. Єлисаветграда, статті, друковані видання з питань рибальства у Дніпровському, Дністровському і Бузькому лиманах, а також у Херсонській губернії, про землемірну справу й господарство, про діяльність товариства поширення писемності й ремесел, про культурне життя у м. Єлисаветграді (1911-1918).

Історичний нарис, огляди, звіти про діяльність Єлисаветградського товариства поширення писемності й ремесел (1867, 1898-1900, 1906, 1911, 1913), огляди про діяльність ремісничо-грамотного училища в м. Єлисаветграді (1898-1900), звіти про стан і діяльність міської безкоштовної бібліотеки (1890, 1915, 1923).

5. Автобіографія (1925).

6. Листи П.З.Рябкова.

Адресати: Ф.К.Волков (1911), етнографічний відділ російського музею імператора Олександра III (1908-1910).

Листи до П.З.Рябкова.

Кореспонденти: Є.Варламов, Ф.К.Волков (1905, 1909, 1910, 1914).

8. Щоденник П.Г.Пашковського. Конспекти з лекцій Волкова, Ковалевського, Де-Роберті, Неймойра, Ісаєва, Кочаровського, Рожкова, Іванова, Семеновського – викладачів Вищої російської школи соціальних наук у Парижі (1901-1904).

9. П.З.Рябков (портрет, 1895).

10. Друковані видання (книги, брошури), вирізки із газет з публікаціями з питань історії, релігії, економіки, етнографії, революційного руху, політики, культури, літератури, мистецтва, копії окремих доку-

ментів про діяльність деяких місцевих установ та організацій м. Єлисаветграда і Херсонської губернії.

11. Маренець Л.В. Історик, етнограф, меценат // *Ведомости*. – 1996. –14 червня; Шевченко С. Організував і завідує музеєм // *Кіровоградська правда*. – 1993. –8 червня; Чечот М. Архів Павла Рябкова // *Народна творчість та етнографія*. – 1968. № 1. – С. 109; Павло Захарович Рябков (1848-1927). Коротка автобіографія // *Єлисавет*. – 1992. –20 травня.

1. Савутін Захарій Іванович (1791- [1843]) – титулярний радник, землевласник.

2. Походить із роду Супрунєнків. 1794 р. їхній рід був занесений до родовідної книги дворян Катеринославської губернії. 1808 р. розпочав свою кар'єру в чині підканцеляриста в Катеринославській казенній палаті.

У 1809-1810 рр. працював у канцелярії директора Дніпровських порогів, з 1811 р. по 1820 р. – колезьким реєстратором, губернським секретарем, колезьким секретарем, титулярним радником у Катеринославському міському магістраті.

Був одружений, мав синів Веніаміна (1818), Аполона (1822), та доньок Ольгу, Юлію.

1831 року купив у Ольвіопольському повіті Херсонської губернії у землевласниці корнетші М.П.Вінтель маєток її батька капітана П.Аврамова (пізніше с. Захар'ївка Бобринецького повіту Херсонської губернії).

3. Ф. № 389, 6 од.зб., 1809-1885.

4. Службові атестати (1809, 1810), формулярні списки служб (1810, 1823, 1828).

5. Листи З.І.Савутіна.

Адресати: Могилянський (1838), Херсонське губернське правління (1837).

Листи до З.І.Савутіна.

Кореспонденти: Ю.Герчуновська (1834), Бобринецький повітовий пристав 3-го стану (1838, 1940).

7. Купча на маєток родини Аврамових (1831), купчі на кріпосних селян (1822, 1823, 1833-1835).

Ревізька казка с. Захар'ївки (1850).

8. *Документи дітей:* свідоцтво про народження сина Аполона 1822 року (1836), доручення Ю.З.Герчуновської (Савутіної) на право управління маєтком у с. Захар'ївці (1843).

Документи В.З.Савутіна сина (1818-1858): рішення Бобринецького повітового суду на право успадкування маєтку своєї сестри Ю.З.Герчуновської (1855), вхідний лист на володіння маєтком (1855), описи маєтку с. Захар'ївки (1858); службові атестати, формулярні списки служб (1836, 1838, 1844, 1851, 1855), розписки різних полкових військових посадових осіб про отримання грошових сум від В.З.Савутіна для купівлі фуражу, продовольства (1852-1854); листування В.З.Савутіна, що стосується фінансових питань (1856-1858).

Документи Н.С.Савутіної (дів. Прокоф'єва) – невістки З.І.Савутіна: свідоцтво про народження 1824 (1840), фінансово-господарські звіти по маєтку (1859, 1862), духовний заповіт (1858), свідоцтво про смерть у 1862 (1872), опис особистого майна (1862).

Документи онуків.

Свідоцтва: про народження Л.В.Савутіної у 1847 (1852), про її шлюб з відставним поручиком П.О.Абертасовим (1868), про її смерть (1874).

Свідоцтва: про народження А.В.Савутіна у 1853 (1854), про щеплення віспи (1854), про закінчення I класу Полтавської гімназії (1863), про смерть (1872), записки до опікуна П.О.Абертасова (б.д.).

Доручення сестер Савутіних: Софії Скаловської, Віри Швонвич, Любові Зервоницької на ім'я їхньої сестри Надії Рожнятовської на право розпорядження спадщиною (1874).

Документи П.О.Абертасова – опікуна над маєтком спадкоємців В.З.Савутіна: посвідчення Єлисаветградської дворянської опіки (1873); листування з питань опіки (1868), успадкування майна (1867), управління маєтком (1868-1874); фінансово-господарські звіти, що стосуються маєтку родини Савутіних (1865, 1866, 1869, 1870, 1872, 1873), документи (квитанції, розписки, рахунки) з утримання спадкоємців (дітей) В.З.Савутіна.

Угоди із селянами с. Захар'ївки (1868, 1874), “Мирові ухвали” сходов селян с. Захар'ївки (1868-1874).

1. Семенов Георгій Гнатович (24.08.1912 - 10.11.1982) – актор, заслужений артист Української РСР.

2. Народився на Донбасі в Макіївському районі на шахті 6/14. 1926 р. закінчив семирічку, 1928 р. – вечірній гірничий робфак, а 1929 р. навчався в Ленінградському технікумі сценічних мистецтв на клубно-інструкторському факультеті. Трудову діяльність розпочав 1926 року – спочатку учнем слюсаря, потім – слюсарем на вуглерозвідувальній базі на Донбасі. З 1929 р. працював актором у театрі російської драми в м. Артемівську. З 1936 року працював у театрах: Миколаївському ім. Т.Г.Шевченка (1938-1939), Олександрійському українському ім. М.Л.Кропивницького (1940-1944), Кіровоградському обласному українському

ім. М.Л.Кропивницького (1944-1945), ім. Г.І.Петровського в м. Про-
скурові Хмельницької області (1945-1946), Кіровоградському
державному українському музично-драматичному ім. М.Л.Кропив-
ницького (1946-1952), Кіровоградському обласному театрі російської
драми ім. С.М.Кірова (1952-1959), Кіровоградському обласному
українському музично-драматичному ім. М.Л.Кропивницького (1959-
1982). 1968 р. Указом Президії Верховної Ради УРСР було присвоєно
почесне звання “Заслужений артист УРСР”.

3. Ф. № Р-7735, 62 од.зб., 1948-1982.

5. Особова справа (1959-1974), орденська книжка на нагоро-
дження орденом “Знак Пошани” (1967), посвідчення про нагородження
ювілейною медаллю “За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя
з дня народження В.І.Леніна” (1970), диплом, почесні грамоти (1968,
1972, 1982); вітальні адреси: з нагоди присвоєння звання заслуженого
артиста УРСР (1968), 60-70-річчя з дня народження (25, 1973, 1982).
Некрологи (1982).

9. Г.Г.Семенов (портрети, 1961, 1965, 1975, 1980-1982), з акторами
театру після повернення з гастролей у Москві (1982), в ролі Сталіна у
виставі “Не забувай 1919 р.” (1948), в ролі Муддзимури у виставі
“По той бік” (1949), в ролі папаші Гранде у п’єсі С.Добі “Евгенія
Грандэ”, в ролі Невідомого у виставі “Жестокий урок” (1956), у ролі
дяді Тома у виставі “Хижина дяди Тома” (1956).

10. Афіші, програми вистав Кіровоградського державного україн-
ського музично-драматичного театру ім. М.Л.Кропивницького з дар-
чими написами колег, режисерів, друзів (1956-1982), буклети “Гастролі-
54” Грозненського обласного драматичного театру ім. М.Ю.Лермон-
това (1954), “Кіровоградський державний обласний український музич-
но-драматичний театр ім. М.Л.Кропивницького” (1970, 1981). Вирізки
із газет з публікаціями про творчу діяльність Г.Г.Семенова (18, 1954-
1982).

11. Казнадій І. Дошкульна сатира // Кіровоградська правда. –
1955. –5 вересня; Левченко Т. Відблиск воєнного полум’я // Кіровоград-
ська правда. –1973. –8 березня; Федченко Л. Правда йде від серця //
Кіровоградська правда. –1982. –29 серпня.

1. **Ситник Михайло Семенович (12.07.1883 - ?)** – громадський
діяч, учасник революційних подій 1905-1907 рр. і боротьби за
встановлення радянської влади на Єлисаветградщині.

2. Народився в м. Єлисаветграді. З 1900 р. після закінчення місь-
кого ремісничого училища працював на машинобудівному заводі Ель-

ворті (тепер “Червона зірка”) столяром-модельником. 1908 р. за участь у революційних подіях 1905-1907 рр. був засланий за межі Херсонської губернії. 1909 р. був обраний до складу правління Спілки “Металіст”. Учасник Першої світової війни. У 1917-1919 рр. був двічі обраний до Єлисаветградської ради робітничих і солдатських депутатів. 1919 р. організував сільськогосподарську артіль “Сільсько-промислова праця”. З 1934 по 1936 рр. працював інструктором на Харківському заводі “Серп і молот”. З 1936 р. працював уповноваженим Сільмашпостачу в системі Головсільмашу. У 1955, 1959 рр. обирався депутатом до Іркутської районної ради депутатів трудящих. Мав державні нагороди.

3. Ф. № Р-6964, 24 од.зб., 1900-1970.

4. Спогади про революційні події 1905-1907 рр., 1917 р. і громадянську війну на Єлисаветградщині (1925, 1968), про організацію і діяльність першої сільськогосподарської артілі “Сільськогосподарська праця” (1969), доповідна записка М.С.Ситника керуючому Головсільмашом про постачання заводів пиломатеріалами (1936), протокол засідання комісії сприяння при домоуправлінні м. Іркутська (копія, 1946), раціональна пропозиція М.С.Ситника про режим економії у будівництві й комунальному господарстві (1951).

Статті (копії): “Необхідно збільшити виробництво запасних частин до сільськогосподарських машин” (1967), “Як підготувати кваліфікованих модельників для металевої промисловості” (1967), “Нам пишуть” (1968).

5. Атестат учня 5-го класу Єлисаветградського ремісничого народного училища (1900), прохідне свідоцтво Уманського поліцейного управління (1908), особова книжка (1923), посвідчення (6, 1923-1937), грамоти (5, 1926-1954), виписки з трудової книжки про заохочення (копії, 1942-1945, 1969), характеристики (4, 1945-1963), довідки (2, 1945, 1953), депутатські квитки (2, 1953, 1955).

6. Лист М.С.Ситника.

Адресат: Кіровоградський обласний державний архів (2, 1967, 1968).

8. Спогади Т.Твердоступа, І.Лиходєєва про артіль “Сільськогосподарська праця” (2, 1927, 1967).

9. М.С.Ситник (портрети, 8, 1910, 1970).

11. Добровольская Ж. Как они добились успеха // Восточно-Сибирская правда. – 1956. – 27 мая; Мутихина М. Советское строительство – великая сила // “Известия”. – 1954. – 2 сентября.

1. Скульський Костянтин Архипович (19.05.1882 - 31.10.1960) – учасник революційних подій 1905-1907 рр. у Середній Азії і боротьби за встановлення радянської влади на Єлисаветградщині.

2. Народився в м. Умані Херсонської губернії. З дванадцяти років почав працювати на чавуноливарному заводі. З 1903 р. служив у царській армії. 1905 р. за участь у збройному повстанні Кизил-Арватського гарнізону був висланий у Ферганську область. З 1907 р. працював слюсарем на залізниці у м. Умані. До 1914 р. працював на заводі Ельворті м. Єлисаветграда. Учасник Першої світової війни. У вересні 1917 р. був обраний секретарем Єлисаветградського міського комітету РСДРП(б). З 20-тих років працював на керівних посадах у партійних органах та на підприємствах народного господарства в містах України. Похований у м. Харкові.

3. Ф. № Р-6702, 12 од.зб., 1927-1960.

4. Копії архівних довідок про участь в організації Червоної гвардії та більшовицького осередку на заводі Ельворті (б.д.). Статті: “Спогади про Леніна” (1956), “Незабутні дні” (1957), “Спогади про лютневу революцію 1917 року в Росії” (1957).

5. Трудова книжка (1927, 1947), свідоцтво про закінчення вищих інженерних курсів (1930), військовий квиток (1934), листок з обліку кадрів (1941), наказ про призначення на роботу (копія, 1947), профспілковий квиток (1926, 1954), автобіографія (1956), грамоти (1928, 1956-1958), некролог (1960).

6. Листи К.А.Скульського.

Адресати: П.А.Боковиков (4, 1957), Є.І.Громов (1957), К.Муханова (1957), В.М.Титов (1957), Головне архівне управління УРСР (1957), Центральний державний військово-історичний архів (1957), Кизил-Арватський партійний комітет головних залізничних майстерень (1947), Республіканський архів Узбецької РСР (1957), первинна партійна організація Харківського цукробурякотресту (1956), інститут історії партії при ЦК Туркменистану (1958), рада піонерської дружини Кіровоградської СШ № 25 (1958).

Листи до К.А.Скульського.

Кореспонденти: Г.Виноградов (1957), Т.М.Гуляницький (13, 1957), Т.Каневська (10, 1957-1958), Г.І.Кочерещенко (1957), Є.Ломоч (1957), Могилевський (1957), А.Росляков (1957), Шляпников (1957), Я.Щерба (1957), рада піонерської дружини Кіровоградської СШ № 25 (1958).

1. Сливко Деомид Семенович (28.08.1892 - ?) – учасник революційних подій в Україні (1917-1920 рр.), орденоносець, персональний пенсіонер.

2. Народився в с. Єлисаветградівці Олександрійського повіту Херсонської губернії. Закінчив 4 класи земсько-приходської школи. 1907 р. переїхав до м. Єлисаветграда й почав працювати на заводі Ельворті. 1911 р. став членом нелегальної Спілки металістів і почав займатися революційною діяльністю. З 1914 р. служив у царській армії в м. Києві в 3-му запасному понтонному батальйоні. 1916 р. за антивоєнну агітацію серед солдат був засуджений військово-польовим судом до 3-х років дисциплінарного батальйону. 1917 р. вступив до партії більшовиків, був учасником революційних подій 1917 р. і січневого повстання робітників заводу “Арсенал” 1918 р. у м. Києві. У 1920-1937 рр. працював на Єлисаветградському заводі “Червона зірка”. 1937 р. був репресований. Після звільнення у 1944 р. переїхав у м. Тихорецьк Краснодарського краю і працював на мостозаводі № 3. 1951 р. знову був засуджений за ст.58-10. 1954 р. в зв’язку з хворобою був звільнений, а потім рішенням Верховного Суду СРСР реабілітований. 1967 р. був нагороджений орденом Червоної Зірки.

3. Ф. № Р-6983, 17 од.зб., 1912-1969.

4. Спогади про життя і діяльність у 1917-1920 рр. (1965), звернення до комсомольців і молоді заводу “Арсенал” (1969).

5. Характеристики (2, 1951, 1963), довідка (1960), автобіографія (1961), перепустка (1967).

6. Листи Д.С.Сливка.

Адресати: Кіровоградський облдержархів (1969).

Листи до Д.С.Сливка.

Кореспонденти: Слинько (1959), Київський завод ім. В.І.Леніна (“Арсенал”) (1959).

9. Д.С.Сливко з братом (1912), з групою учасників революційної демонстрації в с. Єлисаветградівці (1917), Д.С.Сливко (портрети, 1918, 1967, 1968), з піонерами Тихорецької школи № 77 (1960), О.Є.Кураков (портрет, 1965), Н.К.Сисоєв (портрет, 1968) з Д.Т.Корсаковим (1968), П.Г.Красовський (портрет, 1969).

10. *Примірники газет:* “Ленінський шлях” (2, 1964, 1967), “Вечірній Київ” (1, 1964), “Арсеналець” (4, 1964, 1967).

Книги: “Слово робітниче”. Збірник творів літераторів заводу ім. В.І.Леніна (“Арсенал”) (1960), брошура “Завод революційних традицій” (1963, з дарчим написом). В.Гросман “Степан Кольчугин” (у двох томах, 1966, з дарчим написом).

1. **Смоленчук Микола Кузьмович (03.07.1927 - 12.01.1993)** – викладач Кіровоградського державного педагогічного інституту ім. О.С.Пушкіна, письменник, член Спілки письменників України.

2. Народився в м. Бобринці Кіровоградської області. 1941р. закінчив шість класів Бобринецької семирічної школи. З 1942 по 1944 рр. брав участь у діяльності підпільної антинацистської організації, яку очолював І.Р.Мацій. У березні 1944 р. був насильно вивезений до Німеччини. У 1946-1947 рр. працював у трудовій армії, на металургійному заводі м. Добрянки Молотовської області. 1947 року повернувся в м. Бобринець і до 1950 р. навчався у Бобринецькому сільськогосподарському технікумі. У 1950-1954 рр. навчався в Кіровоградському педінституті. З 1953 по 1956 роки працював директором школи робітничої молоді, викладачем сільськогосподарського технікуму м. Бобринця. З 1956 по 1959 роки працював директором Кетрисанівської середньої школи. У цьому ж році став членом Спілки письменників України. 1971 року захистив кандидатську дисертацію. З 1975 р. працював старшим викладачем кафедри української мови й літератури Кіровоградського державного педінституту ім. О.С.Пушкіна, з 1977 р. – виконуючим обов'язки доцента, з 1978 р. – доцентом кафедри української мови й літератури. З 1979 р. працював у Луцькому педінституті завідуючим кафедрою української мови й літератури. З 1983 р. працював у Кіровоградському державному педінституті ім. О.С.Пушкіна. Похований у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-6976, 381 од.зб., 1945-1993.

4. Вірші, поеми (три зошити, 1942-1950), “Сиве покоління” (п'єса, рукопис, 1945-1946), “Куски життя” (щоденник, 1947-1948), “Слабеньке фото”, “Перед ним ще майбутнє”, “В декількох словах”, “Його обов'язок”, “Науковий пейзаж” (неопубліковані оповідання, 1948). “Другий полон” (повість, 1948-1949), “Скривджене покоління” (нотатки до книги, 1950-1960), “Нотатки агронома” (оповідання, 1950), “Сиве покоління” (роман, рукопис, 1950-1970), “Степи полинові” (повість, 1962), “Степівчани” (історична повість, 1963), “Хутір Надія” (повість, 1967), “Родня” (історична повість, 1968), “Ой літав орел” (повість, 1969), “При битій дорозі” (історична повість, 1970), “З думкою про хліб” (хронікальна повість, 1973-1974), “Білі бланкети” (історичний нарис, 1980).

Статті та нариси: “Там, де багато світла” (1962), “Тєтя Маша” (рукопис, 1962), “До літопису трудової слави” (1962), “На сторожі громадського порядку” (1963), “Вони відводять біду” (1962), “Нове про М.Л.Кропивницького” (1962), “Кінець масляниці” (1962), “Літературна історія п'єси М.Л.Кропивницького “Дай серцю волю, заведе в неволю” ” (1962), “Кілька спогадів” (б.д.), “Могила митця” (1963), “Широкі обрії” (1963), “Кіровоград і Кіровоградська область” (1964), “Вони не корилися ворогові” (1965), “Карпенко-Карий і Кіровоградщина” (1965), “Тут виступали корифеї” (1967), “Село на нашій Україні” (1967), “Початок шляху” (1967), “З шухляди письмового столу” (1991), “Дачні пірати” (1991).

Список надрукованих творів, статей (1979). Рекламний плакат на книгу М.К.Смоленчука “Білі бланкети” (1982). “Драматургія Кропивницького” (курсова робота, 1952). “Шлях до театру” (реферат, 1953). “Літературне краєзнавство в школі” (тексти лекцій спецкурсу, 1978), плани практичних занять з методики викладання української мови (1982). “Літературно-краєзнавча робота вчителя словесника” (програма спецкурсу, 1984). “Збирачам фольклорних скарбів” (методичні рекомендації, 1985). Афіша Волинської обласної організації товариства “Знання” про проведення циклу лекцій за участю М.К.Смоленчука (1983).

5. Диплом Кіровоградського педінституту (1954), військовий квиток, партійний квиток, членські квитки (1955-1980), характеристика (1956), заява про вступ до аспірантури (1959), посвідчення кореспондента (1962-1963), автобіографія (1962, 1982), тимчасові посвідчення, запрошення, мандати про участь у роботі письменницьких з'їздів (1966-1986), особовий листок з обліку кадрів (1971), диплом кандидата наук (копія, 1971); почесні грамоти та вітальні адреси з нагоди 50-річчя, 60-річчя від дня народження (1977, 1987), атестат доцента (копія, 1978).

6. Листи М.К.Смоленчука.

Адресати: О.М.Зленко (1968), Долина (1953), О.М.Крошевницький (б.д.), М.Г.М'ячикова (б.д.), Б.М.Рильський (б.д.), М.Т.Рильський (б.д.), М.О.Шолохов (б.д.). Редакції видавництв: “Держлітвидав України”, “Радянський письменник”, “Лісема”, “Вітчизна”, “Дніпро”, “Маяк”, “Мистецтво”, “Молодь”, “Літвидав” (1959-1992).

Листи до М.К.Смоленчука.

Кореспонденти: В.О.Базилевський (1978-1985), В.С.Близнаць (1965), І.К.Бойко (1969), К.К.Вишнецький, Я.Ю.Галеда (1977), В.Гетьман (1967), В.В.Гончаренко (1968), В.Г.Горбачук (1977-1978), К.К.Гриб (б.д.), М.О.Григор'єв (1965-1983), Г.Д.Гусейнов (1992), В.П.Давиденко (1974), О.О.Дімаров (б.д.), Ю.О.Дмитренко (1982), І.Ф.Драч (1977), І.М.Дузь (1964-1970), Г.Г.Журба (1980), О.К.Журлива (1964), Г.Д.Зленко (1968-1976), І.Я.Каневський (3, 1974-1992), В.П.Козаченко (1971, 1978), Д.С.Колісниченко (2, 1977, 1980), А.І.Кохан (3, 1976-1978), П.І.Куценко (2, 1949, 1976), В.І.Лігостов (1949, 1976), В.А.Логвиненко (2, 1966, 1967), В.І.Лучук (1979), Ю.Д.Мокрієв (1968), В.Л.Мороз (1971), Ю.Назаренко (1965-1970), А.В.Незвідський (1966-1983), В.Д.Нікітін (1970), П.Перепелиця (1952-1976), Ф.Плотнір (1978), Б.М.Рильський (1987), М.Т.Рильський (1959-1983), М.Стоян (б.д.), М.П.Сухов (1978-1991), А.Ю.Тобілевич (1965-1979), С.С.Токар (1977), А.М.Хорунжий (1962, 1967), В.Л.Чемерис (1988), В.П.Шевченко (1975-1977), Т.Л.Щербак (1976). Листи із видавництв “Радянський письменник”, “Лісема”, “Вітчизна”, “Дніпро”, “Маяк”, “Молодь” (1965-1971), листи від читачів його творів (51, 1969-1992).

8. Рекомендації О.Дімарова, Б.Нестеровського, М.Рильського для вступу М.К.Смоленчука до Спілки письменників України (1963-1964). Відгуки та рецензії на твори М.К.Смоленчука: М.Т.Рильського на повість “Шляхами життя”, П.Загребельного на роман “Сиве покоління”, Д.Ткача, О.Касименка на повість “Степівчани” (1960), В.Божедавського, О.І.Бандури на роман “Сиве покоління” (1963), П.Гаврилка на біографічну повість “Степи полинові” (1966), А.Костенка на художню біографію “Кропивницький” (1968), Й.Кириленка, П.Перепелиці на літературне дослідження “В історію вкарбоване” (1970), Г.Шкаровської, В.Зінченка на повість “Родня” (1968), М.Левченка на роман “Вилітали орли” (1968), Д.Міщенко на роман “Ой літав орел” (1986).

9. М.К.Смоленчук (портрети, 6, 1949-1993); з народним артистом Грузії Гогою Кавтарадзе, із своєю дружиною Н.К.Смоленчук (б.д.); доньки М.К.Смоленчука: Людмила й Тетяна (1968); М.Стельмах (б.д.), В.В.Гончаренко (1986), О.К.Журлива (б.д.) – портрети.

10. Вирізки з газет “Кіровоградська правда”, “Честь хлібороба”, “Народне слово”, “Молодий комунар”, “Червоний шлях”, “Радянський студент”, “Літературна газета” із публікаціями статей про героїв громадянської та німецько-радянської воєн, на літературні й театральні теми, про корифеїв українського театру, із публікаціями власних творів та уривків з них.

11. Бакатнюк Г. Був небезпечно відвертим // Кіровоградська правда. –1993. –8 квітня; Бондаренко О. Жила поруч людина // Зоря. –1994. –9 вересня; Кобзар В. Прощайте, друже-колего! // Народне слово. –1993. –14 січня; Куценко Л. Запах рідної землі // Народне слово.–1993.–14 серпня; Железняков Є. Степи його любові // Кіровоградська правда. –1987. –3 липня; Марко В. Смоленчуку –60 // Літературна Україна. –1987. –9 липня; Поздняк Г. Полуниці з його саду // Кіровоградська правда. –1993. –8 квітня; Поздняк Г. Він любив наш край // Світловодськ вечірній. –1993. –3 січня; Погрібний В. Він належить степові // Кіровоградська правда. –1993. –14 січня; Скляренко Д. Його позиція // Кіровоградська правда. –1991. –19 вересня.

1. **Соловійов Максим Терентійович (? - ?)** – купець м. Єлисаветграда Херсонської губернії.

3. Ф. № 284, 1 од.зб., 1910-1917.

6. Листи М.Т.Соловійова.

Адресати: конкурсне управління в справах боржника купця О.П.Шардта (копія, 1916).

Листи до М.Т.Соловійова.

Кореспонденти: І.С.Воловик (1917), І.В.Караманенко (1915),

В.Краулей (1912), М.Г.Островський (1911), Ф.Соловійов (1906, 1908, 1915, 1917), М.Г.Соловійов (1917), Державний дворянський земельний банк (1910), Санкт-Петербурзький міжнародний комерційний банк (1911), Міжнародний Російський банк (1912), конкурсне управління в справах боржника купця О.П.Шардта (1916).

7. Опис і характеристика коней кінного заводу М.Т.Соловійова (б.д.).

8. Службовий атестат І.Д.Борисова (1915), розписки П.Є.Стрюка про отримання грошей (1916) та Б.М.Тростанецького про отримання грошей від М.Т.Соловійова (1906-1908).

1. Сухомлинський Василь Олександрович (15.08.1918 - 02.09.1970) – член-кореспондент Академії педагогічних наук РРФСР, директор Павлиської середньої школи Онуфріївського району Кіровоградської області.

2. Народився в с. Омельнику Онуфріївського району Кіровоградської області. 1933 р. закінчив семирічну школу, а 1938 р. – Полтавський педінститут. З 1935 року працював учителем української мови та літератури Васильківської семирічної школи Онуфріївського району Кіровоградської області. З серпня 1938 р. працював завучем та вчителем української мови і літератури в Онуфріївській середній школі. З липня 1941 р. по червень 1942 р. брав участь у Другій світовій війні. Був тяжко поранений у лютому 1942 р. З червня 1942 р. по березень 1944 р. працював директором Увинської середньої школи Удмурдської АРСР. З листопада 1947 р. працював директором Павлиської середньої школи. 1955 р. було присвоєно вчений ступінь кандидата педагогічних наук. У вересні 1957 р. став член-кореспондентом Академії педагогічних наук РРФСР. У травні 1958 р. Указом Президії Верховної Ради УРСР було присвоєно звання “Заслужений вчитель УРСР”. Автор понад 30 книг і великої кількості статей з різних питань педагогіки. Нагороджений двома орденами Леніна, орденом Червоної Зірки та багатьма медалями. Похований у с. Павлиші Онуфріївського району Кіровоградської області.

3. Ф. № Р-6717, 19 од.зб., 1960-1972.

4. “Трудность и радость познания” (стаття, 1968), “Серце віддаю дітям” (монографія, 1969), “Павлиська середня школа” (монографія, 1969).

5. Автобіографія (1961), некролог (4, 1970).

6. Листи В.О.Сухомлинського.

Адресати: Кіровоградський обласний відділ народної освіти (1966).

Листи до В.О.Сухомлинського.

Кореспонденти: П.Янчева (Болгарія, 1966).

9. В.О.Сухомлинський проводить педраду в Павлівській СШ (1, 1960), серед дітей (9, 1960-1969), з делегаціями вчителів (3, 1963, 1967, 1969), з піонервожатами Павлівської СШ (1, 1968).

10. Вирізки з газет з публікаціями про життєвий шлях і педагогічну діяльність В.О.Сухомлинського (5, 1971-1972).

11. Антоненко О. Стежка до дитячих сердець // Дошкільне виховання. –1992. – № 9. –С. 9; Бамбуркін О. Портрет педагога // Шкільна газета. –1993. –10 травня; Денисовець П. Нові сторінки біографії // Радянська освіта. –1978. –27 вересня; Доліна Г. Людина великої душі // Трудова слава. –1995. –25 серпня; Драч І. Духовний меч. –К., 1983. – С. 120; Жулинский Н.Г. Человек в литературе. –К., 1983. –С. 225-226; Іванко С. Невичерпне джерело мудрості // Зоря. – 1993. – 1 жовтня; Камина Р.В. Современная советская литература. –М., 1984. С. 188; Лашин В. Погляд на вчителя // Освіта. –1993.–24 вересня; Лебедева Э. Народный учитель // Народное образование.–1970. – № 2. –С. 103-110; Литвиненко М. Слід на землі // Кіровоградська правда. – 1988. –14-15 липня; Лівашников Ю. Як спалах зорі // Молодий комунар. –1972. –1 травня; Монастирська В. Шана видатному вченому-педагогу // Кіровоградська правда. –1972. – 30 квітня; Назаратій І. Справжній людині // Молодий комунар. –1971. – 6 травня; Радченко В. Він був великою людиною // Кіровоградська правда. – 1993. –15 вересня; Новиченко Л. Від учора до завтра. –К., 1983. –С. 42; Перебийніс Г. Дух творчої думки // Освіта. –1993. –24 вересня; Різницький Я. Він і нині здобуває перемоги // Кіровоградська правда. –1995. –28 вересня; Соловейчик С. Рождение гражданина //Комсомольская правда. –1972. –7 июля; Тартаковский Б.С. Повесть об учителе Сухомлинском. – М., 1972. –130 с.; Цюпа І.А. Добротворець // Літературна Україна. – 1971. – 30 березня; Чернецький О. В.О.Сухомлинський – Герой Соціалістичної Праці. –Д., 1971. –49 с.; Яровий М., Постельняк А. Вчитель, якого “заговорили” // Народне слово. –1992. –30 червня.

1. **Тадеуш Яків Павлович (09.01.1920 - 05.09.1987)** — учасник оборони Брестської фортеці, колишній в'язень концтабору “Бухенвальд”.

2. Народився в с. Мар'янівці Бобринецького району Кіровоградської області. З 1936 р. навчався в школі ФЗН в м. Одесі, а потім працював на заводі ім. Січневого повстання. 1940 р. служив у лавах Червоної Армії. 1941 р. в першому ж бою він був поранений і потрапив у полон. З жовтня 1942 р. по квітень 1945 р. перебував у таборі “Бухенвальд”. Під час свого перебування в концтаборі брав активну участь у діяльності підпільної організації. Після звільнення з табору знову служив у

лавах Червоної Армії. 1945 р. повернувся в м. Кіровоград, де почав працювати на заводі “Червона зірка”. У 1952-1957 рр. навчався в Кіровоградському технікумі сільськогосподарського машинобудування. З 1980 р. на пенсії.

3. Ф. № Р-263, 54 од.зб., 1941-1987.

4. *Вірші*: “Дети – барак № 3” (1943), “Бухенвальд” (1944), “Непокоренный Бухенвальд” (1944).

Статті: “Набат Бухенвальда” (1976), “Біль Бухенвальда” (1987). Спогади про німецько-радянську війну і про ув’язнення в концтаборі “Бухенвальд” (рукописи й машинописний текст, 1965, 1969, 1976).

5. Свідцтво про народження (1952), диплом про закінчення Кіровоградського технікуму сільськогосподарського машинобудування (1957), орденська книжка про нагородження Орденом Вітчизняної війни II ступеня (1985), посвідчення до ювілейних медалей (10, 1960, 1966, 1968, 1970, 1974, 1975, 1978, 1980, 1985), почесні грамоти (14, 1975, 1979, 1983, 1984), вітальна адреса з нагоди 60-річчя з дня народження (1980).

6. Листи до Я.П.Тадеуша.

Кореспонденти: В.Вайгель (Німеччина) (1961, 1976, 1984). Є.О.Демидов (1984), Ф.П.Кирилов (1975), Л.Польщикова (1987), німецькі студенти (1985). Редакція газети “Berliner Zeitung” (1965). Новосибірський міськом ЛКСМ (1970). Антинацистський комітет руху опору Німецької Демократичної партії (1977). Учнівські клуби інтернаціональної дружби (6, 1985-1986). Музей історії піонерського табору “Артек” (1987).

8. Вальтер Ебергарт (брошура, німецька мова) – про зустріч двох в’язнів концтабору “Бухенвальд” Я.П.Тадеуша і Вальтера Ебергарта в 1968 р. (1974). Довідка про нацистський табір “Бухенвальд” 1937-1945 рр. (копія, 1977). В.С.Самборський. Вірш, присвячений Я.П.Тадеушу (копія, 1971).

9. Я.П.Тадеуш (портрети, 1941, 1957, 1978), на заводі (1953, 1978), із Сімаковим, В.П.Хейфецем, Г.А.Альперіним і космонавтом В.Комаровим та його донькою в Гурзуфі (1965), з дружиною М.С.Тадеуш (1979), з донькою на першотравневій демонстрації (1980), з В.Вайгелем і Р.Вайгель (1975-1982, 1984), на зустрічі випускників Кіровоградської СШ № 14 (1974), з колишніми в’язнями концтабору “Бухенвальд” (Німеччина, Москва, Київ) (24, 1970-1980), із захисниками Брестської фортеці (1982), з піонерами (1978-1983), С.Є.Богданов на зустрічі з воїнами Радянської Армії (1974), зустріч О.Борзенка і М.Кутиркіна (1978), В.Вайгель з родиною (Берлін) (1980), В.Вайгель на зустрічі з московськими школярами (1986), Кучеренко (портрет, 1945), І.Є.Макеева на могилі у свого брата в Бухенвальді (1980), фотопортрети 180 колишніх в’язнів концтабору “Бухенвальд” (18, б.д.).

Фонодокументи.

Виступ Я.П.Тадеуша перед студентами Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування із спогадами про перебування у концтаборі “Бухенвальд” (1977).

10. Книги, журнали, вирізки з газет із статтями про німецько-радянську війну, концтабір “Бухенвальд” та його в’язнів (1970-1980), копії віршів різних авторів, написаних у Бухенвальді (1941-1950), комплекти фотографій Національного пам’ятника Бухенвальд, німецькі значки (2).

11. Бурау И. Я помню тебя, Бухенвальд. Твои университеты // Комсомольское знамя. –1965. –10 января; Назаратій І. Сильніше за смерть // Кіровоградська правда. –1963. –20 жовтня; Селецький П. Пісня, що звучить через літа // Молодий комунар. –1981. –1 квітня; Сухар М. Через багато років // Кіровоградська правда. –1983. –31 березня; Сухар М. Пошта Якова Тадеуша // Кіровоградська правда. –1996. –21 лютого; Сильнее смерти. Воспоминания, письма, документы. –М., 1963. –С. 69-71.

1. **Тамм Ігор Євгенович (08.07.1895 - 12.04.1971)** – член виконкому Єлисаветградської ради робітничих, солдатських і червоноармійських депутатів, учений, фізик, академік, Герой Соціалістичної Праці, лауреат Державної, Нобелівської премій.

2. Народився у м. Владивостоці в сім’ї інженера, яка незабаром переїздить до м. Єлисаветграда (нині Кіровоград). 1913 р. закінчив Єлисаветградську гімназію, потім один рік навчався в Едінбурзькому, а з 1914 по 1918 роки – в Московському університетах. Після закінчення університету викладав фізику в Кримському університеті, в Одеському політехнічному інституті. З 1922 р. жив у Москві. З 1924 р. працював у Московському університеті, де до 1941 р. очолював кафедру теоретичної фізики. 1934 р. організував теоретичний відділ фізичного інституту ім. П.Н.Лебедева (ФІАН) і керував ним до останніх років життя. 1944 р. організував кафедру теоретичної фізики при створеному Московському інженерно-фізичному інституті й очолював її багато років. Лауреат Державних премій СРСР (1946, 1953), Герой Соціалістичної Праці (1953). Тематами його досліджень були: квантова теорія металів (1930), теорія бетасил – теорія ядерної взаємодії (1934), термо-ядерний синтез (1950-1953), теорія фізичної природи випромінювання Вавилова-Черенкова (1958), теорія елементарних часток, які не мають розходжень.

3. Ф. № Р-7173, 6 од.зб., 1907-1909, 1953, 1957, 1958, 1971.

5. Копія відомостей про навчання в гімназії (1907-1909), диплом доктора наук (копія, 1953).

6. Листи до І.Є.Тамма.

Кореспонденти: Грінман, Каїпов, Калінін, Кіпер (1958), Медаліз, Несміянов, Островітянов, Пресняков, Такібаєв, Топчієв, Ханс Еман, Єва Пальмер (Швеція) (1958). Колективи кафедри теоретичної фізики Московського інженерно-фізичного інституту та лабораторії люмінесценції ФІАН (1958).

8. В.П.Гінзбург, М.О.Марков, О.Д.Сахаров, Є.Л.Фейнберг “Пам'яті Ігоря Євгенєвича Тамма” (стаття в журналі “Успехи физических наук”, копія, 1971).

9. Є.Тамм (батько), І.Є.Тамм з батьками (1905), І.Є.Тамм (портрети, 1913, 1971), з лауреатами Нобелівської премії (1958).

11. Бонфельд С. Академік і громадський діяч // Кіровоградська правда. –1990. –6 липня; Бонфельд С. Учитель академіків // Молодий комунар. –1990. –7 липня; Бонфельд С. Родовід академіка І.Тамма // Народне слово. –1996. –23 травня; Бонфельд С. Академік з українських степів // Народне слово. –1997. –12 квітня; Білан М. Тамм І.Є. в Єлисаветграді // Серп і молот. –1985. –7 вересня; Вернадський А. Українська симпатія Нобелівського лауреата // Народне слово. –1997. –27 лютого; Вернський Л. Етюди о судьбе // Наука и жизнь. –1995. – № 7. С. 20-26; Гаманій В. Вчений зі світовим іменем // Кіровоградська правда. –1996. –11 квітня; Горелик Г.Е. Тамм и Ландау // Знание – сила. –1997. – № 2. –С. 142-148; Горелик Г.Е. Тропическая полоса // Природа. –1995. – № 7. –С. 110-118; Горелик Г.Е. Москва, физика // Вопросы истории, естествознания и техники. –1992. – № 1. –С. 15-32; Кадышевский В.Г. Что бы вы хотели спросить у академика Тамма? // Природа. –1995. – № 7. –С. 118-124; Киржениц Д.А. Вехи научного творчества // Природа. –1995. –№7. –С. 24-27; Киржениц Д.А. Последние годы // Природа. –1995. – № 7. –С. 69-80; Коновалов Е., Фейнберг Е. Игорь Евгеньевич Тамм // Квант. –1995. – № 6. – С. 2-3; Лексин Ю. Учитель // Знание – сила. –1991. – №12. –С. 30-32; Нікітін Р. Гімназія // Народне слово. –1991. –13 вересня; Рубинин П.Е. Завершающий бой с философами // Природа. –1995. – № 7. –С. 124-130; Сахаров А. Воспоминания // Знамя. –1990. – № 1; Тамм И.И. Воспоминания дочери // Природа. –1995. – №7. –С. 162-178; Фойнберг В.Я. В поисках теории ядерных сил // Природа. –1995. – № 7. –С. 49-55; Френкель В. Стенограммы не горят // Природа. – 1996. –№ 1. –С. 122-125; Федорченко А. Він не міг забути цього міста // Народне слово. – 1995. –1 січня.

1.Терентьєв Іван Васильович (23.06.1919 - 03.07.1991) – актор, заслужений артист Української РСР.

2. Народився в м. Кіровограді. 1937 р. закінчив десятирічку. 1938-1940 рр. навчався в Одеському педінституті. У 1940-1945 рр. служив

у лавах Червоної Армії. З 1945 р. працював актором у Кіровоградському обласному театрі російської драми ім. С.М.Кірова, з 1959 р. – в Сталінському обласному російському драматичному театрі в м. Жданові. У 1961-1991 роках працював у Кіровоградському державному обласному українському музично-драматичному театрі ім. М.Л.Кропивницького. Указами Президії Верховної Ради СРСР 1971 року нагороджений медаллю “За трудову відзнаку”, 1982 р. – присвоєно звання “Заслужений артист Української РСР”. Похований у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-7674, 54 од.зб., 1947-1991.

4. *Статті*: “Капремонт по-кіровоградськи” (рукопис, 1988), “Повернімо історичну назву” (рукопис, 1988), “Всі ролі етапні” (1985), “Гармонія чи “Хевіметал?” (1988). Список зіграних ролей (1950-1990), рукописні тексти ролей: Ніла з п’єси О.М.Горького “Мещане” (1957), Федора Большакова з п’єси І.Купріянова “Сын века” (1961), Степана Казанця з п’єси Сафронова “Кухарка замужем” (1962), Скворцова з п’єси Г.Квітки-Основ’яненка “Шельменко-денщик” (1963).

5. Трудова книжка (копія), характеристика, список урядових нагород (1947-1991), диплом І ст. Кіровоградського обласного управління культури за зіграні ролі, грамоти (17, 1957-1968), службове посвідчення (1948), автобіографія, репертуарний лист (1959-1961), Указ Президії Верховної Ради Української РСР та посвідчення про присвоєння звання заслуженого артиста Української РСР (копія, 1982).

9. І.В.Терентьев з артистами у виставі “У добрий час” (1956), з артистами театру у виставі “Перша весна” (1956), з учасниками вистави “Королева тюльпанів”, у сцені з вистави “Доктор” (1956), у ролі ротмістра у виставі “Вершники” (1961), в ролі Ярцева у виставі “Іменем революції” (1962), в ролі Казанця у виставі “Кухарка замужем” (1962), у ролі купця у виставі “Червоненька квіточка”, в ролі Гришаєва у виставі “Нещасний випадок” (1956); у колі рідних (1964-1977). Ю.Мокрієв (портрет, 1972). І.В.Терентьев (портрет, 1978).

10. Програми вистав театру (1948-1984), програми вечорів, присвячених 100-річчю з дня народження А.П.Чехова та вечорів-водевілів М.Л.Кропивницького в Кіровоградському обласному музично-драматичному театрі ім. М.Л.Кропивницького (1956, 1960, 1968, 1975-1977). Афіші вистав та концерту старовинного російського і радянського романсів (1963-1967).

Буклети: “Сталинский областной русский драматический театр г. Жданов” (1961), ““Гастроли-82” Кировоградского областного украинского музыкально-драматического театра им. М.Л.Кропивницкого” (1982). Вирізки із газет з публікаціями про творчу діяльність І.В.Терентьева (1963-1986).

11. Василенко І. Тепло душі і рук // Народне слово. –1991. – 4 квітня; Токарева М. Верный курс // Театр. –1950. – № 12. –С. 37-42; Харитонов Г. Імені Кірова // Кіровоградська правда. –1989. –11 лютого; Харитонов Г. Покликання – актор // Молодий комунар. –1984. –23 лютого; Литвиненко В. Магнітне поле // Кіровоградська правда. –1984. – 5 лютого.

1. Ткаченко Іван Гурович (06.02.1919 - 27.07.1994) – заслужений учитель УРСР, директор Богданівської середньої школи ім. В.І.Леніна, Герой Соціалістичної Праці.

2. Народився в с. Цибулеве Знам'янського району Кіровоградської області. 1933 р. навчався на робфаці Кіровоградського педагогічного інституту. Свою педагогічну діяльність розпочав 1936 року. У період Другої світової війни був членом підпільно-диверсійної групи ім. Б.Хмельницького. З 1944 по 1982 рр. працював директором Богданівської середньої школи ім. В.І.Леніна. З 1945 р. – науковий кореспондент Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР. 1960 р. нагороджений орденом Леніна, а 1962 р. було присвоєно звання заслуженого вчителя Української РСР. 1970 р. був керівником школи передового досвіду директорів шкіл Кіровоградської області. Він один із перших ініціаторів організації учнівських навчально-виробничих бригад і комсомольсько-молодіжних таборів. 1971 р. йому присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці з врученням ордена Леніна та медалі “Золота Зірка”. У 1973 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеню кандидата педагогічних наук. Нагороджений медалями “За трудову відзнаку”, ім. Н.К.Крупської, ім. А.С.Макаренка, бронзовою медаллю ВДНГ СРСР. З 1982 р. до останніх днів свого життя І.Г.Ткаченко працював доцентом кафедри педагогіки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

3. Ф. № Р-7138, 52 од.зб., 1945-1975.

4. “Шляхи і методи удосконалення політехнічного навчання і трудового виховання старшокласників сільської школи” (дисертація на здобуття вченого ступеню кандидата педагогічних наук, 1968). Монографія “Трудове виховання старшокласників” (1971).

Статті: “Організація виховної роботи в навчальній комплексній бригаді радгоспу-колгоспу в сільській загальноосвітній трудовій політехнічній школі з виробничим навчанням” (1961), “Організація і методика проведення теоретичних і практичних занять з виробничого навчання” (1962), “Навчальна виробнича діяльність учнівської бригади” (1962), “Найважливіший принцип комуністичного виховання” (1969), “Слово про експеримент у початковій школі” (1970), “Виховання

комуністичного ставлення до праці в старшокласників сільської школи” (1970), “Міцніше сталі” (1972).

Плакати: “Наставник вчителів” із досвіду роботи директора Богданівської СШ Знам’янського району Кіровоградської області (1970), “Кандидат у депутати Верховної Ради УРСР по Олександрівському виборчому округу № 297” (1975).

5. Посвідчення учасника Республіканського активу Наркомату освіти УРСР (копія, 1945), Укази Президії Верховної Ради СРСР, УРСР про нагородження орденами, медалями (копії, 1945-1971), мандати делегата обласних, міських, районних партійних конференцій (1950-1963), свідоцтво про нагородження медаллю учасника ВДНГ (1957), Указ Президії Верховної Ради УРСР про присвоєння звання “Заслужений вчитель УРСР” (копія, 1962), вітальні адреси з нагоди нагородження медаллю ім. А.С.Макаренка (1965), почесні грамоти (1965-1966), партизанський квиток (копія, 1968), постанова Міністерства освіти Азербайджанської РСР про нагородження значком “Відмінник народної освіти” (копія, 1970), посвідчення особи (1971), диплом кандидата педагогічних наук (копія, 1973).

9. І.Г.Ткаченко серед учасників республіканського семінару вчителів у Богданівській СШ (1959), серед педагогічного колективу Богданівської СШ (1968), з В.О.Сухомлинським (1970), з учасниками французького руху Опору (1970), з членами гуртка юних техніків (1971), із заслуженим учителем Азербайджанської РСР Шуюбовим (1972), серед учасників Республіканського науково-практичного семінару Луцького педінституту (1972, 1975), на відкритті пам’ятника В.О.Сухомлинському в с. Павлиші (1972), І.Г.Ткаченко (портрет, 1975.)

11. Бонфельд С. Служіння народів // Кіровоградська правда. – 1977. – 19 листопада; Дубовий В. Шлях до людських сердець // Серп і молот. – 1970. – 13 березня; Моторний О.Д. Гомін літ // Працею звеличені. Герої народної освіти. – К., 1972. – С. 203-219; Моторний О.Д. Щире серце. – К., 1963. – С. 127; Сайко В. Книга вчителя // Кіровоградська правда. – 1971. – 15 вересня; Ярмоленко Б. Виховання в праці // Кіровоградська правда. – 1976. – 3 жовтня; Високе покликання вчителя // Кіровоградська правда. – 1971. – 3 жовтня.

1. **Уманський Лейба Зейлікович (? - ?)** – власник складу землеробних машин у м. Єлисаветграді Херсонської губернії.

3. Ф. № 300, 2 од.зб., 1910-1916.

6. Листи Л.З.Уманського.

Адресати: Е.А.Гінзбург (1913-1914), П.Завойчинський (1916),

А.Злочевський (1913, 1914). Єлисаветградський міський суд (1910), Єлисаветградський біржовий нотаріус (1912, 1914, 1916).

Листи до Л.З.Уманського.

Кореспонденти: Е.Бемер (1910), Е.А.Гінзбург (1912-1914), П.Завойчинський (1916), А.Злаговський (1912, 1913), Я.М.Каретний (1911), І.М.Мулявін (1916), А.Судик (1912). Управління Димінського кредитного товариства (1912), Російський зовнішній торговий банк (1913), Міжнародна компанія жаткових машин в Америці (1912-1914), Санкт-Петербурзький міжнародний комерційний банк (1912, 1914), Одеський торговельний дім Б.Маклера і І.Пінтеля (1912).

7. *Фінансові документи:* розписки, розрахунки із позик, виконавчі листи, ордери, векселі, накладні (1910-1916), акти-протести (1913-1916).

8. Доручення Р.Л.Уманської (1916).

1. Урусова Ганна Олександрівна ([1843] - ?) – княгиня, землевласниця.

2. Донька майора Доне. 1865 р. вийшла заміж за князя капітана О.М.Урусова. З 1883 року мешкала у маєтку в с. Донено-Кам'янці Сентовської волості Олександрійського повіту Херсонської губернії. Мала дітей: доньок – Юлію (28.01.1867), Ганну (30.04.1868), Анастасію (25.02.1871), Софію (01.02.1874) та сина Миколу (16.02.1882). 1901 р. стає вдовою.

Володіла маєтками, гуральнями в Херсонській, Полтавській, Катеринославській губерніях.

3. Ф. № 303, 5 од.зб., 1891-1915.

5. Свідоцтва про шлюб 1865 (копія, 1878), про зарахування до роду князів Урусових (1894).

6. Листи Г.О.Урусової.

Адресати: військовий міністр (копія, 1908), попечителі Катеринославської капітало-сільської промисловості (1899), принц О.П.Ольденбурзький (1901), О.А.Лукашевич (1895).

Листи до Г.О.Урусової.

Кореспонденти: С.Брущавський (1901-1903), О.Лукашевич (б.д.), П.Муячин (1904), Є.Ф.Тамм (1902), Фершман (1909), М.Н.Фонберг (1906). Кременчуцьке, Полтавське, Єлисаветградське, Катеринославське відділення Державного дворянського земельного банку (1901-1908), страхове товариство “Росія” (1902-1904), Імператорське училище правознавства (1901), Херсонський лісоохоронний комітет (1915), банківський дім “М.Ашкеназі” в Одесі (1916).

7. Описи домашнього рухомого майна маєтків Анно-Забори (1901) і

Донено-Кам'янки, будівель і майна Донено-Кам'янської економії (1901), Гаврилівської економії (1901), Заборянської економії (1909), Ганнинського винокурного заводу № 36, Ульяновського винокурного заводу (1901); договори з орендарями (1901, 1903-1915), з правлінням Товариства Сабліно-Знам'янського цукрового заводу (1913); плани господарства маєтків (1914); фінансові звіти економій, маєтків (1903-1905); розрахунки Державного дворянського земельного банку (1895).

Різні *фінансові документи*: розписки, розрахунки, заставний підпис (1900), розрахунки із позичок (1892), касові відомості, що стосуються магазинів і маєтків (1903, 1904); вкладні листи (1901), документи з питань страхування майна.

8. Послужний список генерал-майора князя О.М.Урусова (чоловіка) (1883). Листування О.М.Урусова з Ярославським дворянським зібранням стосовно зарахування його дружини та дітей до роду князів Урусових (1894), з Херсонською духовною консисторією щодо спорудження нової церкви в с. Донено-Кам'янці (1891), з Московським, Кременчуцьким, Полтавським, Одеським відділеннями Державного дворянського земельного банку (1896), з керуючими та орендарями.

Копії свідоцтв про народження доньок: княжни Ганни (1868) і княжни Софії (1874). Свідоцтво про зарахування княжни С.О.Урусової до роду князів Урусових (1894). Листування князя М.О.Урусова (сина) з фінансових питань (1903-1914).

1. **Фортус Марія Олександрівна (1890 - ?)** – розвідниця, громадський діяч.

2. З 1918 р. по 1919 р. – організатор і керівник бойових груп революційної молоді в м. Херсоні. 1919 р. секретар Херсонської губернської надзвичайної комісії. У кінці 1920 р. воювала в лавах Червоної Армії. Після поранення і демобілізації працювала в Комуністичному університеті трудящих Сходу. 1937 р. брала участь у боротьбі з режимом генерала Франко в Іспанії. Після повернення з Іспанії навчалась у Військовій академії ім. Фрунзе. У роки Другої світової війни була командиром військової розвідки і партійним керівником партизанського загону Медведєва. Потім працювала у розвідувальному відділі 3-го Українського фронту. Була членом товариства “СРСР - Франція” та “СРСР - Угорщина”, активним членом Радянського комітету ветеранів війни. нагороджена двома орденами Леніна, орденом Червоного Прапора і багатьма іншими урядовими відзнаками.

3. Ф. № Р-7176, 5 од.зб., 1951-1970.

4. *Статті із спогадами*: “В борющейся Испании 1936-1939 гг.” (1968). “Моя Испания” (1969), “Габор сообщает” (1969).

5. Довідки про участь у революційних подіях 1917 р. (копії, 5, 1951-1967).

8. Спогади учасника революційних подій на Херсонщині в 1917-1919 рр. Я.С.Генкіна (1967).

10. Журнали: “Волга” (1, 1968), “Вітчизна” (1, 1969).

11. Вольф А. Об авторе воспоминаний // Волга. –1968. – № 5 – С. 3-54; Насибов А. Мария, майор разведки // Комсомольская правда.– 1967. – 6 сентября.

1. Чирва Михайло Тимофійович (13.07.1929 - 01.05.1999) – машиніст екскаватора Семенівсько-Головківського вуглерозрізу, Герой Соціалістичної Праці.

2. Народився в с. Байраки Петрівського району Кіровоградської області. 1946 р. закінчив Олександрійське ремісниче училище № 2 і почав працювати на Байдаківському вугільному розрізі. 1947 р. закінчив курси машиністів екскаватора. З 1953 р. працював на Семенівсько-Головківському вугільному розрізі. З 1967 р. працював гірничим майстром на Верболозівському вугільному розрізі. Похований у м. Олександрії Кіровоградської області.

3.Ф. № Р-6710, 7 од.зб., 1955-1957.

5. Почесні грамоти (копії, 3, 1955, 1957), свідоцтво про занесення до Книги пошани (1955), посвідчення про нагородження значком “Відмінник соцзмагання Міністерства вугільної промисловості СРСР” (б.д.).

11. Колесников В. Школа Майстра // Кіровоградська правда. – 1982. – 19 вересня; Вони множать славу Батьківщини // Кіровоградська правда. – 1965. – 12 травня.

1. Чмига Ганна Федорівна (1914 - ?) – доктор історичних наук, активний учасник “колективізації”.

2. Народилась у с. Войновці Олександрійського району Кіровоградської області. Закінчила 7 класів. З 1929 р. почала працювати в колгоспі. З 1932 р. працювала в Олександрійському, Ярмолинецькому, Шепетівському райкомах комсомолу. Потім навчалась у Вищій школі пропагандистів ім. Свердлова при ЦК ВКП(б). Після закінчення навчання була направлена на роботу в органи держбезпеки. Потім працювала начальником відділу кадрів Мособлгеотресту та інструктором, завідувачим парткабінетом, завідувачим відділом пропаганди в Держинському райкомі партії м. Москви. З червня 1942 р. по квітень 1946 р. перебувала в лавах Радянської Армії. Після демобілізації закінчила

історичний факультет й аспірантуру Московського державного університету. Працювала на кафедрі історії СРСР радянського періоду історичного факультету МДУ.

3. Ф. № Р-7174, 4 од.зб., 1931-1970.

4. Рекомендація правління Марто-Іванівської сільськогосподарської артлі “Паризька комуна” на навчання до Дніпропетровського робфаку (копія, 1931), витяг з постанови бюро Олександрійського райкому комсомолу про направлення на навчання до м. Харкова (копія, 1933), витяг з протоколу Шепетівського окружного комітету ЛКСМУ про направлення на курси ЦК ЛКСМУ (копія, 1936).

5. Свідоцтво про преміювання за відмінне навчання (копія, 1937), перепустки на судові засідання Військової колегії Верховного суду СРСР (копії, 1937-1938), посвідчення (копії, 1942-1951), дозвіл на право зберігання зброї (1942), студентський квиток (копія, 1948), дипломи Московського державного університету про присвоєння премії ім. М.Ломоносова (копії, 2, 1950, 1961), почесні грамоти (б.д.), автобіографія (1972).

9. Г.Ф.Чмига (портрет, 3, 1935, 1944).

11. Коган І. Порекорендував колгосп // Кіровоградська правда. – 1983. –22 жовтня; Комлев Г., Кохан А. Не потрібно старіти // Молодий комунар. – 1978. –14 березня; Кохан А. Комсомолка з Марто-Іванівки // Кіровоградська правда. –1969. –18 травня.

1. Шаповалов Олексій Трохимович (20.08.1921 - 1992) –учасник Другої світової війни і партизанського руху , заступник начальника розвідувальної групи “Голос”, яка діяла на території Польщі, почесний громадянин м. Кракова.

2. Народився в с. Марто-Іванівці Олександрійського району Кіровоградської області. 1939 р. закінчив середню школу в селищі Нова Прага. З 1940 р. – курсант військової школи, а з серпня 1941 р. – бойовий командир взводу 164-ї стрілецької дивізії Південного фронту. В травні 1942 р. стає розвідником резидентури штабу Південного фронту. З червня 1942 р. до січня 1944 р. займався підпільно-диверсійною діяльністю в партизанському загоні ім. Ворошилова в районі Знамянки і Нової Праги Кіровоградської області. У січні 1944 р. відкликається в розпорядження розвідвідділу штабу 2-го Українського фронту. Закінчує спецшколу Головного розвідувального управління Генерального штабу Радянської Армії. З червня 1944 р. до лютого 1945 р. у складі спецгрупи виконував на території окупованої Польщі завдання командування 1-го Українського фронту. З 1946 р. працював на комсомольській і партійній роботі. З 1952 по 1955 рр. знову служив у лавах

Радянської Армії: спочатку в складі військ МВС в м. Радянська Гавань Хабаровського краю, а з 1953 р. перебував у Монголії. Потім працював у партійних і профспілкових органах м. Кіровограда. З 1983 р. – персональний пенсіонер союзного значення. Похований у м. Кіровограді.

3. Ф. № Р-7178, 23 од.зб., 1945, 1947, 1949, 1956-1975.

4. Аналіз Головного розвідувального управління Генштабу про роботу розвідгрупи “Голос” (копія, 1945), спогади про партизанську діяльність 1942-1943 рр. і про діяльність розвідгрупи “Голос”, яка діяла на території Польщі в 1944 р. (рукопис, 1962), текст виступу на телебаченні (1964), звернення до молодого покоління (1967-1968), плакат-афіша про зустріч з О.Т.Шаповаловим – одним із героїв художнього фільму “Майор Вихор” (1968).

5. Посвідчення особи (1945), лист Міністерства оборони СРСР з повідомленням про нагородження орденом “Крест Валечных” (1965), грамоти (2, 1971).

6. Листи О.Т.Шаповалова.

Адресати: В.Бохенек, В.Зайонц, Ю.Зайонц, Нагоржанський, С.Очкос, І.Прісак (Польща) (1964-1968), Міністерство закордонних справ СРСР, видавництво “Молодая гвардия”, редакції газет “Комсомольская правда”, “Вечерняя Москва”, “Газета Краковская”.

Листи до О.Т.Шаповалова.

Кореспонденти: І.Т.Акименко (1963), Г.А.Богатиренко (1971), Є.М.Близняков (1963), В.М.Бурмістров (1963), Є.Я.Вологодська (1964), Г.Галуст (1966), А.Гончаренко (1965), Жукова-Церетелі (1966), Казін (1971), М.Комеч (1963), Кочегарова, М.Кравченко (1966), І.Є.Кузьмін (1968), С.А.Литвинов (1966), К.Лопата (1966), П.Д.Лузаков (1966), М.Луппа (1971), Л.Остапенко (1968), В.Понізовський (1966-1967), Н.А.Прокопюк (1966), М.К.Прохоренко (1966), А.І.Романова (1966), О.Чмига. Листи соратників по боротьбі з нацистськими загарбниками (польською мовою, 83, 1947, 1956-1975). Листи глядачів фільму “Майор Вихор” та читачів однойменної книги (94, 1966-1968). Відділ зовнішніх зв'язів Міністерства оборони СРСР, Українське товариство дружби і культурного зв'язку із зарубіжними країнами, в/ч 44388. Редакція газети “Комсомольская правда”, Абаканська студія телебачення Красноярського краю, Олександрійське педучилище й зооветеринарний технікум, Радянський комітет ветеранів війни, Брянський цементний завод (1966-1970).

8. Біографія Є.М.Близнякова (рукопис).

9. О.Т.Шаповалов (портрети, 2, 1945, 1969), разом з першими секретарями міськкомів і райкомів ЛКСМУ Кіровоградської області (1949); О.Т.Шаповалов, Є.С.Березняк, Є.Я.Вологодська з групою

польських товаришів у центрі Кракова (1965). І.О.Пархоменко біля обеліска, встановленого на честь партизан Чорного лісу (1968).

10. Вирізки із газет, журналів Радянського Союзу, Польщі з публікаціями повістей, оповідань, статей, спогадів про розвідувальну групу “Голос” (1966-1975). Книги: Зайонц Ю. “Шли бои” (рос. і польська мова, 1968), Салюк П. “Запам’ятайте їх імена” з дарчим написом автора (драма, 1967), Тронько Т. “Подвиг твоїх батьків”, К. (1969). Журнал “Всесвіт” № 3 (1967).

11. Акименко И. Раскроем их имена // Красная звезда. –1963. –13 сентября; Березняк Є.С. Рятували древній Краков. –1989. –С. 142-146; Бондаренко О. Нова зустріч з героєм війни // Зоря комунізму. –1987. –20 жовтня; Ветров И. В гостях у майора Вихря // Рабочее слово. –1992. –15 августа; Жишлій В. Боротися до кінця // Молодий комунар. –1968. –3 жовтня; Жишлій В. Краківський вал // Молодь України. –1969. –6 квітня; Зайонц Ю. Шли бои. –М., 1968; Комаров В. Стрибок в тилу // Сільське життя. –1968. –10 жовтня; Кудрявцев В., Понизовский В. Город не должен умереть // Комсомольская правда. –1966. –Январь-февраль; Матівос Ю. Ненатканий автограф // Народне слово. –1992. –15 серпня; Нагорний О. Гордість радянської військової розвідки // Кіровоградська правда. –1991. –20 серпня; Пархоменко І., Моторний Ю. Розвідника звали “Гроза” // Молодий комунар. –1967. –13 грудня; Портнов А., Родохліб М. Гартована в боях // Кіровоградська правда. –1967. –7 листопада; Салюк П. Запам’ятайте їх імена. –М., 1967. –78 с.; Семенов Ю. Майор Вихрь – явь или вымысел // Литературная Россия. –1967. –11 августа; Тронько Т. Подвиг твоїх батьків. – К., 1969. –С. 305; Черпак С., Хардж З. Наказ врятувати місто // Всесвіт. –1967. – № 3. –С. 118-136; Пам’ятає Краків, пам’ятає Кіровоград // Кіровоградська правда. –1992. –26 серпня.

1. **Шканд Ян Григорович (07.01.1889 - 26.06.1960)** – старий більшовик, учасник революційної боротьби за встановлення радянської влади в Україні.

2. Народився в м. Єлисаветграді (тепер Кіровоград). З 1901 р. почав працювати учнем токаря на механічному заводі. Член РСДРП з 1906 р. 1907 р. за революційну діяльність був заарештований і ув’язнений на 2 роки. Після звільнення продовжував революційну діяльність. Був членом президії Єлисаветградського ревкому (1917-1918), головою НК м. Давлеканово Уфімської губернії (1918-1920). Працював завідувачим відділом Бебелейського політвиконкому Уфімської губернії (1920-1921), головою Єлисаветградської ради народних суддів (1921), завідувачим Єлисаветградським повітовим фінвідділом (1921-1925), завідувачим Чернігівським окружним фінвідділом (1925-1928), головою планової комісії Лубнянського окрвиконкому (1928-1930), головою

Павлоградського (1930-1931), Ізюмського (1931-1934), Мелітопольського (1934-1935) райвиконкомів, директором Бердянського промислу Харрибтресту (1935-1936), керуючим Генічеським сільтрестом (1936-1937). У 1938-1939 роках перебував під слідством. У роки німецько-радянської війни був разом з родиною в евакуації в Усть-Ішимському районі Омської області, де працював головою промартілі ім. Чкалова (1941-1943), начальником експедиції райконтори зв'язку (1943-1944). 1944 р. повернувся в Україну в м. Осипенко, а в 1947 р. – в м. Кіровоград, де працював інспектором в облфінвідділі.

3. Ф. № Р-6692, 10 од.зб., 1906, 1913, 1920, 1958, 1960.

4. Довідки про роботу на Єлисаветградському машинобудівному й чавуноливарному заводі товариства “В.А.Яскульський”, на Єлисаветградському заводі землеробних машин і сільськогосподарських млинів О.Л.Шкловського (копії, 1906, 1913); витяги з протоколів засідання президії Єлисаветградського виконкому про затвердження членом колегії юрвідділу (1920), Єлисаветградського ревкому про призначення в колегію ревтрибуналу (1920), перевіркою трійки Одеської губернії Зінов'євської організації КП(б)У про залишення в лавах партії (1924); витяг з постанови засідання бюро Чернігівського окрпарткому про затвердження на посаді завідуючого окрфінвідділом (1925); витяг з протоколу засідання бюро Харківського облкомітету КП(б)У про звільнення з посади голови Ізюмського райвиконкому (1934); наказ Дніпропетровського обласного управління місцевої промисловості про призначення керуючим облрибтрестом (копія, 1936); витяг з протоколу засідання президії Бердянського райвиконкому про затвердження завідуючим райфінвідділом місцевої промисловості (1937); протокол засідання правління артїлі “Змагання” про звільнення з посади голови правління (1941), наказ уповноваженого Держплану СРСР по Запорізькій області про звільнення з посади інспектора ЦСУ Осипенківського району (копія, 1945); витяг з наказу Осипенківського міськфінвідділу про звільнення з посади інспектора (копія, 1947); виписки з протоколів засідання комісії із встановлення трудового стажу для виплати надбавок за вислугу років у фінансово-кредитних органах при Кіровоградському облфінвідділі (1948, 1949). Текст виступу перед школярами із спогадами про революційні події 1905-1907 рр., 1917-1918 рр. в Єлисаветграді (1957). Рекомендації своїм колегам по роботі для вступу до лав Комуністичної партії (5, 1952, 1955).

5. Делегатські квитки (6, 1920, 1921, 1923, 1925, 1927), посвідчення (16, 1920-1925, 1927, 1941, 1944-1947, 1952, 1954), військова особова книжка (1921), мандати (4, 1923, 1926, 1927, 1933), членські квитки (4, 1924, 1925), характеристики (3, 1925, 1926), особові листки з обліку кадрів (7, 1931, 1938, 1947, 1948), військовий квиток (1931), грамоти (5, 1932, 1933, 1957), автобіографія (1947), некролог (копія, 1960).

6. Листи Я.Г.Шканда.

Адресати: Кіровоградський облсоцзабез (1947), Комісія з призначення персональних пенсій при РМ СРСР (1953), Кіровоградський обласний комітет Компартії України (1956, 1958), Кіровоградський краєзнавчий музей (1958).

Листи до Я.Г.Шканда.

Кореспонденти: І.С.Могилевський (1957), партійна колегія при Запорізькому обкомі КП(б)У (1947), Управління Держтрудоощадкас і Держкредиту УРСР (1948), Міністерство соціального захисту УРСР (1948, 1950, 1954), Партархів Кіровоградського обкому Компартії України (1957).

8. Довідки, складені Зосимовим, П.В.Федоровим, М.Т.Степановим на підтвердження революційної діяльності Я.Г.Шканда (1956).

1. Брати **Шкода Вячеслав Євгенович (01.05.1929 -)**,
Шкода Євген Євгенович (17.10.1937 -) – краєзнавці.

3. Ф. № Р-7159, 14 од.зб., 1953-1968.

4. *Історичні нариси:* “Знам’янка в роки Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр.” (1963), “Історичне минуле і сучасне м. Знам’янки (1930-1965)” (2, 1963-1965), “Місто Знам’янка з 1730 по 1968 рр.” (1963-1968), “Брат композитора (Андрій Віталійович Лисенко – учасник революційних подій 1905 р. в м. Знам’янці)” (2, 1964-1968).

6. Листи до Є.Є.Шкоди.

Кореспонденти: Ю.Лисенко (3, 1959), Шимановський (Польща, 1959).

8. Спогади Ю.Лисенка про свого батька революціонера А.В.Лисенка, про драматурга М.П.Старицького та його листування з питань увічнення пам’яті батька (1953-1954). Спогади П.Ф.Шкоди про участь А.В.Лисенка в революційних подіях у м. Знам’янці в 1905 р. (1956). Листи-спогади Ф.П.Антонова про революційні події 1907-1917 рр. в м. Знам’янці (5, 1967).

1. **Щерба Авраам Іванович (29.10.1891 - 15.04.1984)** – старий більшовик, член КПРС з 1919 р., громадський діяч.

2. Народився в с. Володимирівці Єлисаветградського повіту Херсонської губернії. Трудову діяльність розпочав 1911 р. в Туркестані. 1912 року служив у Катеринбурзі командиром кулеметного взводу. Учасник Першої світової та громадянської воєн (1918-1920). Був організатором революційної військової ради Туркестанської республіки при політвідділі Кустанайського райпарткому ВКП(б) та начальником

політсекретаріату Кустанайської губернської міліції. З 1923 р. по 1941 р. працював на відповідальних посадах у партійних органах і державних установах Донецької та Омської областей. Учасник Другої світової війни. Був заступником командира батальйону. Після демобілізації працював у м. Кіровограді директором облкнигокультторгу, завідувачим методичним кабінетом обласної бібліотеки, старшим науковим співробітником архівного відділу Управління внутрішніх справ облвиконкому. Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки та багатьма медалями.

3. Ф. № Р-6748, 164 од.зб., 1919-1982.

4. *Статті*: про життя і революційну діяльність українського поета-революціонера П.А.Грабовського (18, 1939-1979), про минуле Тобольського краю і поета-тоболяка П.П.Єршова та його літературну спадщину (21, 1939-1975), “На колишній виборчій ділянці” (1950), “Із далекого минулого” (1951), “Національний герой народів Півночі” (1951), про поета-пісняря Т.Г.Шевченка (14, 1959-1964), “Не забувають пом’янути” (1960), “Цінні свідки історії” (1964), “Герої червоноармійці брати Пухальські” (1964), “Сосюра в Єлисаветграді” (2, 1966), “Книга веде в дорогу” (1966), “Епопея героїчного народу” (1966), про революціонера-більшовика А.Т.Шафета (3, 1968), “Лицар свободи” (1975), “Разум против безумия” (1976), “Збережемо для народу” (1977).

Вірші: “Краснолютки” (1967).

Спогади: “Сторінки із спогадів старого більшовика” (3, 1956-1963), про родину П.А.Грабовського (1957-1959), про події громадянської війни (1960), про зустрічі з онуками Т.Г.Шевченка на Кіровоградщині (1964), про патріотизм кіровоградців у роки Другої світової війни (1976). Тексти доповідей, виступів, присвячених ювілейним датам, знаменним подіям у житті суспільства (1957, 1965, 1974-1984), звіти про роботу в товаристві “Знання” (1972-1981).

5. Орденська книжка (1946), грамоти (57, 1962-1983), подяка Урядового Шевченківського ювілейного комітету (1964), вітальні адреси на честь 80-85-90-річчя з дня народження (9, 1966-1981), автобіографія (1967), запрошення, перепустки (33, 1968-1983), анкета ветерана німецько-радянської війни (1981).

6. Листи А.І.Щерби.

Адресати: Т.Аджибей (2, 1960), Р.В.Бабійчук (3, 1959-1962), М.Батан (1957), М.Белогуров (1961), С.Бикова (1954), А.Блінов (1968), Болдирева (1950), Б.С.Буряк (б.д.), А.Н.Грабовська (Павелко) (7, 1939-1956), І.І.Дяченко (1959), Жданов (1962), В.А.Іванов (1962), М.М.Кобильчак (1, 1977), Кожан (1961), В.П.Козаченко (1975), Корнійчук (2, 1948), Серпілін (1948), М.М.Сабіт (1959), Скоба (1964), К.А.Скульський, Л.П.Скульська (1959-1968), А.Хижняк (2, 1957), М.С.Хрушов (1961),

С.В.Червоненко (1959), Шагін (1962), А.Н.Шелепін (1960), Міністерство соціального забезпечення УРСР (1948), Міністерство соціального забезпечення Киргизької РСР (2, 1948), інститут історії партії (1957), Тобольський державний музей (2, 1957-1958), Академія наук України (2, 1959), Тернопільський обласний краєзнавчий музей (2, 1965-1966), партійний комітет Знам'янського локомотивного депо (1968), музей ім. П.В.Грабовського (с. Уланово) (1979), Кіровський райком партії (1981), Кустанайський райком партії (1982), Знам'янська міська рада народних депутатів (1982), редакції газет: “Пионерская правда” (1954), “Кіровоградська правда” (1956), “Правда Украины” (2, 1959), “Литературная газета” (1962), редакції журналів: “Радянська Україна” (1959), “Викладання історії в школі” (1974).

Листи до А.І.Щерби.

Кореспонденти: Г.Акименко (1963), І.Антонов (2, 1963), М.Батан (1958), С.Батюк (5, 1960-1961), О.А.Бевзюк (1959), А.Блінов (1966), Болдирева (1950), Б.П.Грабовський (43, 1949-1963), Л.А.Грабовська (77, 1948-1960), Л.Гюне (2, 1962), І.І.Дяченко (25, 1959-1967), Дячкова (1981-1983), М.С.Знам'янський (1962), А.Ірлін (1963), Б.Л.Інгор (1981), П.І.Кіселенко (2, 1963, 1982), В.Козаченко (2, 1959), А.В.Красицька (28, 1959-1969), Л.Куліниченко (1969), Назаревський (2, 1953), А.Піскунов (1959), К.А.Скульський (1959), В.Сулов (1962), А.Хорунжий (1958), С.Ш.Шакібаєв (1969), А.Шафет (11, 1960-1966), Спілка письменників України (1948), Кустанайський історико-краєзнавчий музей (2, 1967-1981), Тобольський краєзнавчий музей (1967), редакції газети “Медицинский работник” (1968), журналу “Советский писатель” (б.д.), піонери Варварівської школи Знам'янського району (1982).

8. *Документи В.К.Щерби (дружини):* посвідчення (2, 1926-1945), довідки про освіту, громадську діяльність, стан здоров'я (8, 1933-1956). Свідоцтво про шлюб А.М.Грабовської (Лук'янової) (б.д.).

Документи Б.П.Грабовського: автобіографія (б.д.), посвідчення про нагороди (3, 1948-1963), особовий листок з обліку кадрів (1960), список наукових праць (б.д.), листування з редакціями газет, установами, організаціями та приватними особами (25, 1960-1963), матеріали про наукові винаходи (статті, 8, 1960-1971), кіноповість “Космічний біофактор” (б.д.), Л.А.Грабовська “Повість о Б.П.Грабовском – изобретателе электронного телевидения” (б.д.), “Павло Грабовський” (повість, 1957); А.В.Красицька “Біографічні дані про Т.Г.Шевченка” (1961), “Спогад онуки” (стаття, 1961).

9. В.К.Щерба (портрет, 1919), Я.І.Щерба (портрети, 2, 1919-1920), А.І.Щерба з товаришами по партії (30, 1924-1972), серед молоді в різних навчальних закладах м. Кіровограда та Харкова, серед студентів інституту політосвіти (9, 1929-1983). І.М.Щерба (портрет, 1930), П.А.Грабовський (портрети, 3, 1939). Л.А.Грабовська (портрети,

3, 1948), А.І.Щерба з К.М.Красицькою і А.В.Красицькою (10, 1959-1979), К.М.Красицька (портрет, 1973). А.І.Щерба серед ветеранів Другої світової війни (5, 1981).

10. Примірники газет та журналів з публікаціями статей про поета-революціонера П.А.Грабовського та його сина, поета Т.Г.Шевченка і драматурга М.Л.Кропивницького (20, 1952-1981).

11. Дарморезова Н. Привіт старих більшовиків // Ленінський шлях. – 1967. –11 листопада; Дячков І. Бійці революції // Будівник комунізму. –1981; Погрібний В. Історія одного життя // Кіровоградська правда. –1981. –20 червня; Прокопенко Б. Друг сім'ї Грабовських // Радянський студент. –1967. –24 листопада; Шефет А. Син партії //Ленінський шлях. –1967. –14 листопада.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АРСР	— Автономна Радянська Соціалістична Республіка
ГАП	— Гвардійський авіаційний полк
ГЕС	— гідроелектростанція
ВАММ	— Військова академія механізації і моторизації
ВДНГ	— Виставка досягнень народного господарства
ВКП(б)	— Всесоюзна Комуністична партія більшовиків
ВТОПІК	— Всеросійське товариство охорони пам'ятників історії і культури
в.о.	— виконуючий обов'язки
КПРС	— Комуністична партія Радянського Союзу
КП(б)У	— Комуністична партія (більшовиків) України
ЛКСМУ	— Ленінська Комуністична Спілка молоді України
МВС	— Міністерство Внутрішніх Справ
МДУ	— Московський державний університет
МХАТ	— Московський Художній академічний театр СРСР ім. Горького
НК	— Надзвичайна комісія з боротьби з контрреволюцією
НКВС	— Народний Комісаріат Внутрішніх Справ
НРУ	— Народний Рух України
РК	— районний комітет
РМ	— Рада Міністрів
РСДРП(б)	— Російська соціал-демократична робітничка партія більшовиків
РСР	— Радянська Соціалістична Республіка
РРФСР	— Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка
РСЧА	— Робітничо-селянська Червона Армія
СРСР	— Союз Радянських Соціалістичних Республік
СШ	— середня школа
ТОМ	— творче об'єднання молоді
УПА	— Українська повстанська армія
УРСР	— Українська Радянська Соціалістична Республіка
ФЗН	— фабрично-заводське навчання
ФІАН	— Фізичний Інститут Академії Наук
ЦК КПРС	— Центральний Комітет Комуністичної партії Радянського Союзу
ЦРХШ	— Центральний робітничий хор швейників
ЦСУ	— Центральне статистичне управління

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Абертасов П.О. 53
Авраменко А. 21
Аврамов П. 52
Адабаш О.О. 41
Аджибей Т. 77
Акименко Г. 78
Акименко І.Т. 73
Альперін Г.А. 63
Анджейовський О.Л. 13
Антонов І. 78
Антонов Ф.П. 76
Апальков 42
- Бабенко (Гіна) Т.Ф.** 7
Бабійчук Р.В. 77
Базилевський В.О. 32
Базилевський В.О. 59
Балицька (Товстенко) М.К. 8, 9
Балицький Г.В. 7, 8, 9
Бандура О.І. 60
Барсова В.В. 48
Басина Ф.І. 36
Басистий М.Є. 9, 10
Батан М. 77, 78
Батюк С.Я. 39, 78
Бевзюк О.А. 78
Бемер Е. 69
Бердник М. 13
Березняк Є.С. 73
Берест Т.К. 12
Белогуров М. 77
Бикова С. 77
Білий В. 48
Білінська-Богданович Г. 13
Білобаченко М.С. 12
Білоус В.І. 11, 12
Близнець В.С. 59
Близняков Є.М. 73
Блінов А. 77, 78
Блоха П. 13
Бобришев М.К. 10
- Богатиренко Г.А. 73
Богданов С.Є. 63
Богуславський О.О. 48
Богушевський В.П. 12
Боев П.Т. 24
Божедавський В. 60
Божор А.С. 10
Божор Д.Д. 10
Бойко І.К. 10, 13, 59
Боковиков П.А. 56
Болдирева 77, 78
Бондаренко В. 49
Борзенко О. 63
Борисов І.Д. 61
Боровиков 36
Бородін 12
Бохенек В. 73
Бракер (Лутковська) Г.О. 40, 41
Бракер М.О. 41
Бровар Я.І. 13
Бровченко В.Я. 32
Брущавський С. 69
Брюховецька З.Л. 32
Брюховецький В.С. 32
Буковський А.С. 8
Бунцельман О.Я. 11
Бурдзинкевич М.М. 13
Бурдзинкевич О.М. 14
Бурковський А.Т. 14, 15
Бурмістров В.М. 73
Буряк Б.С. 77
Буряк О.І. 12
- Вайгель В.** 63
Вайгель Р. 63
Вальтер Ебергарт 63
Вальтер О.В. 23
Варламов Є. 51
Василевський В.Д. 32
Василенко О. 12, 48
Виноградов Г. 56

- Височин М.М. 11
Вишнецький К.К. 59
Вінтель М.П. 52
Віщанський 36
Владимирова В. 11
Власюк П.А. 20
Войнич М. 16
Волинський Б.М. 8
Волков Ф.К. 50, 51
Воловик І.С. 60
Вологодська Є.Я. 73
Володимиров Л.П. 36
Волотковський С.А. 36
Ворвіці О. 48
Воропай І.М. 13
- Гаврилко П. 60
Галеда Я.Ю. 59
Галліні Л. 12
Галуст Г. 73
Ганоцький В. 32
Генкін Я.С. 71
Герчуновська (Савутіна) Ю.З.
52, 53
Гершун М. 16
Гетьман В. 59
Гетьманець Ф.Д. 16, 17
Гінзбург В.П. 65
Гінзбург Е.А. 68, 69
Гіталов О.В. 17, 18
Глашпун І.О. 11, 12
Глібко К.Ф. 20
Глібко Ю.К. 20
Глодошук І. 12
Голобородько В. 32
Гольберг Л.М. 13
Гондельберг О.О. 36
Гончар І.М. 13
Гончаренко А. 73
Гончаренко Б. 12
Гончаренко В.В. 59, 60
Горбатюк Є.М. 11
Горбачук В.Г. 59
Горбоносів М.І. 21
Горький – Бабич Д.Я. 18, 19
Грабовська (Лук'янова) А.М. 78
Грабовська (Павелко) А.Н. 77
Грабовська Л.А. 39, 78
- Грабовський Б.П. 39, 78
Грабовський П.А. 78
Грамотін А.П. 26
Грек С.І. 23
Гречанюк С. 32
Гриб К.К. 59
Грибович О.М. 13
Григор'єв М.О. 11, 12, 59
Грицюта М.С. 49
Грінман 65
Громадський І.П. 12
Громов Є.І. 56
Груша В. 36
Гуляницький Т.М. 20, 21, 56
Гуревич О.Є. 11
Гуржій І.О. 12
Гусейнов Г.Д. 59
Гюне Л. 78
- Давиденко В.П. 59
Давидов В. 32
Давидов В.М. 12
Давидов Н.В. 13
Дамський А.І. 36
Дар'ївська Ф. 36
Демидов Є.О. 63
Демінський І.О. 13
Демченко І.Д. 21, 22
Де-Роберті 51
Дерюгін П. 12
Дібров І.Д. 36
Дігтярь П. 36
Дімаров О.О. 59, 60
Дмитренко Л.І. 36
Дмитренко Ю.О. 32, 59
Дмитрієв В.М. 22, 23
Дмитрієв В.О. 22, 23
Дмитрієв В.В. 23
Дмитрієв Г.О. 22, 23
Дмитрієв Г.В. 23
Дмитрієв О.В. 22
Дмитрієва (Парізо де ла Валет) Н.М.
22, 23
Дмитрієва К.О. 22, 23
Дмитрієва М.О. 22, 23
Добров А.М. 23, 24
Доброва Л.П. 24
Добровольський Й. 37

Довженко Н.Д. 50
Долина 59
Донат А.В. 40
Доне 69
Дончик В. 32
Драгонов П.К. 24
Драцький В.М. 23
Драч І.Ф. 59
Дузь І.М. 59
Дяченко І.І. 77, 78
Дячкова 78

Еман Х. 65
Ерістов К.С. 26
Ерістов М.О. 25
Ерістов О.К. 24, 25
Ерістова (Шимановська) К.М. 25
Ерістова О.О. 25

Єлісеєв В.Ф. 50

Жданов 77
Желіба В.І. 45
Жидкова Ю.І. 12
Жукова-Церетелі 73
Журавський А.В. (Герань Є.,
Раванті, Полярний Лун, Вспо-
лох, Совік, Туземець, Бурун-
дук, Печорець, К. Б.) 26, 27
Журавський В.І. 26
Журба Г.Г. 59
Журлива (Котова) О.К. 28, 29,
59, 60

Завойчинський П. 68, 69
Загребельний П. 60
Зайонц В. 73
Зайонц Ю. 73, 74
Залізник М.М. 32
Запорожець Ф. 41
Захарова Д.Ф. 13
Зервоницька Л. 53
Зетюков М.О. 11, 12
Зінченко В. 60
Злаговський А. 69
Зленко Г.Д. 59
Зленко О.М. 59

Злочевський А. 69
Знам'янський М.С. 78
Зосимов 76

Іванов 51
Іванов В.А. 77
Іванчук Н. 12
Ігнат'єва Н.С. 29, 30
Ільницький М. 32
Інгор Б.Л. 78
Ірлін А. 78
Ісаєв 51
Ісаєва В.О. 12

Кавтарадзе Г. 60
Казимиров Б.В. 11
Казимирова 12
Казін 73
Каїпов 65
Калашник Я.П. 13
Калєв І.Г. 24
Калінін 65
Каменська Л.І. 11, 12
Канєвська Т. 56
Канєвський І.Я. 59
Караманенко І.В. 60
Карамольок А.С. 24
Каретний Я.М. 69
Карімова А. 32
Касименко О. 60
Килимник О. 32
Кириленко Й. 60
Кирилов Ф.П. 63
Кібаленко А.П. 12, 13
Кіпер 65
Кір'янов В.В. 42
Кіселенко П.І. 78
Климчук О. 32
Кобець Г.Я. 11
Кобець Г.П. 12
Кобзар В. Ф. 30, 31, 32
Кобильський І.Д. 33
Кобильчак М.М. 77
Ковалєвський 51
Коваленко Д.С. 32
Коваленко М. 32
Ковтун О.С. 12
Кожан 77

- Козаченко В.П. 59, 77, 78
Козуль О.Г. 34
Козуль П.Ф. 34
Колбасенко-Дудченко І.С. 13
Колєв П. 18
Колісник Н.Д. 32
Колісниченко Д.С. 59
Комаров В. 63
Комєч М. 73
Комісаренко В. 16
Компанієць 13
Кондратюк Ю.В. 12, 13
Корнійчук 77
Корокевич 32
Короленко А.П. 32
Корсаков Д.Т. 57
Костенко А. 60
Костенко Л.В. 32
Костецька М.М. 32
Костлян В. 41
Косяченко А.О. 35
Кохан А.І. 35, 36, 59
Кохан О.І. 12
Кочаровський 51
Кочегарова 73
Кочерешенко Г.І. 36, 37, 56
Кравченко М. 73
Кравченко О.І. 32
Крамаренко В.С. 37
Красицька А.В. 32, 38, 39, 78, 79
Красицька К.М. 38, 39, 79
Красицький М.А. 39
Красовський П.Г. 57
Краулей В. 61
Кривенко П. 21
Кримський О.О. 32
Крохогєвич Ф.І. 13
Крошевніцький О.М. 59
Кубанський К.Є. 13
Кузнецов Н. 21
Кузькін Л.М. 9
Кузьмін І.Є. 73
Кулик М.С. 50
Куліниченко Л. 78
Кураков О.Є. 57
Кутиркін М. 63
Куценко П.І. 59
Кучеренко 63
Лакеєв І.А. 17
Лєвченко М. 60
Лєнецький В. 21
Лєнін В.І. 37, 43
Лєнський Є.М. 13
Лєпетєн С.М. 49
Лєщенко С. 23
Лимар О.Т. 13
Лисенко А.В. 76
Лисенко Ю. 76
Литвинов С.А. 73
Лівдан П.Д. 39, 40
Лігостов В.І. 59
Ліратов Г.І. 20
Лиходєєв І. 55
Логвиненко В.А. 59
Ломоч Є. 56
Лопата К. 73
Лузаков П.Д. 73
Лукашевич О.А. 69
Лукін О.О. 8
Луппа М. 73
Лутковська (Родкевич) А.О. 40, 41
Лутковська Г.О. 40
Лутковська К.О. 40, 41
Лутковська М.Я. 40, 41
Лутковська М.О. 40
Лутковська О.О. 40
Лутковська Р.О. 40, 41
Лутковський В. 12
Лутковський Віктор О. 40
Лутковський Володимир О. 40, 41
Лутковський І.О. 40, 41
Лутковський О.О. 40, 41
Лутковський О.В. 40, 41
Лучук В.І. 59
Любарський Р.Р. (В.Башкиров,
В.Башкирський, В.Брунька,
М.Брунька, Г.Бузука, Е.Гудим,
Й.Крайз, Р.Пекельний,
Любомир Романов) 41, 42
Людвинська Т.Ф. 11
Ляшенко В.Д. 32
М'ячикова М.Г. 59
Макєєва І.Є. 63
Мартинов Ф.І. 21
Масенко Т. 12

- Матвієнко Є.К. 41
Мацій І.Р. 58
Медаліз 65
Медведєв Д.М. 8
Мерінвільде Сент Клер 41
Мерцлін Р. 48
Миколаєв М. 24
Миколаєнко М.М. 9
Мірошниченко М.А. 49
Міхельсон Л.В. 36
Міщенко Д. 60
Могилевський І.С. 56, 76
Могілянський 52
Мокрієв Ю. 11, 12, 66
Мокрієв Ю.Д. 59
Мороз В.Л. 59
Москульська І. 50
Моторний О.Д. 43
Мужицька О. 32
Мулявін І.М. 69
Мураделі В. 48
Мусяка Л. 12
Муханова К. 56
Муячин П. 69
- Нагоржанський** 73
Назаревський 78
Назаревський А.О. 13
Назаревський О. 12
Назаренко Ю. 59
Нальотов А. 32
Негін Ю.Г. 32
Незвідський А.В. 59
Неймоір 51
Немченко Ф. 12
Несміянов 65
Нестеренко О. 12
Нестеровський Б. 60
Нечуйвітер В. 11
Нікітін В.Д. 59
Новиков С.М. 8
Носов Г.Р. 44, 45
Носов Я.М. 27, 28
- Обушенко І.Ф. 12, 13
Овчинников Г.М. 45, 46
Окрайченко Л.Ф. 12
Ольденбурзький О.П. 69
- Орлов Г.С. 36
Остапенко Л. 73
Остапенко М.І. 16
Островітянов 65
Островський М.Г. 61
Отамановський І.К. 11
Очкос С. 73
- Павленко** І.І. 44
Падалка І. 12
Палецький Р.М. 39
Палонтай М.С. 32
Пальмер Є. 65
Панченко В.Є. 31
Парізо де ла Валет М.П. 22
Пархоменко І.О. 74
Пасека В.Г. 41
Пасько Т. 16
Пашкевич І.С. 41
Пашковський П.Г. 51
Перепелиця П. 59, 60
Петровський Г.І. 38
Петряєв Є.Д. 11
Півторадні В. 12, 13
Піскунов А. 78
Плотнір Ф. 59
Позняк Г.М. 11
Половкіна А.Є. 12
Половко І.Ф. 12
Полозов Ф.С. 21
Полякова (Красицька) Я.М. 39
Поляновська Т.С. 48
Поляновський Г.О. 46, 47, 48
Поляновський О.М. 48
Польщикова Л. 63
Понізовський В. 73
Постевий С.С. 12
Правиленко Г.Т. 12
Предтога Ф. 13
Пресняков 65
Прісак І. 73
Прокопенко Л. 12
Прокопюк Н.А. 73
Просвіряков А.П. 24
Прохоренко М.К. 73
Проценко І.С. 32, 49
- Рачковський** Є.Н. 11, 12

- Рильський Б.М. 59
Рильський М.Т. 12, 59, 60
Ритова М.Ф. 12
Родкевич (Лутковська) А.О. 40,
41
Родкевич О. 40, 41
Рожков 51
Рожнятовська Н. 53
Романова А.І. 73
Росляков А. 56
Рябенко І.П. 39
Рябков П.З. 50, 51
- Сабитін Б.І. 12
Сабіт М.М. 77
Савицький Л.І. 21
Савутін А.З. 52
Савутін А.В. 53
Савутін В.З. 50
Савутін З.І. 52, 53
Савутіна (Герчуновська) Ю.З. 52
Савутіна (Прокоф'єва) Н.С. 53
Савутіна Л.В. 53
Савутіна О.З. 52
Савченко М.Г. 36
Сакорников 42
Самборський В.С. 63
Сандул 12
Сапатдіні Г. 42
Сарана Ф. 12, 13
Сарданов А.С. 24
Сарданов І.С. 24
Сахаров О.Д. 65
Свешников В.В. 48
Свистун Н.О. 12
Свіньїн О. 26
Семашко І.К. 11
Семашко М.А. 16
Семашко О.В. 13
Семенов Г.Г. 53, 54
Семеновський 51
Сербін М.М. 41
Серпілін 77
Сивоконь Г. 32
Сисоєв Н.К. 57
Ситник М.С. 54, 55
Сичок І.М. 49
Сімаков 63
- Скаловська С. 53
Скоба 77
Скульська Л.П. 77
Скульський К.А. 56, 77, 78
Сливко Д.С. 56, 57
Слинько 57
Смілянський І.М. 36
Смоленчук Л.М. 60
Смоленчук М.К. 18, 32, 57, 59, 60
Смоленчук Н.К. 60
Смоленчук Т.М. 60
Совенко О.П. 12
Соколов М. 13
Соколов Ф.Г. 32
Соловійов 12
Соловійов М.Г. 61
Соловійов М.Т. 60, 61
Соловійов Ф. 61
Соломонов 36
Стельмах М. 60
Степаненко Ф.Н. 21
Степанов М.Т. 76
Стоян М. 12, 59
Стоян П. 49
Стрюк П.Є. 61
Студицький Л. 12
Стукалова М.О. 13
Судик А. 69
Суржок М.О. 12
Суслов В. 78
Сухов М.П. 59
Сухомлинський В.О. 61, 62, 68
Сучак О.І. 13
- Тадеуш М.С. 63
Тадеуш Я.П. 62, 63, 64
Такібаєв 65
Тамм Є.Ф. 65, 69
Тамм І.Є. 64, 65
Таран Г.І. 32
Тараненко Ф.Ф. 9
Тарасенко П.П. 11, 13
Тарасов А.М. 11
Твердоступ Т. 55
Терент'єв І.В. 65, 66, 67
Терпова І. 49
Тесленко А.Ю. 49, 50
Тесленко О. 32

Тимошенко Б.О. 32
Титов В.М. 56
Ткач Д. 60
Ткаченко І.Г. 67, 68
Тобілевич А.Ю. 59
Токар С.С. 59
Топчієв 65
Трегубов М.М. 36
Трегубова З.Х. 36
Третяков А. 16
Тростанецький Б.М. 61

Уманська Р.Л. 69
Уманський В.Я. 23
Уманський В.І. 32
Уманський Л.З. 68, 69
Урусов М.О. 69, 70
Урусов О.М. 69, 70
Урусова А.О. 69
Урусова Г.О. 69
Урусова Г.О. (донька) 69, 70
Урусова С.О. 69, 70
Урусова Ю.О. 69
Ушаньєв Г.Г. 36

Федоров П.В. 76
Федоров Г.Г. 21
Федоров О.Ф. 9
Федорова Г. 39
Федорова Є. 39
Федоровська Л. 32
Федосєєв А.І. 21
Фейнберг Є.Л. 65
Фершман 69
Фінденберг 42
Фонберг М.Н. 69
Фортус М.О. 70
Франко І.Я. 50
Франко Т. 39
Френкель 42

Хандаков 23
Хандакова С.П. 23
Хейфец В.П. 63
Хижняк А. 77
Ходун Є.В. 32
Хорунжий А.М. 59

Храмченко С.М. 13
Хрущов М.С. 77

Цись 39
Цупов О.П. 50
Цуркан А.М. 11, 13
Цуркан О. 12

Чабаненко В.В. 12
Чалий В.Й. 29
Чемерис В.Л. 59
Чемоданов С.М. 48
Червоненко С.В. 78
Чесленко М.Є. 11
Четвертак А. 50
Чирва М.Т. 71
Чирков С. 32
Чмига О. 73
Чмига Г.Ф. 71, 72
Чорнозуб М.Я. 12
Чорнолус Г.Л. 13
Чубач 32

Шагін 78
Шакібаєв С.Ш. 78
Шаповал В.Ф. 32
Шаповалов О.Т. 72, 73
Шапорєва О.О. 12
Шарова Г.М. 12, 13
Шафет А.Т. 77, 78
Швець Є.Т. 12
Швонвич В. 53
Шевченко В.П. 59
Шевченко О.І. 13
Шелєпін А.Н. 78
Шибанов Г.В. 49
Шибанов Т.Г. 49
Шиманов М.С. 17
Шимановська К.М. 25
Шимановський 76
Шканд Я.Г. 74, 76
Шкаровська Г. 60
Шкляр 32
Шкода В.Є. 76
Шкода Є.Є. 76
Шкода П.Ф. 76
Шляпников 56

Шолохов М.О. 59
Шолохова А. 12
Шостакович Д. 48
Шулика Н.І. 10
Шулюбов 68

Щерба А.І. 39, 76, 77, 78, 79
Щерба В.К. 78
Щерба І.М. 78
Щерба Я.І. 21, 56, 78

Щербак Т.Л. 59
Щербицький В.В. 8
Щирський І.О. 16
Щотинський П. 14
Щукіна Л. 12, 13

Яворівський В.О. 32
Янов 36
Януш М.Ф. 12, 13
Янчева П. 62

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Андижанський, повіт 45
Андріївка, с. 10
Артемівськ, м. 53

Байраки, с. 71
Баку, м. 19
Барановський, р-н 14
Бауський, р-н 15
Башкирська АРСР 30
Березівка (Роздільне), с. 49
Берестяги, с. 7
Берлін, м. 48, 63
Бобринець, м. 18, 58
Бобринецький, р-н 18, 35, 62
Бобринецький, повіт 52
Брянська, обл. 44
Буковина 50, 51

Вільшанка, с. 24
Вільшанський, р-н 16, 23
Вінницький, округ 25
Войновка, с. 71
Владивосток, м. 64
Володимирівка, с. 76
Восток, с. 30
Вятська, губернія 45

Гайворонський, р-н 7
Галичина 50, 51
Градизький, р-н 33
Грозний, м. 22
Гурзуф, м. 63

Давлеканово, м. 74
Даугавпілс, м. 40
Двінський, повіт 39
Джамбульська, обл. 45
Дніпропетровськ, м. 29
Дніпропетровська, обл. 35
Добровеличківський, р-н 9

Добрянка, с. 16
Добрянка, м. 58
Долинська, м. 34
Долинське, с. 49, 50
Долинський, р-н 34, 49
Донено-Кам'янка, с. 69, 70
Донецька, обл. 77
Дрогобицька, обл. 8
Дубровка, с. 14

Єлисаветград, м. 10, 20, 25, 36,
37, 50, 51, 52, 54, 56, 57, 60,
64, 68, 74, 75
Єлисаветградівка, с. 57
Єлисаветградська, провінція 13
Єлисаветградський, повіт 10, 22,
23, 40, 46, 51, 76
Єлисаветградський, округ 25

Жданов, м. 30, 66
Житомир, м. 19
Житомирська, обл. 14, 35
Жовтнева, ст. 12

Запорізька, обл. 75
Захар'ївка, с. 52, 53
Звенигородський, повіт 39
Зелена Діброва, с. 38
Зінов'євський, округ 10
Златопіль, м. 13
Златопільський, р-н 10
Знам'янка, м. 20, 37, 39, 76
Знам'янський, р-н 40, 67, 68, 72, 78

Іванівка, с. 16
Ізраїль 42
Іран 45
Іркутськ, м. 55
Іспанія 70

- Казахська РСР 45
Кам'яний Брід, селище 14
Кам'янка, м. 12
Капінська, волость 39
Катеринбург, м. 76
Катеринівка, с. 23
Катеринославська, губернія 52, 69
Кемеровська, обл. 23
Кзилординська, обл. 45
Київ, м. 21, 42, 63
Київська, губернія 16
Кисляківська, волость 23
Кіровоград (Слисаветград), м. 7, 9, 15, 20, 29, 30, 31, 37, 38, 40, 41, 42, 45, 58, 63, 65, 66, 73, 75, 77, 78
Кіровоградська, обл. 7, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 43, 49, 58, 61, 62, 67, 68, 71, 72
Кіровоградський, р-н 41
Козачанська, волость 39
Комишувате, с. 17
Комі АРСР 27
Краків, м. 72, 74
Краснодарський, край 57
Кремленки, с. 45
Курська, обл. 7
Кутаїська, губернія 24
- Латвія 14, 15, 39, 40
Лахта, ст. 23
Лебехівка, с. 33
Ленінград, м. 9, 27
Літин, м. 25
Любомирка, с. 46
Львів, м. 12
- Макарівський, р-н 30
Макіївський, р-н 53
Мала Мазниця, с. 23
Малі Берняни, с. 39
Малобурденківка, с. 34
Маловисківська, волость 40
Маловисківський, р-н 36
Мар'янівка, с. 62
Марто-Іванівка, с. 72
Матвіївка, с. 30
- Миколаїв, м. 34, 50
Молотовська, обл. 58
Монголія 73
Москва, м. 21, 29, 46, 54, 63, 64, 71
- Німецька Демократична Республіка 44
Німеччина 7, 34, 58, 63
Нова Прага, селище 72
Новгородка, смт. 34
Новгородківський, р-н 34
Новоархангельський, р-н 16
Новоград-Волинський, м. 14, 35
Новомиргород, м. 11, 13
Новомиргородський, р-н 11, 13
Новоукраїнка, с. 21
Новоукраїнський, р-н 17, 18, 41, 43
Норвегія 10
- Одеса, м. 20, 46, 50, 62, 69
Одеська, обл. 23
Олександрівка, смт. 30, 40
Олександрівський, р-н 30
Олександрійський, повіт 14, 57, 69
Олександрійський, р-н 36, 40, 71, 72
Олександрія, м. 36, 71
Олексіївка (Олександрівка), с. 40
Олексіївка-Лутківка, с. 40
Ольвіопольський, повіт 52
Ольгино, м. 23
Омельник, с. 61
Омська, обл. 75, 77
Онуфріївський, р-н 61
Осиковата, с. 35
Осинники, м. 23
Осипенківський, р-н 75
Осипенко, м. 75
- Павлиш, с. 61, 68
Париж, м. 50, 51
Пензенська, обл. 16
Первомайськ, м. 20
Петербург, м. 26
Петрівка, с. 40
Петрівський, р-н 71

- Печорський, край 26, 27
Півноч 22, 26, 77
Плетений Ташлик, с. 36
Полонне, м. 19
Полтавська, обл. 33, 40
Полтавська, губернія 69
Польща 72, 73, 74, 76
Проскуров, м. 54
- Радянська Гавань, м. 73
Росія 27, 56
Румунія 26
- С.-Петербурзький, повіт 23
Селечня, селище 44
Сентовська, волость 69
Середня Азія 56
Сімферополь, м. 31
Сміла, м. 28
Сохновщанський, р-н 33
Спаське, с. 43
Сталінград, м. 20
Суземський, р-н 44
- Тернопіль, м. 45
Терська, обл. 22
Тираспільський, повіт 22
Тирасполь, м. 50
Тихорецьк, м. 57
Тобольський, край 77
Трепівка, с. 32
Туркестан 76
- Удмурдська АРСР 61
Україна 8, 20, 21, 33, 38, 40, 45,
50, 56, 58, 74, 75
- Уланово, с. 78
Умань, м. 56
Усть-Ішимський, р-н 75
Усть-Цільма, м. 27
Уфімська, губернія 74
- Фатезький, р-н 7
Ферганська, обл. 45, 56
Франція 49
- Хабаровський, край 73
Харків, м. 7, 28, 40, 56, 72, 78
Харківська, обл. 33
Херсон, м. 50, 70
Херсонська, губернія 10, 22, 23,
40, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 60,
68, 69, 76
Херсонський, повіт 23
Хмельівський, р-н 43
Хмельницька, обл. 54
- Цибулеве, с. 67
- Черкаська, обл. 12, 28, 30
Чернігів, м. 7
Чигиринський, р-н 30
Чорний Ташлик, с. 24
- Шахове, с. 7
Шепетівський, округ 19
- Юр'ївка, с. 9
- Якутія 50

ОСОБОВІ ФОНДИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Д О В І Д Н И К

Автори-упорядники

*Антоніна ЄЛАПОВА, Олена ЖУК, Людмила ПРЯДКО,
Тамара ЧВАНЬ.*

Редакційна колегія

*Генадій БОРЯК, Любов ДУБРОВІНА, Тетяна ЗАХАРЧЕНКО,
Костянтин НОВОХАТСЬКИЙ, Ірина МАТЯШ, Георгій ПАПАКІН,
Руслан ПИРІГ.*

Технічний редактор

Майя ПРИТИКІНА.

Підпис. до друку 6.11.2002. Формат 60x84 1/8. Папір офсетний. Друк
офсетний. Обл.друк.арк. 10,35. Обл.вид.-арк. 12,56. Т. 300. Зам. 1348.

Центрально-Українське видавництво:

м.Кіровоград, вул.Дзержинського, 24.

Тел.: 24-48-51.